Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

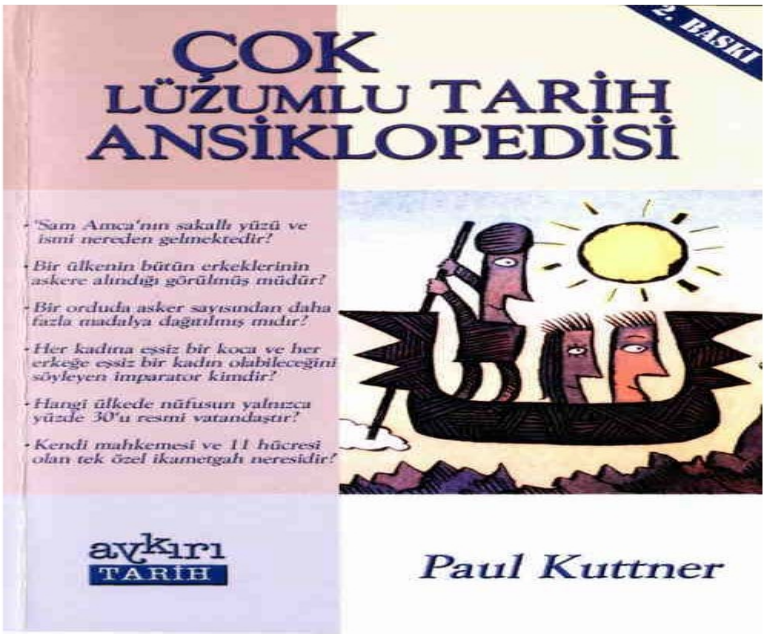

ÇOK LÜZUMLU TAR İ H ANS İ KLOPED İ S İ

---

www.maximumbilgi.com

-1 -

Paul Kuttner
Türkçesi Ekim Savran

aykırı
TARİH

www.maximumbilgi.com

İçindekiler

SORULAR

Genel Tarih
İkinci Dünya Savaşı ve Naziler
Siyasi Tarih ve Coğrafya

YANITLAR

Genel Tarih
İkinci Dünya Savaşı ve Naziler
Siyasi Tarih ve Coğrafya

www.maximumbilgi.com

SORULAR

www.maximumbilgi.com

Genel Tarih

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

1

19. yüzy ı l ı n sonlar ı nda ayn ı y ı lda, ayn ı haftada, ayn ı saatte do ğ mu ş iki ünlü Avrupal ı söyleyin. Bu iki adam ı n d ı ş görünü ş leri birbirine benziyordu ve birbirlerinden ölümüne nefret ediyorlard ı . İ kisi de büyük olas ı l ı kla yirminci yüzy ı l ı n politika ve e ğ lence dünyas ı tarihinin ak ı ş ı n ı herkesten çok etkilemi ş tir. Yüzlerini herkesin çok iyi tan ı d ı ğ ı bu iki ki ş i kimdir?

2

İ kinci Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Avrupa'da binlerce Yahudiyi kurtarmas ı yla tan ı nan Raoul Wallenberg (1912-47) ile Birle ş mi ş Milletler Genel Sekreteri Da ğ Hammarskjöld'un (1905-61) İ sveçli diplomatlar olmalar ı d ı ş ı nda ortak ne özellikleri vard ı ?

3

New York'taki Hyde Park'ta bulunan FDR Kütüphanesi'nde 11 Ekim 1939 tarihli, daktiloyla yaz ı lm ı ş k ı rk be ş

sat ı rdan olu ş an ve Ba ş kan Roosevelt'i (1882- 1945) nükleer enerji konusundaki ara ş t ı rmalar ı yönetmeye davet eden bir mektup bulunmaktad ı r. Bu mektubu ba ş kana kim göndermi ş tir ve mektup yaz ı l ı ş amac ı na ula ş m ı ş m ı d ı r?

4

Wellington'un ilk dükünün ş u gözlemi yapmas ı neden imkans ı zd ı r: "Waterloo Sava ş ı Eton'un spor sahalar ı nda kazan ı lm ı ş t ı r."

5

20. Yüzy ı l içinde bir ba ş bakan Beyaz Saray'la ve bir ABD d ı ş i ş leri bakan ı yla temasa geçerek bir Amerikal ı n ı n bir dünya ş ampiyonas ı na kat ı lmas ı için bask ı yap ı lmas ı n ı istemi ş tir. Bu tuhaf i ş lemin içinde bulunan dört ki ş i kimlerdi? 6

Hangi hükümdar dü ş man kom ş u devletin dilini kendi anadilinden daha iyi konu ş urdu?

7

Frans ı z Devrimi'nin f ı rt ı nal ı günlerinde, 10 Temmuz 1793'de, Robespierre tart ı ş malara yol açan Danton'un yerini alarak Kamu Güvenli ğ i Komitesi'nin ba ş kan ı

olmu ş tur. Bu olay 31 May ı s 1793 tarihindeki isyan ı n sonucudur. Danton k ı smen dü ş man ı Robespierre taraf ı ndan planlanan bu olay kar ş ı s ı nda ne hissetmi ş tir?

8

1812'de Frans ı zlar ı n Moskova'dan geri çekili ş leri s ı ras ı nda Ruslar Napolyon'u ma ğ lup etmi ş tir. Bu tarihten önce Napolyon'un kazan ı mlar ı n ı n bir Rus taraf ı ndan yok edildi ğ i görülmü ş müdür?

9

Hangi Avrupa ülkesinin parlamentosu 175 y ı l toplanamam ı ş t ı r?

10

Avrupa tarihinin herhalde en iyi örgütlenmi ş imparatorlu ğ unun basma geçen kimdir? Bu imparatorlu ğ un s ı n ı rlar ı bir zamanlar Viyana'dan Ba ğ dat'a, Aden'den Cezayir'e ve Kahire'den K ı r ı m'a kadar uzan ı yordu. Bu hükümdar en büyük o ğ lunu bo ğ durmas ı na ra ğ men adil, bilge ve nazik biri olarak biliniyordu. Ayr ı ca Fransa ile Habsburglara kar ş ı 1536'da bir antla ş ma imzalam ı ş ve bu dostluk 19. yüzy ı l ı n sonlar ı na kadar sürmü ş tür. Bu hükümdar kimdir?

11

Frans ı z Devrimi s ı ras ı nda Danton gücünün doru ğ undayken, Robespierre neden onunla ittifak yapmam ı ş t ı r?

12

Nobel Bar ı ş Ödülü hayatta olmayan birisine ne zaman verilmi ş tir? 13

Rusya'n ı n k ı ş ko ş ullar ı n ı n iki orduda da görülmemi ş bir düzensizlik yaratt ı ğ ı n ı dü ş ünürsek Hitler'in Moskova yenilgisi Napolyon'unkine benzer mi?

14

Jüri üyelerine hizmetleri kar ş ı l ı ğ ı önemsiz bir ücret ödeme gelene ğ i kim taraf ı ndan kurum(sal)la ş t ı r ı lm ı ş t ı r? Napolyon mu, Bismark m ı , Jul Sezar m ı , Perikles mi, İ kinci Ramses mi, Kraliçe Birinci Elizabeth mi? Ya da buna Tevrat'ta m ı de ğ inilmi ş tir?

15

Ellerinde geni ş güç bulunan hangi iki Amerikal ı 1945 y ı l ı nda Japon ş ehirleri Hiro ş ima ve Nagazaki'ye nükleer

bomba at ı lmas ı na ili ş kin olarak a ş a ğ ı dakileri söylemi ş tir:

- "Bir bunal ı m içinde oldu ğ umun fark ı nday ı m, onun için de Savunma Bakan ı Henry L. Stimson'a Japonya'n ı n zaten yenildi ğ ini ve atom bombas ı at ı lmas ı n ı n tamamen gereksiz oldu ğ una ili ş kin inanc ı m ı söyledim. Amerikal ı lar ı n ya ş am ı n ı

---

kurtarmak için hiç de zorunlu olmayan böylesi bir silah ı n kullan ı m ı yla dünyan ı n gözünde ülkemizin yerinin sars ı laca ğ ı na ili ş kin derin ş üphelerimi bildirdim.

- "Japonlar zaten ma ğ lup edilmi ş ti ve teslim olmaya haz ı rd ı lar... Bu barbarca silah ı n Japonya ile olan sava ş ı m ı zda kullan ı lmas ı n ı n hiçbir maddi faydas ı yoktu... Ancak karanl ı k ça ğ lar ı n barbarlar ı na yak ı ş an ahlaki bir tutum içine sürüklendik. "

16

Birinci Dünya Sava ş ı 'n ı n sonunda dize getirilen ve Kas ı m 1918'de ate ş kes imzalamak zorunda b ı rak ı lan Alman birlikleri, tüm cephelerde yenilmi ş ve silahlar ı n ı teslim etmi ş tir. Do ğ ru mu, yanl ı ş m ı ?

17

Kaffirler Hollandal ı (Boer) hayvan yeti ş tiricileri ve çiftçilerin bölgelerine olan tecavüzü nedeniyle Afrika'daki anayurtlar ı olan Bantu topraklar ı n ı b ı rakarak ba ş ka

bölgelere yerle ş meye zorlanm ı ş t ı r. 1854'te köleli ğ in Güney Afrika'da kald ı r ı l ı ş ı ndan sonra yerlileri köle olarak kullanamaz hale gelen beyaz Boerlar siyah Kaffir sorununu nas ı l çözmü ş tür?

18

Tüm zamanlar ı n en büyük iki askeri nakliye gemisi hangileridir ve sava ş zaman ı en çok ne kadar asker ta ş ı nm ı ş t ı r? 19

Hangi olay Saygon'un 1975'teki dü ş ü ş ünü her ş eyden fazla h ı zland ı rm ı ş t ı r?

20

1814 y ı l ı nda Napolyon Bonaparte (1769-1821), Prusyal ı lar ı ve Avusturya'n ı n Schwarzenberg'ini iki haftada be ş kez, daha sonraki hafta ise Prusyal ı Blücher'i dört kez yenilgiye u ğ ratm ı ş t ı r. Tarihte pek az general bu kadar zamanda bu kadar fazla zafer kazanm ı ş t ı r. Üç hafta sonra Napolyon St. Dizier'de Winzingerode'ye kar ş ı da zafer kazand ı . Bundan iki hafta sonra ne oldu?

21

ABD Ba ş kam William McKinley (1843-1901) 1898 y ı l ı nda Amerikan askerlerinin Filipinler Cumhuriyetini i ş gal

etmesine neyi neden göstermi ş tir?

22

_____ www.maximumbilgi.com

-7-

Ba ş kan John F. Kennedy'nin 1962'deki konu ş mas ı n ı n, Missisipi Üniversitesi'nin James Meredith'i ilk Afro-Amerikal ı ö ğ renci olarak kaydetmesi üzerinde ne gibi bir etkisi olmu ş tur?

23

Kim 1917 y ı l ı nda Caporetto'da Ruslar ı , S ı rplar ı , Rumenleri ve İ talya'y ı yenerek ve Bat ı cephesinde Müttefikleri az kals ı n ezerek (1918) Almanya'n ı n neredeyse sava ş ı kazanmas ı n ı sa ğ layacakt ı ?

İ pucu: Bu ki ş i fanatik biçimde Hitler'in Yahudilere, Katoliklere, Protestanlara ve Masonlara kar ş ı haçl ı seferi fikrini desteklemi ş , daha sonra ise Hitler'i terk ederek ate ş li bir pasifist olmu ş tur.

24

Bu yüzy ı ldaki iki dünya sava ş ı ndan birinde, hangi devlet ba ş kan ı dü ş man askeri liderinin öldürülmesini emretmi ş tir? Bu suikast giri ş imi ba ş ar ı l ı olmu ş

mudur? E ğ er olmam ı ş sa, bu ba ş ar ı s ı z operasyonun sonuçlan nelerdir?

25

Yirminci yüzy ı lda iyi tan ı nan iki torun birbirlerine sava ş açt ı . Bu iki ünlü torun ve daha da ünlü büyük anneleri kimdir?

26

Neden ş övalye unvan ı verilmi ş İ rlandal ı bir lider 1916 y ı l ı nda İ ngilizler taraf ı ndan idam edildi?

27

Kaptan James Cook 1770'te Avustralya'ya ilk kez ayak ba ş a ğ ı nda Aborijinlerin söyledi ğ i tarihe geçmi ş ilk iki sözcük nedir?

28

Japon cüce denizalt ı lar ı İ kinci Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Pasifik Cephesinde ABD'ye ne kadar hasar vermi ş tir?
29

19. yüzy ı l ı n koloni prenslerinden hangisi babas ı n ı n itirazlar ı na ra ğ men Avrupa'daki anayurdundan tam ba

ğ ı ms ı zl ı k ilan etmi ş , sonra da kendini yeni ülkesinin imparatoru ilan etmi ş tir?

30

-8-

80'li y ı llarda Afganistan' ı Sovyetlere ba ğ lamak için yüz binden fazla Sovyet askeri ülkeyi i ş gal etti ğ inde Anglo-Sakson dünya Kabil'deki Sovyet varl ı ğ ı ndan rahats ı z olmu ş tu. Bundan y ı llar Önce Rusya ve ba ş ka bir güç oda ğ ı Rusya'n ı n etki alan ı n ı n Afganistan'a uzanmayaca ğ ı konusunda anla ş m ı ş lard ı . O zamanlar Rusya bu anla ş maya uymad ı ve Afganistan' ı Ruslardan kurtarmak için harekete geçilmesine karar verildi. Ruslar buna kar ş ı l ı k ne yapt ı lar?

31

Niye birçok İ ngiliz vatanda ş ı "Fourth belly of the cow"dan söz edilince hemen irkilir? 32

Rusya'da 19. yüzy ı l ı n sonunda kimin devrimci dü ş ünceleri yasaklanm ı ş t ı . Söz konusu ki ş inin doktrinini anlatan kitaplar ı n yurtd ı ş ı nda bas ı ld ı ğ ı ortaya ç ı k ı nca neden taraftarlar ı Sibirya'ya sürülmü ş tü?

33

Naziler, Vietnaml ı lar, Japonlar ve Kuzey Korelilerin elindeki Amerikan sava ş esirlerinin yüzde kaç ı ölmü ş veya öldürülmü ş tür?

34

ABD askeri güçlerinin tarihindeki en büyük teslimiyeti neydi?

35

Ukrayna, 1918 y ı l ı nda Sovyetler Birli ğ i'nden ayr ı lm ı ş t ı ve o tarihte Odessa kenti Frans ı z ve Belçikal ı lar taraf ı ndan yönetiliyordu. Do ğ ru mu, yanl ı ş m ı ?

36

Avrupa'da hangi ülkenin kraliçesi ilk evlili ğ i iptal edildikten sonra ba ş ka bir Avrupa ülkesine kral olan birisiyle evlenmi ş tir? Bu evlilikler sonraki alt ı yüz y ı l boyunca ne gibi sonuçlar do ğ urmu ş tur?

37

9 Aral ı k 1986'da merkez-do ğ u Çin'de bulunan Anhui eyaletinin ba ş kenti Heifei'de binlerce ö ğ renci demokrasi ve özgürlük talepleri için gösteri yapt ı . Otoriteleri korkutan Çinli gençler için 9 Aral ı k' ı n özel

bir anlam ı var m ı d ı r? Bu gösterinin, ona izin veren Çin'in gelecekteki liderlerinden baz ı lar ı için korkunç etkileri neydi?

38

-9-

Hangi İ ngiliz filozofu Thomas Jefferson (1743-1826) ve 'Kurucu Atalar' üzerinde büyük etkiye sahiptir? Bu İ ngiliz filozofu en çok kimden etkilenmi ş tir?

39

25 Nisan 1945'te Birle ş mi ş Milletler Uluslararas ı Örgütlenme Konferans ı , Birle ş mi ş Milletler Tüzü ğ ünü olu ş turmak için Kaliforniya eyaletindeki San Fransisko'da topland ı . Ayn ı gün ba ş ka bir tarihi olay daha gerçekle ş ti. Neydi bu olay ve neden önemliydi?

40

Bütün dünya Drakula'y ı kana susam ı ş bir cani olarak lanetlerken neden Romanya bir kahraman olarak yüceltir?

41

Hangi feminist ş u iddiada bulunmu ş tur: "Di ş ilere kar ş ı asla sava ş mam, sadece alçaklar ve korkaklar sava ş ı r."

42

Hangi Avrupa devleti (ülkesi de ğ il), önde gelen bir lideri hükümetin tüm alanlarda reforma gidilmesinin önemine ikna olmu ş biri oldu ğ u için, kendini on

dokuzuncu yüzy ı l ı n ortalar ı nda ş ekillendirmi ş tir?

İ ngiliz parlamenter sistemine göre

43

Hangi az tan ı nm ı ş Frans ı z diplomat, politika ve diplomasiye tamamen yabanc ı bir alanda dünya çap ı nda ün kazanm ı ş t ı r? İ pucu: 1849 y ı l ı nda Frans ı z hükümeti onu utanç içinde Paris'e geri ça ğ ı rm ı ş t ı r ama bu, onun gizliden gizliye i ş ine yaram ı ş t ı r.

44

Kral III. George Amerikan romanlar ı nda anlat ı ld ı ğ ı gibi bir canavar de ğ ildi. İ ngiliz hükümet sisteminde düzgün bir anayasal yap ı olu ş turmak için sürekli küstah politikac ı larla u ğ ra ş an çok okumu ş ve erdemli bir krald ı . Britanya İ mparatorlu ğ unu sa ğ lamla ş t ı rma ve geni ş letme rüyas ı na da son veren tek zay ı fl ı ğ ı nedir?

45

'Sam Amca'n ı n sakall ı yüzü ve ismi nereden gelmektedir?

46

_____ www.maximumbilgi.com

1780'lerde gerçekle ş en bir sava ş ı tarihçiler tarihin en önemli sava ş lar ı ndan biri olarak de ğ erlendirirler. Sava ş an güçlerden birisi korkak bir liderin yönetti ğ i da ğ ı n ı k bir orduydu ama generallerinden biri zaferin kazan ı lmas ı ndan birinci derecede rol oynad ı . Sava ş ta yaralanmas ı na ra ğ men bu cesur generalin yönetti ğ i ordu sava ş ı n sonucunu belirlemi ş ti. Bu sava ş ı n taraflar ı kimlerdi ve sonuçlan neler olmu ş tur?

47

İ ki ünlü gemiyle ilgili gerçekler ve bu gerçeklerin ifade etti ğ i ironiler nelerdir? İ lk geminin de ad ı n ı n ba ş harfi "T" idi. Nisan ay ı nda demir ald ı ve gece yans ı na do ğ ru bir saatte yirmi be ş mil h ı zla giderken bir buzda ğ ı yla çarp ı ş t ı . Üç bin ki ş ilik yolcu kapasitesine sahipti. On alt ı tane su geçirmez bölmesi bulundu ğ u için batmas ı n ı n imkans ı z oldu ğ u söyleniyordu ama batt ı . İ kinci geminin ad ı "M" harfiyle ba ş l ı yordu. Bu geminin kaptan ı ad ı E.J. Smith'di. Bu iki geminin ortak ne özelli ğ i vard ı ?

48

1930'larda ve 1940'lar ı n ba ş ı nda Çin'i i ş gal eden Japon ordusu Tokyo'dan yönetilen "uysalla ş t ı rma" program ı n ı n emirlerini izledi: "Hepsini öldürün, yak ı n, yok edin." İ kinci Dünya Sava ş ı 'n ı n sonuna gelindi ğ inde, Mao önderli ğ indeki Çinli komünistlerin ço ğ unlukta oldu ğ u bölgelere sald ı rarak nüfusu k ı rk dört milyondan kaç milyona dü ş ürmü ş lerdi?

49

Bir devlet ba ş kan ı n ı n e ş i olan bir kad ı n sadece giyim ku ş am ı na bir y ı lda 1.35 milyon dolar, ba ş ka bir y ı l bir çift elmas küpeye 2.7 milyon dolar harcad ı . Ki ş isel borçlar ı 2 milyon dolara yakla ş ı yordu. Halk onu ala ş a ğ ı etti ğ inde kendisinden neden bu kadar nefret edildi ğ ini hiç anlamad ı . Annesi bile k ı z ı n ı n bu savurgan tutumundan utanç duyuyordu. Bu kad ı n kimdi? 50

Bir sirke üreticisinin o ğ luydu ve İ kinci Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Almanlar taraf ı ndan esir edildi. Üç kez kaçma giri ş iminde bulundu; üçüncü giri ş iminde tekrar yakalanmayacak kadar ş ansl ı yd ı . Sava ş tan sonra politikaya at ı larak devlet ba ş kan ı oldu. Kimdir bu ki ş i? 51

Sava ş kar ş ı t ı ajitasyonla k ı ş k ı rt ı lan ABD Ba ş kan ı Abraham Lincoln (1809-65) anti-demokratik olarak de ğ erlendirilebilecek ad ı mlar atmak zorunda b ı rak ı ld ı . Do ğ ru mu, yanl ı ş m ı ?

52

_____ www.maximumbilgi.com

ABD, Nikaragua'daki sol hükümete kar ş ı sava ş malar ı için anti-komünist kontralara silah göndermi ş tir. Bu silahlar ı n ço ğ u nerede üretilmekteydi?

53

Pakistan Ba ş bakan ı Benazir Butto'nun (d. 1953) yirminci yüzy ı l ı n di ğ er hükümet ba ş kanlar ı ndan fark ı nedir?

54

Hindistan tarihinde, Hindular ı n ve Müslümanlar ı n pek bar ı ş ç ı l olmasa da yan yana ya ş ad ı ğ ı , çal ı ş t ı ğ ı , kazand ı ğ ı ve böylece İ ngilizce'ye de yeni bir sözcük kazand ı rd ı ğ ı ünlü örneklerden biri nedir?

55

Avrupal ı bir kral on sekizinci yüzy ı lda saray ı na k ı sa bir süreli ğ ine yabanc ı bir filozofu davet etmi ş ama

aralar ı nda dostça bir ili ş kiden ziyade gerginlik geli ş mi ş ti. Bu kral ve davet etti ğ i filozof kimdir?

56

Hitler'in generallerinden hangisi, Alman ordusu Moskova'ya yakla ş ı rken Nazi diktatörünü gelmekte olan k ı ş ı n tehlikeleri konusunda uyaracak cesarete sahipti? A ş a ğ ı daki konu ş ma gerçekten geçmi ş midir, yoksa ünlü bir romandan m ı al ı nm ı ş t ı r?

'' İ lk ba ş ta k ı ş ı n kendisi en büyük zorluk. Erzak eksi ğ i, topçu birliklerinin at eksi ğ i, hasta ve yaral ı lar ı n transfer olanaklar ı n ı n olmamas ı , kal ı n kürklü eldiven, kulakl ı kl ı ş apka, s ı cak tutan postal çoraplar ı , aya ğ ı n donmas ı n ı önleyecek a ğ ı r bot eksi ğ i..."

Ama devletin ba ş ı ikna olmayacakt ı r. "K ı ş ı n a ş ı r ı zorluklar ı birdenbire ortaya ç ı kmaz. İ klime Ruslardan daha az al ı ş k ı n olmam ı za ra ğ men biz daha güçlüyüz. Sonbahar daha gelmedi. K ı ş bast ı rana kadar çok zaman ı m ı z olacakt ı r." General cevaplad ı "K ı ş bomba mermisi gibi gelecek, ordunun bugünkü durumuna bakarak yeterince kayg ı lanmaman ı z son derece do ğ al."

57

Amerikan Ba ğ ı ms ı zl ı k Sava ş ı 'nda bir kahramand ı , daha sonra Fransa'daki anayasal yurtta ş milislerinin kumandanlar ı ndan biri oldu ama hain ilan edilerek ve sözde aktif bir devrimci oldu ğ u için Avusturya'da tutukland ı . Bu adam kimdir? İ pucu: Napolyon onu "enayi" olarak nitelendirmi ş , ABD Kongresi ise iki yüz bin dolar para ödülü ve toprak ba ğ ı ş lam ı ş t ı r.

58

Yunanistan Prensi George'la evli olmas ı na ra ğ men kad ı n ı n hayli f ı rt ı nal ı bir a ş k hayat ı vard ı . Sigmund Freud'un hastalar ı ndan biriydi, daha sonralar ı Yahudileri Nazilerden kurtar ı rken hayat ı n ı tehlikeye att ı . Ayr ı ca Fransa'ya psikoanalizi yerle ş tiren ki ş iydi. Kimdi bu kad ı n? İ pucu: Tarihteki en ünlü isimlerden birini, Avrupa ve M ı s ı r'da oldukça fazla seyahat etmi ş bir adam ı n ismini ta ş ı maktayd ı .

59

Çe ş itli kitaplar ve yaz ı l ı belgeler Thomas Jefferson'un sahip oldu ğ u siyah bir köleyi metres edindi ğ ini ama onu kölelik görevlerinden azat etmedi ğ ini iddia ederler. Bunun ne kadar ı do ğ ru, ne kadar ı söylencedir? 60

Hangi on sekizinci yüzy ı l sava ş ı nda iki müttefik birbiri ard ı na gelen zaferlerden sonra a ğ ı r bir yenilgi alm ı ş t ı r? E ğ er dü ş man, kuvvetlerini çekip bu iki müttefikin son galipler olmas ı n ı sa ğ lamasayd ı bu yenilgi iki müttefikin sava ş ı kaybetmesine bile neden olabilirdi. 61

1861'de ba ş layan Amerikan İ ç Sava ş ı n ı n Britanya üzerinde neden bir felaket etkisi olmu ş tur?

62

Ayn ı sava ş ta, çe ş itli sava ş alanlar ı nda birbiriyle e ş zamanl ı olarak kar ş ı la ş an en büyük ordular kaç ki ş iydi?

63

Jul Sezar, Claudius ve Hadrian, İ sa'dan önce ve sonraki ilk yüzy ı llarda İ ngiltere'yi istila ettiklerinde İ skoçya'y ı da istila etmek istemi ş ler ama sonradan fikirlerini de ğ i ş tirmi ş lerdir. Do ğ ru mu, yana ş m ı ? Ayr ı ca Romal ı lar ı n İ ngiliz ya ş am ı ndaki etkilerinin sonraki nesillerde devam edip günümüze kadar geldi ğ i do ğ ru mudur, yanl ı ş m ı d ı r?

64

Mohandas Karamchand Gandhi'nin (1869-1948) Güney Afrika'dan Hindistan'a gitmek üzere ayr ı lmas ı n ı n ba ş l ı ca sebebi neydi?

65

Britanya Ba ş bakan ı Lloyd George'u, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulmas ı ve derhal Chaim Weizmann'la dost olmas ı için k ı ş k ı rtan ne olmu ş tu? 66

1944 yaz ı nda Amerikan askerleri Paris'e girdi ğ inde her biri kolunda iki veya daha fazla Frans ı z k ı zla beraber Ş anzelize'de dola ş ı rken görülüyorlard ı . Hangi ünlü Amerikan gazeteci buna kar ş ı l ı k oldukça nükteli bir tespitte bulunmu ş tur?

67

Birinci Dünya Sava ş ı 'nda Almanya'ya en son hangi ülke sava ş açm ı ş t ı r?

68

1850'lerin ortas ı na kadar sadece İ ngiltere kilisesinin mensuplar ı Oxford ve Cambridge üniversitelerinde ö ğ renim görebiliyor ve İ ngiltere Parlamentosu'na girebiliyordu. Do ğ ru mu, yanl ı ş m ı ?

69

İ lk resmi kay ı tlara geçen i ş gal ayr ı ca tarihte en ayr ı nt ı l ı ş ekilde bilinen ilk sava ş m ı d ı r? E ğ er öyleyse

bu sava ş nerede ve ne zaman gerçekle ş mi ş tir? 70

Titanic'in 1912'de batmas ı ndan iki y ı l sonra ayn ı korkunçlukta ba ş ka bir deniz kazas ı daha gerçekle ş ti. Bu kaza neydi?

71

Birinci Dünya Sava ş ı 'ndan sonra İ ngiliz hükümeti, Filistin'deki artan Yahudi nüfusu kar ş ı s ı nda Araplar ı n deste ğ ini almak için neden onlarla ekonomik uzla ş malarda bulunmay ı denemedi? Yahudi nüfusu 1919'da on be ş e bir iken (nüfusun yüzde alt ı buçu ğ u), 1939'da her üç Filistinliye bir Yahudi göçmeni (nüfusun yakla ş ı k yüzde otuz üçü) haline geldi.

72

Napolyon'un hangi hareketi karizmas ı n ı n bir göstergesi ve belki de 1796'dan sonraki ba ş ar ı lar ı n ı n en önemli nedeni olarak görülür?

73

Ünlü Yunan tarihçi Thucydides (MÖ 460-MÖ 400) MÖ 431-MÖ 421 aras ı ndaki Archidamian Sava ş ı n ı ve MÖ 414-MÖ 404 aras ı ndaki İ yonya Sava ş ı n ı farkl ı

zamanlarda ve farkl ı yerlerde gerçekle ş mesine ra ğ men neden ayn ı sava ş olarak de ğ erlendirir?

74

George Washington 30 Nisan 1789'da ABD'nin ilk ba ş kan ı oldu. "Cumhuriyetin Washington'un ölümünden sonra sürmeyece ğ inden endi ş eli oldu ğ unu" söyleyen kimdi?

75

Birbiriyle hiç ilgisi olmayan ş u üç olay ı n ortak ne yönü vard ı r? Önceki gün Kudüs'te mahkemeye ç ı kan Nazi sava ş suçlusu Adolf Eichmann (1906-62) mahkemede tam bir gün geçirmi ş tir. Domuzlar Körfezi ç ı karmas ı ndan be ş gün önce Ba ş kan John F. Kennedy (1917-63) bir bas ı n toplant ı s ı düzenleyerek ABD'nin Küba'ya müdahale etmeyece ğ ini duyurmu ş tur. Sovyet kozmonotu Yuri Gagarin (1934-68) uzaya ç ı kan ilk insan olmu ş tur.

76

İ ngilizce diline komando sözcü ğ ünü kazand ı ranlar bu yüzy ı ldaki ilk toplama kamplar ı n ı n kurbanlar ı yd ı .

Bu tutsaklar kimdi? Özellikle bu tutsaklar için yap ı lan kamplarda uygulan ı lan örtümden kim sorumludur? 77

George Washington hiç esrar içmi ş miydi?

78

Altm ı ş y ı ldan fazla bir süre boyunca, hangi ülkenin demokratik olarak seçilmi ş ba ş kanlar ı hiçbir sorun olmamas ı na kar ş ı n görev sürelerini tamamlayamam ı ş t ı r?

79

Kötü bir Roma İ mparatorunun, ikinci kocas ı n ı zehirledikten sonra amcas ı yla evlenip, yeni kocas ı n ı önceki evlili ğ inden olan o ğ lunu tahta geçirmesi için zorlamakla suçlanan bir k ı z karde ş i vard ı . En sonunda amcas ı n ı da zehirleyen bu kad ı n kimdir ve o ğ lu ona olan minnettarl ı ğ ı n ı nas ı l göstermi ş tir?

80

Ne zaman bir ülkenin bütün erkekleri orduya al ı nm ı ş ve aktif askeri hizmete zorlanm ı ş t ı r?

81

Naziler İ kinci Dünya Sava ş ı 'nda Alman karargahlar ı nda neler olup bitti ğ ini ö ğ renmek için Gestapo ş eflerini görevlendirmi ş lerdi. Sovyet askeri karargahlar ı nda görevli siyasi komiserler de vard ı . On sekizinci yüzy ı lda da

---

Avrupal ı generaller denetleniyor muydu? E ğ er denetleniyorsa, bu hangi s ı kl ı kta gerçekle ş iyordu?

82

Hangi ülkenin yerli dili sözlü bir ileti ş im biçimi olarak yok olmu ş ama yaz ı l ı dilde varl ı ğ ı n ı sürdürebilmi ş tir?

83

Son Habsburg imparatoru kimdir ve nereye gömülmü ş tür?

84

Hangi Amerikal ı "first lady" casus olmakla suçlanm ı ş , o ğ lu taraf ı ndan deli muamelesi görmü ş ve son olarak o ğ lu sava ş bakan ı olmadan önce ak ı l hastanesine yerle ş tirilmi ş tir?

85

Bir buçuk yüzy ı l önce ölen hangi askeri diktatör büyük sayg ı görür ve ad ı na on dört ülkede heykeller vard ı r?

86

Romanyal ı Michael' ı n (Mihai) 1927'den 1930'a kadar, ondan sonra 1930'da tahta geçen II. Carol'un 1940'a kadar hüküm sürmesinde ba ş ka örne ğ i görülmeyen nas ı l bir özellik vard ı r?

87

ABD'de Ba ş kan John F. Kennedy ile yazar Aldous Huxley bir ş ey payla ş t ı . Aynen Fransa'da Edith Piaf ile oyun yazar ı Jean Cocteau ve Sovyetler Birli ğ i'nde Stalin ile besteci Prokofiev'in payla ş t ı ğ ı gibi. Payla ş t ı klar ı tam olarak neydi?

88

Amerikan Anayasas ı n ı kim yazm ı ş t ı r?

89

1912 y ı l ı ndaki Titanik facias ı m ı , yoksa 1987 y ı l ı nda Filipinler'in ba ş kenti Manila'n ı n yakla ş ı k 110 mil güneyinde gerçekle ş en Victor-Dona Paz çarp ı ş mas ı m ı tüm zamanlar ı n en büyük deniz felaketiydi?

90

Ba ş kan Abraham Lincoln ve Ba ş kan John F.Kennedy ile ilgili en az alt ı ortak rastlant ı söyleyebilir misiniz?

91

En güçlü hükümdarlardan biriydi ama bo ğ ularak öldürüldükten yar ı m yüzy ı l sonra tarihi ba ş ar ı lar ı n ı n hepsi yok olmu ş tu. Bu hükümdar kimdir ve neden en yak ı n H ı ristiyan müritlerinden bir ço ğ u ölümünden sonra intihar etmi ş veya Müslüman olmu ş lard ı r?

92

Hangi imparator yazmay ı kendi kendine ö ğ renmi ş , dünyan ı n en büyük katedrallerinden birinin tasar ı m ı na yard ı m etmi ş ve iki ülke taraf ı ndan ulusal bir kahraman olarak kabul edilmi ş tir?

93

Frans ı z Devrimi s ı ras ı nda giyotin rahiplerin ve yoksullar ı n, aristokrasinin ve devrimcilerin kafalar ı n ı uçurmu ş , hatta Danton (1759-94) ve Robespierre'in (1758-1794) hayatlar ı na bile son vermi ş tir. Fransa'da devrimden ne kadar sonra giyotinle ölüm cezas ı yürürlükten kald ı r ı ld ı ?

94

On sekizinci yüzy ı lda ilk kim "Ekmek bulam ı yorlarsa pasta yesinler!" demi ş tir?

95

A ş a ğ ı daki demeç Ne w York Times' ı n bir ba ş yaz ı s ı nda ne zaman yay ı mlanm ı ş t ı r: "Bir hafta önce Rusya rü ş tünü ispatlad ı . Alenen el kald ı rarak de ğ il de kapal ı kap ı lar ı n ard ı nda, k ı rm ı z ı perde çekilmi ş kulübelerin içinde oy verilmesini sa ğ layarak halk ı na gerçek bir seçimin bütün zevkini ya ş att ı ?"

96

Kim Eylül 1919'da a ş a ğ ı daki iki tahmini yapt ı ? "Mutlak bir kesinlikle söyleyebilirim ki, e ğ er dünya halklar ı bunu önleyecek bir yöntemi bulamazlarsa gelecek nesil bir dünya sava ş ı daha olacakt ı r." Ve

ikincisi : "Almanlar ı n bu sava ş ta kulland ı klar ı , gelecek sava ş ta kullanacaklar ı na k ı yasla sadece oyuncakt ı ." Bu gözlemleri yapt ı ktan neredeyse hemen sonra konu ş mac ı ya ne olmu ş tur?

97

Dünyan ı n en eski ba ğ ı ms ı z cumhuriyeti hangisidir? Bu devlet Birle ş mi ş Milletlerdin tam üyeleri aras ı na giren ilk on, yirmi veya otuz ülke aras ı nda yer alm ı ş m ı d ı r?

98

1940'larda Menaham Begin (1913-92) Siyonist yer alt ı örgütü Irgun Zvai Leumi'nin ba ş ı yken, Filistin'i İ ngiliz koloni yönetiminden kurtarmak için kullan ı lacak silah ve patlay ı c ı lar ı kimden temin etmi ş tir? Begin kurtulu ş mücadelesinin öncesinde Filistin'de vaktini nas ı l geçirmi ş tir?

99

A ş a ğ ı daki tahminlerde bulunan insanlar ı söyleyebilir misiniz?

- "Güney eyaletlerinin ABD'nin birli ğ ini parçalamak için çok fazla sa ğ duyusu ve iyi bir havas ı var." (1860)

• "Bu ş a ş ı rt ı c ı bir bulu ş ama kim bunlardan birini kullanmak ister?" (1876, telefonla yap ı lan bir gösteriden sonra)

• " Pikab ı n hiçbir ticari de ğ eri yoktur" (1880)

• " Bana inan, Almanya sava ş ç ı kartamaz." (1934)

• "Ne olursa olsun, Amerikan Donanmas ı haz ı rl ı ks ı z yakalanmayacakt ı r." (4 Kas ı m 1941)

• "ABD bize (Almanya) uzun y ı llar boyunca bir tehdit olu ş turmayacakt ı r; de ğ il 1945'te 1970 veya 1980'lere kadar..."

100

Ülkesini İ kinci Dünya Sava ş ı 'ndan ba ş ar ı yla ç ı kard ı ktan hemen sonra, Temmuz 1945'teki Potsdam Konferans ı s ı ras ı nda, Winston Churchill (1874-1965) ba ş bakanl ı ğ ı İş çi Partisi'nden Clement Attlee'ye (1883-1967) kapt ı rd ı . Yakla ş ı k yar ı m yüzy ı l önce yap ı lan bu seçimlere yak ı ndan bak ı ld ı ğ ı nda Churchill'in bu tarihsel yenilgisindeki ironi neydi?

İkinci Dünya Savaşı ve Naziler

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

1

Alman ş ifre sistemini çözen ş ifre uzmanlar ı II. Dünya Sava ş ı boyunca İ ngiliz hükümetine Nazi Yüksek Kumandanl ı ğ ı n ı n yakla ş an bir sava ş veya askeri harekatla ilgili kararlar ı n ı sürekli bildirmi ş lerdi. Buna ra ğ men Avrupa sahnesinde sava ş sona ermeden k ı sa süre önce Hitler'in (1889-1945) elindeki son sald ı r ı gücüne kar ş ı Müttefiklerin tamamen haz ı rl ı ks ı z yakalanm ı ş olmalar ı n ı n nedeni neydi?

2

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda gerçekle ş en a ş a ğ ı daki iki olaya ili ş kin çe ş itli söylentiler yay ı ld ı . Üzerinden onlarca y ı l geçen bu olaylara ili ş kin söylentiler birer gerçek olarak kabul edildi. A ş a ğ ı daki hangi hikayenin gerçekte olanlardan k ı smen farkl ı l ı k gösterdi ğ ini söyleyebilirsiniz?

- Yeni bir hükümet kurmak ve sava ş a son vermek amac ı yla 20 Temmuz 1944 tarihinde Hitler'e suikast giri ş

iminde bulunan Alman subaylar ı yakalanm ı ş ve ölüm cezas ı na çarpt ı r ı larak et kancalar ı na piyano telleriyle as ı lm ı ş lard ı r. Bu idamlar ı n filme al ı nan görüntülerini kendisine ait özel sinema salonunda üç kez izleyen Hitler daha sonra bunlar ı n yok edilmesini emretmi ş tir.

İ ngilizlerin Polonyal ı "Lewinski"nin yard ı m ı yla Nazi ş ifre sistemini çözmesinden sonra Winston Churchill, Coventry'e düzenlenecek Nazi sald ı r ı s ı ndan bir süre önce Almanlar ı n bu İ ngiliz ş ehrini bombalayaca ğ ı n ı ö ğ renmi ş ti. Ama buna ra ğ men İ ngiliz hava kuvvetlerini bu sald ı r ı y ı önlemek üzere konuçland ı rmad ı , çünkü Almanlar ş ifre sistemlerinin çözüldü ğ ünü anlayabilir ve dolay ı s ı yla İ ngilizlerin çözemeyece ğ i yeni bir sistem geli ş tirebilirlerdi. Bu yüzden Coventry'nin kurban edilmesi gerekiyordu.

3

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda gerçekle ş ti ğ i ileri sürülen iki olay vard ı r. Ancak bunlardan birisi gerçeklerle tam olarak Örtü ş memektedir. Hangi iddiadaki gözlemin do ğ ru olmad ı ğ ı n ı ve hiç gerçekle ş medi ğ ini söyleyebilir misiniz?

• "Konserve Mallar"ad ı yla bilinen bir askeri operasyon yap ı lm ı ş t ı r. E ğ er bu do ğ ruysa, ne zaman ve nerede gerçekle ş mi ş tir?

• Naziler Danimarka'y ı ele geçirdiklerinde burada ya ş ayan Yahudileri toplum içindeyken "Davut'un Y ı ld ı z ı "m görülür ş ekilde ta ş ı malar ı için zorlam ı ş lard ı r. Danimarka Kral ı X.Christian ve yüz binlerce Danimarkal ı elbiselerine "Davut'un Y ı ld ı z ı "n ı i ş leyerek Yahudi yurtta ş lar ı yla dayan ı ş ma içerisinde olduklar ı n ı göstermi ş ler ve Alman i ş gal kuvvetlerini yan ı ltm ı ş lard ı r. Böylece Danimarkal ı Yahudilerin neredeyse yar ı s ı kurtar ı lm ı ş ve İ sveç'e kaç ı r ı lm ı ş lard ı r.

4

Nazi Almanya's ı n ı n en ünlü denizalt ı komutan ı Günther Drien II. Dünya Sava ş ı ba ş lad ı ktan k ı sa süre sonra Orkney Adas ı ndaki (İ skoçya'n ı n kuzeydo ğ u ucu) Scapa Ak ı nt ı s ı 'ndan geçerek İ ngiliz sava ş gemisi HMS Royal Oak' ı bat ı rd ı . Temmuz 1940'da ise bu sefer İ ngiliz yolcu gemisi Arondora Star' ı bat ı rd ı . Bu olay neden İ ngiltere'den çok Almanya için bir kay ı pt ı ?

5

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Nazilerin Avrupa'daki kurbanlar ı ndan toplad ı klar ı (toplama kamplar ı ndaki tutsaklar ı n alt ı n di ş lerini de içeren) büyük miktarlara ula ş an alt ı n, platin, elmas ve paralara ne oldu?

6

1940'larda 'Ataç Operasyonu' ad ı n ı ta ş ı yan gizemli bir program vard ı . Bu neydi ve neden bu ismi alm ı ş t ı ?

7

Hitler, sadece Yahudileri de ğ il Avrupal ı çingeneleri de katletmi ş tir. K ı ta Avrupa's ı nda bir milyon kadar çingeneyi yok eden Hitler en ünlü çingenelerden birine ise dokunmam ı ş t ı r. Bu çingene kimdi ve Naziler ona neden göz yumdular? Bu adam ya ş am ı n ı ve kariyerini tehdit eden hangi korkunç kazan ı n üstesinden gelmek zorunda kald ı ? 8

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda 1942 ve 1943 y ı llan Müttefiklerin ticaret filolar ı ve konvoylar ı için korkunç bir dönem olmu ş tur. Günde ortalama be ş gemi bat ı r ı lmaktayd ı . Alman denizalt ı lar ı n ı n "kurt sürüsü" takti ğ i oldukça ba ş ar ı l ı yd ı ve İ ngiltere'yi neredeyse dize getiriyordu. Nazi "kurt sürüsü" taktikleri Müttefik gemilerini bat ı rmakta neden bu kadar ba ş ar ı l ı yd ı lar? İ ngiltere sava ş ı n ba ş ı ndan beri elinde bulunan "Ultra Turing" makinesiyle Nazilerin ş ifreli mesajlar ı n ı çözebilecek durumda olmas ı na ra ğ men, Müttefikler neden denizalt ı lar ı n yerlerini bilemiyorlard ı ?

9

Hayat ı n ı n son 11 y ı l ı n ı beyninde ilerleyen bula ş ı c ı bir hastal ı k sebebiyle yatalak olarak geçiren dünyaca ünlü bir yazar ı n k ı z karde ş iydi. A ğ abeyi ölürken k ı

z karde ş i tüm eserlerinin telif hakk ı n ı ya ş l ı annelerinden ald ı . Ancak daha sonra kendisi de ünlü bir yazar oldu ve üç kez edebiyat dal ı nda Nobel Ödülüne aday gösterildi. Dostluk ili ş kisi kurdu ğ u Hitler hem a ğ abeyinin ar ş ivinin düzenlenmesi için gereken paray ı sa ğ lam ı ş , hem de 1935'te öldü ğ ü zaman cenaze törenine bizzat kat ı lm ı ş t ı . Kimdi bu Alman kad ı n?

10

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Yahudileri saklamaya ve Nazi ölüm kamplar ı nda katledilmekten kurtarmaya yard ı m eden soyad ı ünlü Alman kimdi?

11

Hitler'in İ stihbarat Te ş kilat ı 'n ı n (Abwehr) ş efi, Amiral Canaris baz ı Yahudileri pervas ı z bir ş ekilde nas ı l katletmi ş tir?

12

İ kinci Dünya Sava ş ı ba ş lad ı ğ ı nda Nazi Almanya's ı nda ya ş amakta olan Alman Yahudilerinin say ı s ı 500 bin kadard ı ve bunlar ı n yüzde 90'dan fazlas ı sava ş s ı ras ı nda Naziler taraf ı ndan yok edildi. Nazi Almanya'n ı n yak ı n dostu Fa ş ist İ talya'da Yahudilerin ne kadar ı öldürüldü?

13

Hangi olayda Hitler kendisinin de daha sonra belirtti ğ i üzere bir Yahudi'nin elini ho ş nut olarak s ı km ı ş t ı r?

14

Führer'in Pan-Avrupal ı bir dünya gücünün ba ş ı na geçme tutkusunu k ı ş k ı rtan tek ş ey Almanya'n ı n I. Dünya Sava ş ı 'ndan zaferle ç ı kamamas ı ve sonras ı nda gelen ekonomik çöküntü müdür?

15

Daha sonralar ı bir misyoner olan ve a ş a ğ ı da s ı ralanan olaylar ı n üçünde de orada bulunan ki ş i kimdir?

- 7 Aral ı k 1941, Pearl Harbor sald ı r ı s ı

- 6 A ğ ustos 1945, Hiro ş ima'n ı n bombalanmas ı

- 2 Eylül 1945, Tokyo Körfezi'ndeki USS Missouri sava ş gemisinin güvertesinde gerçekle ş en Japonya'n ı n teslimiyet töreni.

16

Mussolini'nin (1883-1945) fa ş ist diktatörlü ğ ü alt ı ndaki Yahudiler kendi cemaatleri için aç ı lan yard ı m

kampanyalar ı na ba ğ ı ş yapmaktan yoksun b ı rak ı lm ı ş lard ı . Hastanelerde Yahudi hastalara dini aç ı dan kendilerine caiz olan yemeklerle beslenme olana ğ ı sunulmuyordu ve kendi dindar yemek servislerine ula ş ı mlar ı da engelleniyordu. Ayr ı ca İ talya'da ya ş ayan Yahudilerin dini bayramlar ı nda tatil yapmalar ı na da izin verilmiyordu. Mussolini 1945'de devrildikten ne kadar sonra bu Yahudi-kar ş ı t ı yasalar kald ı r ı ld ı ?

17

"Yahudi sorununun nihai çözümünün Avrupa'da ya ş ayan her bir Yahudi'nin yok edilmesi" oldu ğ unun karara ba ğ land ı ğ ı Ocak 1942'deki Wannsee Konferans ı 'nda Nazi D ı ş i ş leri Bakan ı Von Ribbentrop'un temsilcisi de yer almaktayd ı . Bu temsilcinin ad ı neydi? Rastlant ı ya bak ı n ki, 16. yüzy ı l ı n en ünlü Yahudi dü ş - man ı n ı n ad ı m ta ş ı maktayd ı .

18

A ş a ğ ı dakilerden hangisi yanl ı ş t ı r:

• II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda görevi Müttefikleri yok etmek olan, bunu da mükemmel ş ekilde yerine getiren ancak daha sonralar ı yok etmeye çal ı ş t ı ğ ı bu ülkelere (yani İ ngiltere ve ABD'ye) Alman Hava Kuvvetleri'nden daha üstün bir sistem kurmalar ı için yard ı mc ı olan bir Nazi vard ı r.

• Hitler, kendi yak ı n çevresinden olmayan ve Nazi diktatörüyle özel bir ö ğ le yeme ğ i öncesinde silah ı n ı teslim etmeyen birisinin bu davran ı ş lar ı na tepki göstermemi ş tir.

• D gününden birkaç hafta sonra Hitler Alman Hava Kuvvetlerinde görevli dü ş ük rütbeli bir subaya Almanya'n ı n sava ş ı kaybetti ğ ini itiraf etmi ş tir. Daha sonra bu subay ı n Hitler'in uygulad ı ğ ı politikalara yapt ı ğ ı ele ş tirileri dinlemi ş , garip ama bu subay ı cezaland ı rmam ı ş hatta övmü ş tür.

19

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Alman i ş çilerinin bir bölümünün de deste ğ ini alan monar ş isi bir grup taraf ı ndan Berlin'deki tüm devlet binalar ı ba ş ar ı yla i ş gal edilmi ş ti. Ancak bu ihtilal giri ş imi ba ş ar ı s ı zl ı ğ a u ğ rad ı . Neden? Bu olay ne zaman gerçekle ş ti ve hangi adla an ı l ı r? Bu ve ayn ı zamanlarda gerçekle ş en bir di ğ er ihtilal giri ş imi Almanya'n ı n gelece ğ inde neden uzun süreli bir etki yaratm ı ş t ı r?

20

20. Yüzy ı l sava ş lar ı ndan birinde bir bölgenin kontrolü gün boyu 12 saatte bir el de ğ i ş tirmekteydi. Çünkü

taraflardan biri gündüzleri sürekli bölgeye havadan ve denizden güç takviyesi yaparken di ğ eri ayn ı ş eyi geceleri yapmaktayd ı . Bu ne sava ş ı yd ı ve hangi tarihte olmu ş tu?

21

Hitler'in kendi el yaz ı s ı yla verdi ğ i, Berlin'e acilen yard ı mc ı birlik talep eden son emri General Steiner'e gönderilmi ş ti. Bu mesaj kimin eline geçti?

22

1942 y ı l ı nda Hitler İ ngiltere'ye boyun e ğ dirmeyi neredeyse ba ş ar ı yordu. Bu durumu önleyen en önemli iki etken neydi?

23

ABD Ba ş kan ı Franklin D. Roosevelt'in Japonlar taraf ı ndan Pearl Harbor'da gerçekle ş tirilen sald ı r ı y ı önceden bildi ğ i ancak Müttefiklerin yan ı nda sava ş a girebilmek için bunu engellemedi ğ inden s ı kça söz edilir. Roosevelt, Japonlar ı n Pearl Harbor'a ani bir sald ı r ı gerçekle ş tireceklerini Aral ı k 1941'den önce gerçekten biliyor muydu? 24

Komünistlerce öldürülmeden önce Nazi Almanya's ı n ı n Nasyonal Sosyalist mar ş ı n ı yazan kimdir?

25

II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Londra'da s ı ğ ı naklar kadar Nazi bombalar ı ndan korunakl ı bir kaç yer vard ı . Bombalamalar s ı ras ı nda buradaki insanlardan yaralanan oldu mu?

26

Nazi selam ı Alman ordusunda tam olarak ne zaman uygulamaya konmu ş tur?

27

Himmler'in SS kuvvetleriyle Hitler aras ı ndaki ba ğ lant ı y ı sa ğ layan, sava ş sonras ı nda İ talya'daki Alman birliklerini silah b ı rakmalar ı konusunda ikna etmek için Müttefiklere yard ı mc ı olan General Kari Wolff'tu. Wolff'un ba ğ lant ı kurmakla görevli olmas ı onu fiziksel olarak ne ş ekilde etkiledi? Avrupa'da sürmekte olan sava ş ı k ı saltma çabalar ı ba ş ar ı l ı oldu mu?

28

Hitler'in Sovyetler Birli ğ i'nin Avrupa'da yeralan topraklar ı n ı elde etme iste ğ i komünizme kar ş ı duydu ğ u korku ve nefretten mi, yoksa Sovyetler Birli ğ i'nin sahip oldu ğ u yer alt ı zenginliklerini Nazi Almanya's ı na geçmesini arzulamas ı ndan m ı ileri geliyordu?

29

Planörlerin bir askeri operasyonda kullan ı ld ı klar ı görülmü ş müdür? E ğ er kullan ı ld ı ysalar bunun ilk ve en çarp ı c ı örne ğ i hangisidir? 30

_____ www.maximumbilgi.com

Hitler'e 6 milyon Yahudi'yi katlederek bu i ş ten nas ı l kurtulabilece ğ i sorulmu ş olsa verece ğ i tahmin edilen yan ı t nedir?

31

Adolf Hitler'in 1940 y ı l ı nda Fransa, Hollanda ve Belçika'ya yönelik "Blitzkrieg" ad ı n ı ta ş ı yan harekat ı n ı n ne zaman ve nerede gerçekle ş ece ğ ini Winston Churchill'in sava ş konseyi tam olarak biliyor muydu?

32

Fransa'n ı n güneyinde Alman Gestapo ş efli ğ i yapm ı ş ve "Lyon Kasab ı " olarak da an ı lan Klaus Barbie (1913-91) 1987 y ı l ı nda sava ş suçlusu olarak yarg ı land ı . Yarg ı lanmas ı ndan yakla ş ı k k ı rk y ı l önce Amerikan kar ş ı -istihbarat birimleri Güney Afrika'ya kaçmas ı na yard ı mc ı olmu ş tu. Çünkü Amerikal ı lara Avrupa'daki komünist faaliyetler hakk ı nda bilgi vermi ş ti. Bu rezil siyasetin en komik yan ı neydi?

33

II. Dünya Sava ş ı 'nda Nazi Almanya's ı yla i ş birli ğ i yapan bir Avrupa ülkesi vard ı . ABD bu ülkeyle Müttefiklerin Avrupa k ı tas ı na Haziran 1944'te ayak basmalar ı ndan birkaç hafta önce diplomatik ili ş kilerini kesmi ş ti ancak hiçbir zaman sava ş ilan etmedi. Neden?

34

En çok hangi ülke Avrupal ı Yahudi'yi Alman Nazi i ş gal kuvvetlerinden kurtarm ı ş t ı r? Hitler'in Yahudi kar ş ı t ı yasalar ı n ı engellemek için ellerinden geleni yapan üç Avrupa ülkesi daha sayabilir misiniz?

35

Hangi ülke II. Dünya Sava ş ı 'nda hem Müttefiklere hem de Nazi Almanya's ı na sava ş açm ı ş t ı r?

36

25 Ocak 1942'de ABD'ye sava ş ilan eden ancak kar ş ı l ı ğ ı nda ABD'nin sava ş açmay ı reddetti ğ i devlet hangisidir?

37

Y ı l ı n hangi günü her zaman II. Dünya Sava ş ı 'n ı n üç tarihi karakteri, Churchill, Hitler ve Roosevelt ile birlikte an ı lacakt ı r?

_____ www.maximumbilgi.com

38

New Mexico'daki ilk nükleer silah ı n ba ş ar ı l ı bir ş ekilde patlat ı ld ı ğ ı haberi Ba ş kan Roosevelt taraf ı ndan kendisine verildi ğ inde Winston Churchill bu büyük haber kar ş ı s ı nda nas ı l bir tepki verdi? 39

1946 Nurnberg yarg ı lamalar ı n ı n ard ı ndan as ı lan bütün önemli Nazi sava ş suçlular ı aras ı nda yaln ı zca bir tanesi -Yahudi i ş kencecisi Julius Streichter- inlemi ş tir. Neden?

40

Naziler Uluslararas ı K ı z ı l Haç'a toplama kamplar ı n ı inceleme izni verdiler mi? E ğ er verdiyseler K ı z ı l Haç kamptakilere ne ş ekilde yard ı mc ı oldu?

41

Hitler'in II. Dünya Sava ş ı boyunca ölüm kamplar ı na gönderilmesine engel olmaya çal ı ş t ı ğ ı Yahudi var m ı

yd ı ?

42

Nazi i ş gali alt ı ndaki Avrupa'da en fazla hayatta kalabilen Yahudi nüfusa sahip kenti ve bunun nedenini söyleyebilir misiniz? 43

Hitler'in 1936'da düzenledi ğ i Berlin Olimpiyat Oyunlar ı 'nda Nazi sporcular ı aras ı nda Alman Yahudileri de var m ı yd ı ? Yer ald ı ysalar böyle bir söylenti nas ı l ç ı kt ı ? Yer ald ı ysalar sonuç ne oldu?

44

Ba ş kan Truman' ı n kendi el yaz ı s ı yla ka ğ ı da dökülmü ş günlü ğ ünde yer alan ifadeler, İ mparator Hirohito'nun 1945 Temmuz'unda Japonya'n ı n II. Dünya Sava ş ı 'ndan çekilmesini istedi ğ ini ortaya ç ı kard ı . 1989'da yap ı lan bir Amerikan istihbarat çal ı ş mas ı n ı n aç ı ğ a ç ı kard ı ğ ı na göre, Japon Bakan Suzuki 9 A ğ ustos 1945'te imparatora sava ş ı n kazan ı lmas ı n ı n mümkün olmad ı ğ ı n ı ve teslim olmak gerekti ğ ini belirten bir rapor sunmu ş tu. Hangi olay Japon kabinesinin imparatora silah b ı rakmay ı önermesine sebep olmu ş tur? Temmuz 1945'te dünya tarihini tek bir sözcük nas ı l de ğ i ş tirdi?

45

Naziler 1933'te, Hitler'in ba ş a geçmesinden önceki dönemde, Yahudileri t ı p alan ı n ı bask ı alt ı na alm ı ş olmakla suçlad ı lar. Peki 1933 öncesi Almanya'daki t ı p doktorlar ı n ı n yüzde kaç ı Yahudi'ydi? 46

"Ne zaman kültür kelimesini i ş itsem tabancama uzan ı yorum" diyen Nazi kimdir?

47

"Hitler hiçbir zaman gönüllü bir ş ekilde dü ş man ı na toprak b ı rakmam ı ş t ı r" ifadesi do ğ ru mudur, yanl ı ş m ı d ı r? Yanl ı ş sa ne zaman b ı rakm ı ş t ı r?

48

A ş a ğ ı daki ülkelerden hangileri II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Nazi Almanya's ı ndan kaçan Yahudileri geri göndermemek için ellerinden geleni yapm ı ş lard ı r:

Küba, Japonya, İ sviçre, İ spanya, Portekiz, 1941'deki sald ı r ı dan önce SSCB ve Pearl Harbor öncesi ABD?

49

Richard Wagner'in k ı z ı Eva ile evlendi ve 1899'da "19. Yüzy ı l ı n Temelleri" ad ı n ı ta ş ı yan bir kitap kaleme ald ı . Bu kitap Yahudilerin suçlanmas ı nda ve Aryan bir mitin yarat ı lmas ı nda Önemli bir rol oynad ı . Hitler'i etkileyen en önemli çal ı ş malardan biriydi. Kimdi bu adam?

50

1933'de iktadar ı ele geçirdikten sonra Hitler'in kamuoyu önünde aç ı kça sadece bir kez ve birisinden özür diledi ğ i biliniyor. Özür dilenen ki ş i kimdi ve olay neydi?

Siyasi Tarih ve Coğrafya

www.maximumbilgi.com

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

1

Avusturya-Macaristan İ mparatorlu ğ u'nun taht ı nda oturan Kraliçe Maria Theresa 1670'de Yahudilerin Viyana'dan sürgün edilmesine karar verdi. Ancak Yahudiler imparatorlu ğ un bir parças ı olan Bohemya'dan 1747 y ı lma kadar sürülmedi. Emir verdikten sonra ne oldu da, bu duruma göz yumuldu?

2

Dünyadaki en yayg ı n dinlerden H ı ristiyanlar ı n, Müslümanlar ı n, Budistlerin de aras ı nda yer ald ı ğ ı 400 milyon ki ş i bir zamanlar Suçu Önleme Bakanl ı ğ ı yapm ı ş bir ki ş inin kutsal ö ğ retisine ba ğ l ı d ı r. Kimdir bu ki ş i? 3

Kore'nin 1945 Eylül'ünde 38. paralelden bölünmesinin as ı l gerekçesi neydi?

4

Meksika ve Almanya'n ı n eski Weimar anayasas ı n ı n ortak özellikleri nelerdir?

5

Yahudilere Filistin'de bir yurt vaat eden Balfour Deklarasyonu'na (2 Kas ı m 1917) hangi politik geli ş me yol açm ı ş t ı r?

6

19. Yüzy ı lda George Washington Amerikal ı yerlileri neden en sevdikleri yemeklerini yemeleri için te ş vik etmi ş tir?

7

Hangi ülke 1987 y ı l ı na kadar süregelen 2500 y ı ll ı k tarihinde hiç seçim ya ş amam ı ş t ı r?

8

Bir orduda askeri harekatta yer alan asker say ı s ı ndan daha fazla say ı da madalya da ğ ı t ı lm ı ş ise bundan ne gibi sonuçlar ç ı kar ı labilir? 9

Her kad ı na e ş siz bir koca ve her erke ğ e e ş siz bir kad ı n olabilece ğ ini söyleyen ünlü biseksüel kimdir?

10

Ay üzerinde ünlü bir politikac ı n ı n ismi i ş lenmi ş bir plaket bulunmaktad ı r. Tabii ki bir astronot taraf ı ndan b ı rak ı lan bu plaketin üstünde kimin ismi yaz ı l ı d ı r?

11

Hangi ülke, s ı n ı rlan içerisinde hem Amerikan hem de Sovyet üslerini ve bunlar ı n personellerini birlikte bar ı nd ı rm ı ş t ı r?

12

'So ğ uk Sava ş ' deyimini ilk kez kullanan ki ş i kimdir?

13

Nazi sava ş suçlusu Klaus Barbie'nin 1987 y ı l ı nda Lyon'daki yarg ı lanmas ı nda Frans ı z jüri ve hakimler Barbie'nin suçuna ili ş kin 341 özel soruyu yan ı tlamak durumundayd ı lar. Bu sorulardan 340' ı na verdikleri yan ı t "Evet" oldu. Son soruya " Hay ı r" yan ı t ı n ı verdiler.

Jüri ve hakimler Lyon Kasab ı 'n ı n suçuyla ilgili bu tek soruda neden tereddüde dü ş tüler?

14

20. Yüzy ı l Amerikan ba ş kanlar ı ndan biri ABD'yi sava ş ı n d ı ş ı nda tutma çabas ı ndan ötürü bir sanatç ı ya ne zaman te ş ekkür etmi ş tir? 15

Sovyet lideri Nikita Kru ş çev'e (1894-1971) 1960 y ı l ı l May ı s' ı nda Moskova'daki Lenin Mozolesi üzerinden K ı z ı l Meydan'da yap ı lmakta olan askeri geçit törenini izledi ğ i s ı rada iletilen gizli mesaj neydi?

16

Bugün halen 'The International Jews' (Uluslararas ı Yahudiler) adl ı kitapta bulunan Yahudi kar ş ı t ı makaleleri 'Dearborn Independent' adl ı haftal ı k dergide yazan ve yay ı mlayan kimdir?

17

Dr.Martin Luther King, Jr.' ı n "Bir rüyam var" ba ş l ı kl ı konu ş mas ı n ı kendisi mi yoksa bir ba ş kas ı m ı haz ı rlam ı ş t ı r?

18

II. Dünya Sava ş ı 'nda birbirleriyle sava ş halinde olup da resmi bir antla ş ma imzalamad ı ğ ı için bugün hala hukuken sava ş halinde olan iki ülke var m ı d ı r? E ğ er varsa çözülemeyen sorun nedir? 19

Bir ba ş ka ülkeyi tedirgin edebilece ğ i dü ş üncesiyle belli bir ki ş inin savunma bakan ı olmas ı yönündeki bask ı lar ı geri çeviren devlet ba ş kan ı kimdir?

20

Kristof Kolomb (1451-1506) "Yeni Dünya" ya yapt ı ğ ı üç yolculu ğ un her birini ne zaman yapm ı ş t ı r ve nereye ayak basm ı ş t ı r?

21

Hangi İ ngiliz katedralinin yap ı m ı 400 y ı l sonunda tamamlanabilmi ş tir? 22

1990'larda be ş buçuk milyar olan dünya nüfusunun ne kadar ı geli ş mekte olan ülkelerde ya ş ı yordu? 2000 y ı l ı nda Asya'da ya ş ayaca ğ ı tahmin edilen nüfus ne kadard ı r?

23

Berlin'in II. Dünya Sava ş ı öncesi mimarisi neden Paris'in apartmanlar ı n ı and ı r ı r?

24

Güney Amerika'n ı n Amazon havzas ı ndan gelen 50 bin Arawak yerlisi İ spanyollar ı n 1493 y ı l ı nda V. Ferdinand ve I. Isabella ad ı na gelip onlar ı ku ş att ı ğ ı tarihe kadar Bariquen ad ı n ı verdikleri bir adada tar ı ma dayal ı bar ı ş ç ı l bir ya ş am sürmekteydiler. İ spanyollar bu yerlileri ve Afrika'dan esir ettikleri köleleri kendilerine alt ı n ödemeye ve H ı ristiyan olmaya zorlam ı ş lard ı . Bu s ı rada adan ı n ismini de de ğ i ş tirdiler. Adaya verdikleri yeni isim neydi?

25

Oldukça geni ş ve neredeyse yerle ş imin hiç olmad ı ğ ı bir bölgedir. 1770'ten itibaren bir yüzy ı l boyunca ço ğ u İ rlandal ı 160 binin üzerinde kadmh-erkekli mahkum,

adlar ı Von Diemen Land, Moreton Bay, Norfolk Island olan yerlere gemilerle götürüldüler. Bunlar ı n birço ğ u kendi vatanda ş lar ı veya di ğ er göçmenler taraf ı ndan öldürüldü. Bugün turistler ve burada ya ş ayanlar ı n

---

sürdükleri zengin hayat ı payla ş mak isteyen göçmenler için bir çekim merkezi haline gelmi ş adan ı n ad ı m biliyor musunuz?

26

Kendi vatan ı nda ya ş ayan Nazi yanda ş lar ı n ı n tespit edilmesinde Müttefik Güçleri'ne yard ı mc ı olan ünlü kad ı n kimdir?

27

Yakla ş ı k 460 bin nüfuslu bir Portekiz yerle ş im birimi dört yüzy ı l ı a ş k ı n bir süre boyunca Portekiz mimarisinin en ünlü eserlerine sahip olmu ş tur. Ancak nüfusun sadece yüzde 20'si Portekizce konu ş maktad ı r. Bu nas ı l aç ı klanabilir?

28

20. Yüzy ı lda in ş a dilmi ş gökdelenler gelmi ş geçmi ş en yüksek binalard ı r. 19. yüzy ı l ı n sonlar ı na do ğ ru

Kuzey Amerika'da dikilmi ş en yüksek binalar hangi tarihte ve kimin taraf ı ndan in ş a edilmi ş tir? 29

Denizlerle çevrili olan ve devasa liman tesisleriyle övünen bir ş ehir ayn ı zamanda dünyada Frans ı zca konu ş ulan en büyük ikinci ş ehirdir. Hangi ş ehirdir bu?

30

Tom Amcan ı n Kulübesi roman ı ndaki Tom Amca siyah bir köleydi. Hangi ş ehir bir metro istasyonunu bu siyah adam ı n onuruna adland ı rm ı ş t ı r?

31

Yüzy ı l ı a ş k ı n bir süre boyunca haftan ı n her günü, ayn ı saatte, ayn ı yönde istasyondan ayr ı lan tren hangisidir?

32

Roma bir günde kurulmad ı ama en az ı ndan sadece bir kere kuruldu. Dünya ba ş kentlerinden iki kez kurulmu ş olan ı n ı n ad ı n ı söyleyebilir misiniz? Bu çifte seremoninin sebebi neydi?

33

ABD 1885 y ı l ı nda yakla ş ı k 250.000 dolar de ğ erinde ve dünyay ı ayd ı nlatacak bir ş ey ithal etmi ş tir. Bu nedir? İ thal edilen bu mal neden yan donan ı mlar ı ndan daha ucuzdur?

34

Portekiz 20. yüzy ı l boyunca hangi do ğ al ürünün en büyük üreticisi olmu ş tur? İ pucu: Söz konusu ürün sadece dokuz y ı lda bir kopar ı labilmektedir.

35

1966'da tamamlanan Avrupa'n ı n en uzun asma köprüsüyle birbirine ba ğ lanm ı ş iki ş ehir hangileridir? İ pucu: Tejo Irma ğ ı üzerinden geçmektedir.

36

Hangi ülkenin iki tane ulusal ba ş kenti vard ı r?

37

M ı s ı r'daki Büyük Piramit hangi ta ş tan yap ı lm ı ş t ı r, in ş as ı nda kaç blok kullan ı lm ı ş t ı r, her blo ğ un a ğ ı rl ı ğ ı nedir?

38

Dünyan ı n en s ı k ziyaret edilen müzesi hangisidir?

39

Hangi ülkedeki nüfusun yaln ı zca yüzde 30'u o ülkenin resmi vatanda ş ı d ı r? Nüfusunun daha da dü ş ük bir yüzdesinin resmi vatanda ş oldu ğ u ba ş ka ülke var m ı d ı r?

40

150 y ı l içerisinde 180 yöneticiye sahip olmu ş ülke hangisidir? İ pucu: Söz konusu ülke dünyadaki en yüksek bebek ölümü oran ı na sahiptir. 41

Apeninler İ talya'da Kafkas Da ğ lar ı Karadeniz'in do ğ usunda, Alpler Avusturya, Fransa, İ talya ve İ sviçre'de yer almaktad ı r. Peki bunlarla ayn ı adlar ı ta ş ı yan ba ş ka s ı rada ğ lar var m ı d ı r, varsa nerededir?

42

A ş a ğ ı daki co ğ rafi isimlerin ortak özelli ğ i nedir?

Berlin, Wellington, Winchester, Panama, Inverness, Hollanda, Toledo ve Hamburg?

- 33 -

43

Afrikalı uluslardan Liberya ve Etiyopya'nın I. Dünya Savaşı öncesinde ortak özellikleri nelerdir?

44

Vatandaşlarının dörtte üçü okur-yazar olmayan ve yıllık geliri 100 dolar civarında olan bir ülke dünyanın en ilgi çekici ülkelerinden biridir. Potala Sarayı, Jokhang Tapınağı gibi ünlü binaları, Barkhor pazarı gibi dünyaca bilinen bir alış-veriş merkezi bulunan bu ülkenin adını biliyor musunuz?

45

ABD dışında bir ülkenin başkenti bir Amerikalının adınıtaşımaktadır, Bu hangi ülkenin başkentidir ve bu şekilde onurlandırılan Amerikalının adı nedir?

46

Çin Halk Cumhuriyeti tar ı m ve endüstriyel üretimde büyük at ı l ı mlar yap ı yor olmas ı n ı n yan ı s ı ra süt üretiminde de birçok ülkeyi geride b ı rakmakta m ı d ı r?

47

IV. Henry Kutsal Roma imparatoru ve 1056-1 106 y ı llar ı aras ı nda Alman Kral ı yd ı . Bir di ğ er IV. Henry (Lancasterli Henry) 1 339- 141 3 y ı llar ı aras ı nda İ ngiltere Kral ı yd ı . Bunlar ı n yan ı s ı ra bir ba ş ka IV. Henry Fransa'n ı n ilk Bourbon krallar ı ndand ı ve 1 5 89 'dan 1 6 10' a kadar hüküm sürdü. Amer ika 'daki hangi eyalet bu üç kraldan birinin torununun ad ı yla an ı lmaktad ı r? Söz konusu torun kimdir?

48

Uluslararas ı Nüfus Ara ş t ı rmalar ı Bürosuna göre 2055 y ı l ı nda Hindistan'dan sonra en fazla nüfusa sahip olan ülke neresi olacakt ı r?

Çin

ve

49

Avrupa'da bir yer hem iki imparatorun do ğ um ve tatil yeri olup hem de II. Dünya Sava ş ı n ı n en çetin çarp ı ş malar ı na tan ı kl ı k etmi ş tir. Buras ı neresidir ve bu imparatorlar kimlerdir? İ pucu: Söz konusu imparatorlar kötü ünleriyle bilinirler.

50

Kendi mahkemesi ve 11 hapishane hücresiyle birlikte varolmaya devam eden tek özel ikametgah neresidir?

YANITLAR

Genel Tarih

www.maximumbilgi.com

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

1

Adolf Hitler ve Charlie Chaplin.

Hitler 20 Nisan 1889'da, Cumartesi günü saat 18.00'de do ğ mu ş tur. Chaplin ise 16 Nisan 1889'da, Sal ı günü saat 18.00'de do ğ mu ş tur. 2

Birinci Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda her ikisinin de İ sveç hükümetinde akrabalar ı vard ı . Dag' ı n babas ı Hjalmar Hammarskjöld ba ş bakan, Raoul'un amcas ı K.A.Wallenberg ise d ı ş i ş leri bakan ı yd ı . Bu ikili 1914'den 1917'ye kadar beraber çal ı ş m ı ş lard ı . 3

Ba ş kan Roosevelt'i, nükleer enerji konusunda uzmanla ş m ı ş en iyi bilim adamlar ı n ı bir araya getirmeye ikna eden etken bu mektup de ğ ildi. Bu mektubu yazmay ı dü ş ünen ilk bilim adam ı Albert Einstein (1879-1955) de ğ il, Macaristan do ğ umlu fizikçi Dr. Leo Sziard (1898-1964) idi. Amerikal ı lar ı atom bombas ı yapmaya te ş vik eden mektup Dr, Einstein' ı n 2 A ğ ustos 1939 tarihinde Ba ş kan Roosevelt'e gönderdi ğ i ilk mektuptu. Dr. Szilard' ı n

içeri ğ ine katk ı da bulundu ğ u bu mektup Ekim'de yaz ı landan yirmi sat ı r daha k ı sayd ı .

4

Bu söz her zaman Wellington Dükü'ne (1769-1852) atfedildi ğ i halde bunu söylemi ş olmas ı mümkün de ğ ildir, çünkü Dük Eton'da ö ğ renciyken hiç spor sahas ı yoktu ve tak ı m sporlar ı bilinmiyordu. Asl ı nda Dük Eton'dan o kadar ho ş nutsuz kalm ı ş t ı r ki, Blücher'le (1742-1819) birlikte Napolyon'u Waterloo'da yendikten (1815) yirmi alt ı y ı l sonra bile Eton'a yeni binalar in ş a edilmesi için aç ı lan bir yard ı m kampanyas ı na katk ı da bulunmay ı kabul etmemi ş tir. Sözde "Wellington deyimi", Dükün ölümünden otuz yedi y ı l sonra Sir William Fraser' ı n Montalambert Kontu'nün sözleri ve Sir Edward Creasy'nin Wellington sonra- s ı nda yay ı mlanan kitaplardaki de ğ inmeleri birle ş tirerek 1889 y ı l ı nda yay ı mlad ı ğ ı 'Wellington Üstüne Sözler' kitab ı na kadar ortaya ç ı kmam ı ş t ı .

5

İ zlanda Ba ş bakan ı Olafur Johannesson, ABD Ba ş kan ı Richard Nixon ve D ı ş i ş leri Bakan ı Henry Kissinger'dan, Reykjavik'te l Temmuz 1972'de düzenlenen satranç ş ampiyonas ı n ı n aç ı l ı ş ı na Bobby Fischer'in

kat ı lmas ı n ı sa ğ lamalar ı n ı özellikle istemi ş ti. Fischer'in Sovyet rakibi Boris Spassky Reykjavik'e gelmi ş ve bekliyordu. İ ki günlük ertelemeden sonra Fi seher 4 Temmuz 1972'de ş ampiyonaya gelmi ş ve para ödülü ikiye katlanm ı ş t ı . Sayg ı s ı z tavr ı için rakibinden özür dileyen Fischer ilk oyunu Spassky'e kaybetmi ş ti. Fischer ikinci oyuna kat ı lmad ı ve hükmen ma ğ lup say ı ld ı ama sonraki oyunlar ı n be ş ini kazand ı , üçünde ise berabere kald ı . Fischer daha sonra yirmi y ı l hiç satranç

---

oynamad ı ama bugün bile ço ğ u satranç ustas ı onu tüm zamanlar ı n en büyük satranç oyuncusu olarak görür.

6

Büyük Frederick (II. Frederick) (1712-86) Almancay ı kötü, Frans ı zcay ı iyi konu ş urdu. Bir k ı sm ı kendi tasar ı m ı olan saray ı Berlin yak ı nlar ı ndaki Potsdam'da in ş a edilmi ş ve.Sanssouci (Üzüntüden Uzak) ad ı verilmi ş tir. Günümüzde turistik bir mekan olan saray ı n içini ziyaret etmek isteyenler özel olarak tasarlanm ı ş keçe terlikler giymek zorundad ı rlar.

7

Danton bilinen so ğ ukkanl ı l ı ğ ı yla 31 May ı s isyan ı n ı

övmü ş

ve isyan ı n

cumhuriyeti korudu ğ unu söylemi ş tir. Ertesi y ı l Robespierre onu giyotinle cezaland ı rm ı ş t ı r.

8

Görülmü ş tür. 1798'deki" İ kinci Koalisyon" un generallerinden biri olan Rus generali Alexander Suvorov (1729-1800) 1799'da Frans ı z devrimci ordusunu İ talya'dan ç ı kararak Napolyon'un 1799'a kadar Avrupa'da kazand ı ğ ı bütün topraklar ı geri alm ı ş t ı r. Ama ayn ı y ı l Ruslar ı n zaferi yenilgiye dönü ş mü ş , Suvorov Moskova'ya utanç içinde dönmü ş ve ertesi y ı l hayata gözlerini yummu ş tur.

9

Fransa parlamentosu. 1789'da Kral XVI.Louis (1754-93) Üçüncü Estate'çilerin (e ş itlikçi felsefenin en yayg ı n oldu ğ u burjuva ve aristokrat klik) taleplerini kabul etti ve imparator Estate General'i, di ğ er ad ı yla parlamentoyu, 1614' teki ilk toplan ı ş ı ndan sonra tekrar toplamak zorunda b ı rak ı ld ı .

10

Sultan I. Süleyman (Kanuni Sultan Süleyman). Muhte ş em Süleyman, sultanlar ı n en büyü ğ ü ve en talihlisiydi.

(1495-1566) Seferlerinin sonucunda Yemen, Cezayir, Belgrat, Budape ş te, Tebriz, Ba ğ dat ve Rodos'u topraklar ı na katm ı ş , bu seferlerin on üçünde ordusunun ba ş ı nda yer alm ı ş t ı r. V. Charles'a kar ş ı Fransa'yla yapt ı ğ ı antla ş ma, birkaç kesintinin d ı ş ı nda 350 y ı l ı a ş k ı n bîr süre geçerli kalm ı ş t ı r. Bugün bile, yapt ı ğ ı hata veya zalimliklerin baz ı lar ı ndan Bat ı da 'Roxelana' olarak da bilinen Rus kar ı s ı sorumlu tutulmaktad ı r.

11

Robespierre 'Terör Dönemi'ni Rousseau'nun idealini gerçekle ş tirme f ı rsat ı olarak gördü. Öte yandan Danton ise Robespierre'in dini-politik projeleriyle alay ediyordu. Robespierre, Danton'un yan ı nda yer alman ı n felakete yol açacak bir

---

birliktelik olaca ğ ı n ı anlad ı . Böylece Mart 1794'de Meclis'te ve Konvansiyon'da Danton'cular ve müttefikleri Hebertçilere kar ş ı yap ı lan sald ı r ı lara kat ı lmaya karar verdi. Böylece k ı sa bir süre sonra Hebertçiler ve Danton giyotine gönderildi. Bununla birlikte, Robespierre ve yanda ş lar ı da dört ay sonra bir mahkeme taraf ı nda yasad ı ş ı ilan edildi ve Danton'la ayn ı akibeti payla ş t ı lar. 12

Ödül, 18 Eylül 1961 'de o zamanlar Kuzey Rodezya'daki bir uçak kazas ı nda öldürülen BM Genel Sekreteri Da ğ Hammarskjöld'e ölümünden sonra, 23 Ekim 1961'de verilmi ş tir.

13

Hay ı r, benzemez. Her ş eyden önce Hitler hiçbir zaman Moskova'y ı ele geçirmedi, oysa Napolyon'un askerleri Rus ba ş kentine girmi ş ti. Hitler'in yenilmesini sa ğ layan etken kardan çok, Sovyetler Birli ğ i'nin iç k ı s ı mlar ı ndaki yollar ı çamur batakl ı ğ ı na dönü ş türüp motorize

Alman birliklerinin Moskova'ya yakla ş mas ı n ı geciktiren Ekim sonu ya ğ murlar ı yd ı . Napolyon'un birlikleri Rus ba ş kentinde so ğ uktan etkilenmemi ş lerdi, çünkü ba ş kentteki Frans ı z varl ı ğ ı Napolyon'a anlams ı z gelince Ekim'de Moskova'dan çoktan ayr ı lm ı ş lard ı . So ğ uk ve ya ğ mur, iki diktatör de Moskova yak ı nlar ı ndan ayr ı ld ı ktan sonra ordular ı n ı k ı smen yok etmi ş tir.

14

Perikles (490-429 MÖ) MÖ 451'de jüri üyelerine düzenli bir ş ekilde ödeme yap ı lmas ı uygulamas ı n ı ba ş latm ı ş t ı r.

15

- Müttefiklerin Avrupa'daki en yüksek kumandan ı General Dwight D. Eisenhower (1890-1969).

- Ba ş kan Truman' ı n Genelkurmay Ba ş kan ı Amiral William D.Leahy.

Ayr ı ca her ikisi de ABD'nin Japonya'y ı i ş gal etmeyi dü ş ünmedi ğ ini bilmesine ra ğ men, Temmuz 1945'in sonlar ı nda Amiral Raymond, Spruance Okinawa'daki kuvvetlerine Japon anakaras ı na olas ı bir sald ı r ı için haz ı rlanmalar ı n ı emretti. Ba ş kan Truman, an ı lar ı

nda Amiral Leahy'nin atom bombas ı na ili ş kin sözlerini ş öyle aktar ı r: "Bu yapt ı ğ ı m ı z en aptalca ş eydi. Asla bomba at ı lmayacakt ı ." Truman'a göre Leahy nükleer silahlar konusunda yan ı ld ı ğ ı n ı hiçbir zaman dü ş ünmedi.

16

Yanl ı ş . Bat ı cephesinde geri çekiliyor olmas ı na ra ğ men, Alman ordusu Kas ı m 1918 ate ş kesinde do ğ u cephesinde esas olarak yenilmemi ş ti. Finlandiya'da

---

Pskov-Orsha'nın güneyinden başlayarak Sovyetler Birliği'ndeki Kurskşehrinin güneyine ve Rostov'un batısından başlayarak Don Nehrine kadar uzanan bir bölgeyi elinde tutmaya devam ediyordu. Böylece cançekişen Ahnan İmparatorluğu, Sovyetler Birliği'nden Brest-Litovsk Anılaşmasında talep edilen Ukrayna'yı topraklarına kattı. 11918) Ayrıca Kırım'ın da bir bölümünü işgal etmekteydi. Almanya'nın amacı Hitler'in 1941'de yeniden gerçekleştirmeye çalıştığı politikaydı, yani Sovyetler Birliği'nin Alman İmparatorluğu'na boyun eğmesini sağlamak.

17

Boer'ler bu sorunu çözmemiştir. 1856'da Kaffirler, eski zamanlardaki kahramanların dönüp beyaz adamı kovacağına inandırılarak tüm sığırların kesmeye teşvik edilmiştir. Ama beyaz âdâmın kovulmasıyerine, nüfusun üçte ikisi yiyecekten yoksun kalmış ve açlıktan ölmüştür. Daha sonra İngilizler Kaffraria'nın

tümünü kendi topraklar ı na katm ı ş (1878) ve ertesi y ı l Zulularla bar ı ş yapm ı ş t ı r.

18

En büyük iki nakliye gemisi Queen Marry ve Queen El ı zabeth idi. Her ikisinin de a ğ ı rl ı ğ ı 83000 grostondan fazlayd ı . Ta ş ı nan rekor say ı daki asker ise Queen Mary taraf ı ndan Temmuz 1943'te İ skoçya'ya götürülen 16 683 Amerikan askeriydi.

19

E ğ er Vietnaml ı General Giap' ı n sözlerini dikkate alacak olursak, ABD ve Güney Vietnam güçlerinin çökü ş ünü her ş eyden fazla h ı zland ı ran olay Lon Nol'un Phnom Penh'te istifa etmesi ve ard ı ndan bir hükümetin ortaya ç ı kacak gücü bulamad ı ğ ı ko ş ullarda ABD Ba ş kan ı Ford'un Amerikan askeri güçlerinin tüm Kamboçya çap ı nda harekata sona vermelerini ili ş kin karar ı d ı r. Bu olayla birlikte bütün Güney Vietnam güçleri çözülmeye ba ş lam ı ş t ı r. 12 Nisan 1975'te ABD Kamboçya'dan geri çekildi ve gidebilece ğ i hiçbir yer yoktu. General Giap an ı lar ı nda kuvvetlerinin yakla ş ı k iki y ı l içinde Saygon'u ele geçirmeyi planlad ı ğ ı n ı iddia etmektedir. Fakat Amerikan askeri birlikleri de Güney Vietnam gibi karga ş a içinde olunca Giap hemen bir sald ı r ı haz ı

rlamak zorunda kalm ı ş ve bu da Ba ş kan Nguyen Van Thieu'nun 21 Nisan'daki istifas ı n ı getirmi ş tir. Bunu 28 Nisan'da Saygon'un General Giap' ı n birlikleri taraf ı ndan ele geçirilmesi takip etmi ş tir. Sava ş bitmi ş ti.

20

11 Nisan 1814'de Napolyon iktidardan çekilmek zorunda kald ı . Birçok kez yenilmelerine kar ş ı n, rakipleri sürekli asker takviyesi yaparken Napolyon için ayn ı ş ey söz konusu de ğ ildi, böylece dü ş manlar ı Fransa'n ı n içlerine do ğ ru ilerledi. Bütün bunlar ı n sonucu Napolyon'un Elba'ya ünlü sürgünü oldu.

21

Ba ş kan McKinley ruhuyla ba ş ba ş a kald ı ğ ı n ı ve görevinin Filipinler halk ı n ı "uygarla ş t ı rmak ve H ı ristiyanla ş t ı rmak" oldu ğ una karar verdi ğ ini duyurmu ş tu.

22

Gerçekte kampustaki kimse Ba ş kan' ı n konu ş mas ı n ı dinlememi ş ti. Asl ı nda kampus sava ş alan ı na dönmü ş , alevler ve silah sesleri her yeri sarm ı ş t ı . Düzinelerce polisin ve ö ğ rencinin de aralar ı nda bulundu ğ u pek çok insan yaraland ı , Frans ı z bir gazeteci ve bir üniversite çal ı ş an ı hayat ı n ı kaybetti. Missisipi Valisi Ross Barnett geri ad ı m atarak Meredith'i okula kabul etmedi ve Ba ş kanla telefonda tart ı ş maya devam etti. En sonunda Ba ş kan Kennedy, Meredith'in kaydedilmesini sa ğ lamak ve okulda düzeni geri getirmek için orduyu ça ğ ı rmak zorunda kald ı .

23

General Erich Ludendorff (1865-1937). 24

Ba ş kan Franklin D. Roosevelt, Pearl Harbor'a düzenlenen sald ı r ı y ı yöneten Japon komutan ı n, Amiral Isoroku Yamamoto'nun öldürülmesini emretmi ş tir. Japon amiral, Pasifik sava ş ı n ı n dönüm noktas ı n ı olan Midway deniz sava ş ı ndan (1942) yenilgiye u ğ rayarak ayr ı ld ı ktan k ı sa süre sonra, 18 Nisan 1943'de, Shortland Adalar ı üstünde kurulan bir pusuda ABD ordusunun P 38'leriyle vurularak öldürülmü ş tür.

25

Torunlar Büyük Britanyal ı V.George (1865-1936) ve Alman Kayzeri II. Wilhelm'di. (1859-1941) Ünlü büyük anneleriyse Kraliçe Victoria (1819-1901) idi. 26

Söz konusu lider 20 Nisan 1916'da bir Alman Ubotuyla İ rlanda k ı y ı s ı na ç ı kan Sir Roger Casement'd ı . Dört gün içinde o ve Patrick H.Pearse Paskalya Ayaklanmas ı diye bilinen isyan ı örgütlediler. Almanlar ı n söz verdikleri yard ı mla gelmemeleri sonucunda ayaklanma bir hafta içinde bast ı r ı ld ı . 3 A ğ ustos'ta Sir Roger ve di ğ erleri k ı sa bir mahkemenin ard ı ndan as ı ld ı .

27

Aborijinlerin Kaptan Cook'a ve on sekiz y ı l sonra Avrupa'dan Avustralya'y ı sömürgele ş tirmeye gelen beyaz mahkumlara söyledi ğ i iki sözcük ş unlard ı : "Warra, warra!" Yani "Defolun gidin!"

28

Japon İ mparatorlu ğ u, Müttefik filolar ı na kar ş ı "insan torpidolar ı " kullanmalar ı için yüzlerce adam e ğ itmi ş ti. Bu torpidolar ı n verdi ğ i hasar pek önemli de ğ ildi, çünkü küçük motorlar ı yüzünden cüce denizalt ı lar ı n manevra kabiliyetleri s ı n ı rl ı yd ı ve su ak ı nda çok yava ş hareket edebiliyorlard ı . Sava ş ı n sonunda (Eylül 1945) Japonlar ı n denizalt ı say ı s ı dörde dü ş mü ş tü.

29

1808'de Napolyon VUoao'yu Portekiz'den sürdü ğ ü zaman prens saray ı n ı Brezilya'ya ta ş ı d ı ve burada hükümdarl ı ğ ı n ı ilan etti. Napolyon'un dü ş ü ş ünden sonra ise Vl.Joao eski Portekiz kolonisini ayr ı bir krall ı k statüsüne dönü ş türdü. Kral 1821'de Portekiz'e döndü ğ ü zaman o ğ lu Dom Pedro'yu Brezilya naibi dan etti. Fakat Dom Pedro'ya Portekiz'e dönmesi emredildi ğ inde bu emre uymad ı ve Brezilya'n ı n ba ğ ı ms ı zl ı ğ ı n ı ilan edip kendini de Brezilya İ mparatoru yapt ı . 1831'de Dom Pedro o ğ lu II. Dom Pedro lehine tahttan çekildi. II.

Dom Pedro'nun hükümdarl ı ğ ı ise 1889'da köleleri azat ettikten sonra sürgüne gitmesine kadar tam elli y ı l sürdü. İ ki y ı l sonra da Brezilya'da cumhuriyet ilan edildi. 30

Ruslar General Stoiletov önderli ğ inde 1877'de geri çekildi ve 1878'de iki ülke kar ş ı l ı kl ı dostluk antla ş mas ı imzalad ı . Bundan be ş y ı l önce Afganistan' ı n İ ngiliz, Buhara'n ı n da Rus etki alan ı nda olmas ı n ı Moskova onaylam ı ş t ı . Rusya, Afganistan' ı n ba ş kenti Kabil'den çekilmesine ra ğ men İ ngilizler ülkeyi i ş gal etti ve 1879 y ı l ı itibariyle Kurram Vadisinin, Kiber Geçidinin ve Afgan d ı ş politikas ı n ı n kontrolünü ele geçirdi. Bu, sadece 19. yüzy ı ldaki ikinci Afgan sava ş ı n ı n ba ş lang ı c ı yd ı . Afganistan' ı n 1980'lerde Sovyet birlikleri taraf ı ndan i ş gal edilmesi bu da ğ halk ı n ı n ilk kez kar ş ı la ş t ı ğ ı bir ş ey de ğ ildi. Sadece i ş gal ordusunun kimli ğ i farkl ı yd ı .

31

"The fourth belly of the cow" Zulu dilindeki Isandhlwana'n ı n İ ngilizce'ye çevrilmi ş halidir. 22 Ocak 1879'da İ ngiliz ordusu belki de son yüz y ı l içindeki en kötü yenilgisini Güney Afrika'n ı n Natal ş ehrindeki Isandhlwana'da ald ı . Sadece bir günde İ ngilizler tam 52

subay ve 1277 asker kaybetti. Çoğunlukla mızraklar ve inek derisinden yapılmış kalkanlarla savaşan Zulular tartışmasız bir şekilde zafer kazanan taraf olmuşlardı. Isandhlwana Çarpışması, bu olaydan üç yıl önce Amerika'da George Armstrong Custer (1839-76) ve süvarilerinin Amerikan Kızılderili kabilesi Siular tarafından Little Big Horn nehrinde yok edilmelerine benzetilir.

32

Tolstoy'un 1880 sonrası yazıları yasaklanmıştı. Tolstoy sadece Hıristiyan sevgi anlayışına sahip çıkmakla kalmıyor, üstüne üstlük taraftarlarına devletin

---

buyurdu ğ u i ş lerden kaç ı nmalar ı n ı emrediyordu. Tolstoy'a inananlar bu do ğ rultuda davrand ı klar ı için de Sibirya'ya sürülmü ş lerdi. Tam o s ı ralarda Tolstoy modern H ı ristiyanl ı ğ ı n ritüellerinden ve önyarg ı lar ı ndan vazgeçti ğ i için Ortodoks Kilisesinden aforoz edilmi ş ti.

33

Nazilerin elinde bulunan Amerikan sava ş esirlerinin yüzde biri ölmü ş tür.(Gene de ço ğ u rutin biçimde i ş kence görüyordu.) Vietnaml ı lar ı n elindeki sava ş esirlerinin yüzde on be ş i ölmü ş , Kuzey Kore ve Japonlar ı n insaf ı ndakilerinse yüzde otuz dokuzu hayat ı n ı kaybetmi ş ti.

34

1942 Nisan' ı nda Bataan' ı n dü ş ü ş ünde yakla ş ı k on bin Amerikan askeri Japonlara teslim olmu ş tur. Toplu teslimiyet Japonlar için tam bir sürpriz anlam ı na geliyordu. Bu teslimiyetin sonucu ünlü Bataan Ölüm Yürüyü ş ü'dür. Sava ş ı n sonuna gelindi ğ inde,

Amerikan sava ş esirlerinin üçte birinden fazlas ı ya hastal ı ktan, ya açl ı ktan ölmü ş ya da bu kadar büyük bir esir kitlesinin üstesinden gelecek donan ı ma sahip olmayan Japonlar taraf ı ndan öldürülmü ş tür.

35

Pek do ğ ru de ğ il. Belçikal ı lar Frans ı zlar ı n aksine Odessa'y ı hiçbir zaman yönetmediler. Alman ordusu Ş ubat 1918'de Sovyetleri Kiev'den ç ı kard ı ğ ı nda Ukraynal ı lar General Paul Skoropadsky'nin öderli ğ inde 28 Ocak 1918'den beri ilk kez Sovyetler Birli ğ i'nden ba ğ ı ms ı zl ı klar ı n ı ilan etmi ş ti. Skoropadsky Ukrayna sosyalistleri taraf ı ndan Kas ı n ı 1918'de devrilince hemen ard ı ndan Frans ı zlar Aral ı k 1918'de Odessa'y ı i ş gal ettiler. Nisan 1919'da Bol ş evikler Müttefik askeri birliklerini Odessa ve Kiev'den kovarak en sonunda Ukrayna'n ı n bir Sovyet Cumhuriyeti ilan edilmesini sa ğ lam ı ş lard ı .

36

Han ı mefendinin ad ı Aquatine'li Eleanor'du.(H22-1204) 1137'de, daha sonra Fransa kral ı olan prens VII. Louis'yle evlendi. VII. Loui'den iki k ı z çocu ğ u dünyaya getirip erkek çocuk do ğ uramay ı nca evlilik 1151'de iptal edildi. Eleanor daha sonra 1154'de İ ngiliz taht ı na ç ı kan

Anjou'lu Henry'yle evlendi. Sonuçlar: O tarihten itibaren ba ş lay ı p, on sekizinci yüzy ı l boyunca iki ülkeyi çeki ş me ve sava ş lar kas ı p kavurdu. Eleanor, II.Henry'den be ş i erkek sekiz çocuk dünyaya getirdi. İ kinci evlili ğ inden olan torunlar ı ndan biriyle ilk kocas ı n ı n torunlar ı ndan birini evlendirdi. Aquatine'nin mirasç ı s ı oldu ğ u için sonraki dört yüz y ı l boyunca bu Frans ı z topra ğ ı n ı n İ ngiltere'ye ba ğ lanmas ı ndan sorumlu olan Eleanor'du.

37

9 Aral ı k 1935'de Pekin'de bulunan ö ğ renciler Yenching Üniversitesinin kampüsünde Japon yay ı lmac ı l ı ğ ı na kar ş ı bir protesto gösterisi düzenledi.

Japonlar ı n çok uzaktaki kukla devletleri Mançurya'da bulunmalar ı , ö ğ rencilerin özgürlüklerinden yararlanmalar ı n ı ve Chiang Kai-Shek hükümeti önderli ğ inde milliyetçi bir gösteri yapmalar ı na olanak sa ğ lad ı . Yar ı m yüzy ı l sonra, 9 Aral ı k 1986'da, genç asiler bu kez kendi bask ı c ı hükümetlerine olan memnuniyetsizliklerini dile getirdi. Bu olaydan neredeyse üç y ı l sonra, Haziran 1989'da ise bütün dünya televizyon arac ı l ı ğ ı yla hükümet güçlerince ezilmeden önce Çinli ö ğ rencilerin demokrasi talep eden gösterilerini izleyecekti.

38

Sivil haklara yapt ı ğ ı vurgu dolay ı s ı yla Anayasay ı tasarlarken Kurucu Atalar ı etkileyen filozof David Hume'dur (1711-76). Hume'un kendisiyse felsefesinin bu k ı sm ı n ı Çiçero'nun (MÖ 106-MÖ 43) konu ş ma ve yaz ı lar ı üstüne kurmu ş tu.

39

Amerikan ordusunun 5.Kolordu, 69. Tümen, 273. Alay'a ba ğ l ı devriyeleri Sovyet ordusunun devriyeleriyle Torgau yak ı nlar ı ndaki Elbe Nehri'nin üstünde 25 Nisan 1945 günü kar ş ı la ş t ı . O gün do ğ ulu ve bat ı l ı müttefikler ilk kez Avrupa sava ş sahnesinde el ele verdiler ve binlerce kilometre uzakta, San Fransisko'da olu ş turulan Birle ş mi ş Milletler Tüzü ğ ü'nün sembolü haline geldiler.

40

Drakula'n ı n babas ı Eflak Prensi Vlad Drakul 1443'te Eflak taht ı na yeniden geçti ğ i zaman Osmanl ı Sultan ı II.Mehmet'le a ğ ı r bir antla ş ma yapmak zorunda kald ı . Türk Sultam antla ş may ı güvence alt ı na almak için Drakul'un o ğ ullar ı ndan ikisini rehin olarak ald ı : Radu ve Drakula. Bir süre sonra Drakula kaçmay ı ba ş ard ı ve Osmanl ı lara isyan etti. Ancak bir dizi sava ş tan sonra yenildi ve Macar Kral ı Mattjias, ş imdi ümitsiz Drakula'y ı , sultan ı n saray ı nda ö ğ rendi ğ i gaddarl ı klar ı uygulad ı ğ ı Buda hapishanesine koydu. Ama yine de Kral Mattjias yeteneklerini Türklere kar ş ı kullanabilece ğ i umuduyla Drakula'n ı n hapis cezas ı n ı göz hapsine çevirdi. Daha sonra Drakula, Bükre ş 'i ele geçirerek tekrar Eflak' ı n prensi oldu ama Romanya'n ı n ayr ı cal ı kl ı s ı n ı f ı Boyarlar Drakula'n ı n deh ş et dönemini asla

unutmayarak ona suikast düzenlediler. Türkler daha sonra Tuna'y ı ele geçirerek Orta Avrupa'ya do ğ ru ilerlediklerinde Romenler Drakula'y ı Osmanl ı İ mparatorlu ğ u'na kar ş ı H ı ristiyanl ı ğ ı n savunucusu ilan ettiler ve ulusal bir kahraman haline getirdiler.

41

Bu cümleyi Andrew Jackson 1828'de, John Quincy Adams'a kar ş ı yürüttü ğ ü ba ş kanl ı k kampanyas ı s ı ras ı nda yazm ı ş t ı r. Adams, Jackson' ı zinayla suçlam ı ş t ı ama kar ş ı l ı k olarak Jackson, Adams' ı n e ş ine sözlü sald ı r ı da bulunmak gibi bir tuza ğ a dü ş memi ş ti.

42

Bu devlet adam ı Kont Camillo Benso di Cavour (1810-1861) idi. Söz konusu devlet ise Kuzey İ talya'daki Piedmont'tu. Garibaldi'nin (1807-82) de yard ı m ı yla Kont, birçok sava ş ve ayaklanman ı n sonunda 1861'de İ talya'n ı n birli ğ inin sa ğ lanmas ı na katk ı da bulunduktan üç ay sonra elli bir ya ş ı nda öldü.

43

Frans ı z diplomat Ferdinand de Lesseps (1805-94) Süvey ş kanal ı n ı n müteahhit! olarak isim yapm ı ş t ı r. Frans ı z hükümeti 29 May ı s 1849'da, Frans ı zlar ı n Roma Cumhuriyeti'nin haklar ı na sayg ı l ı olmas ı ve onu d ı ş sald ı r ı lara kar ş ı korumas ı kar ş ı l ı ğ ı nda Koma Cumhuriyeti'nin kap ı lar ı n ı Frans ı z ordusuna açmas ı n ı garanti eden bir antla ş ma imzalamas ı için Ferdinand de Lesseps'i Roma Cumhuriyeti'ne göndermi ş ti. Fakat kadere bak ı n ki. Fransa'daki bir seçimin sonuçlar ı d ı ş politikada bir tak ı m de ğ i ş ikliklere yol aç ı nca de Lesseps aniden Paris'e geri ça ğ r ı lm ı ş ve tan ı nmam ı

ş t ı r. Hayal k ı r ı kl ı ğ ı na u ğ rayan de Lesseps, M ı s ı r valisi olan dostu Sait Pa ş a'dan Süvey ş k ı sta ğ ı n ı bir kanalla delmesi için 30 Kas ı m 1854'de yetki ve para alarak kanal ı 1869'da bitirdi. Ayr ı ca 1879'da Frans ı zlar taraf ı ndan Panama kanal ı n ı in ş a etmesi için görevlendirildi ama sekiz y ı ll ı k çal ı ş man ı n sonunda ba ş ar ı s ı z olarak projeden vazgeçmek zorunda kald ı .

44

Kaderin bir cilvesi olarak, kat ı l ı ğ ı yd ı . Kendi sözleriyle ifade edecek olursak: "Benimle birlikte anla ş ı l ı yor ki, kat ı l ı k bir İ ngiliz erke ğ inin karakteristik özelli ğ idir." Ve ş u cümle de onundu: '' Görevimi yapt ı ğ ı m ı biliyorum, bu yüzden asla sözümü geri almak istemem." Kesinlikle kimseye hiçbir politik ödün vermedi. Bununla beraber, Amerikan politikas ı n ı İ ngiliz halk ı büyük ölçüde destekledi. 1820 y ı l ı ndaki ölümünden on y ı l önce deli gömle ğ i giydirilmek zorunda kal ı nd ı , çünkü ç ı ld ı rm ı ş t ı .

45

Sam Amca'n ı n yüzü ilk olarak 19. yüzy ı l ı n sonlar ı nda Thomas Nast (1840-1902) taraf ı ndan çizilmi ş tir. Nast ayr ı ca Demokrat Parti'nin e ş e ğ ini, Cumhuriyetçi Parti'nin filini yaratm ı ş t ı r. Asl ı nda Sam Amca

ABD'nin bir simgesi de ğ ildir. On dokuzuncu yüzy ı l ı n ba ş lar ı nda Birle ş ik Devletler (United States-US) hükümetiyle konserve et anla ş mas ı olan Samuel Wilson ad ı nda biri vard ı . Etler askeri birliklere ve di ğ er yerlere "US" yaz ı l ı büyük f ı ç ı ve kutularla da ğ ı t ı l ı rd ı . Askerler kendi aralar ı nda konu ş urken bu kutular ı n Sam Amca'dan (Uricle Sam- US) gelmi ş oldu ğ unu söylerlerdi. Böylece zamanla bu deyim yerle ş ti.

46

1776'da yenilmi ş ve da ğ ı lm ı ş ordu Washington'undu. Ordusunu East River üzerinden Manhattan'a nakletmi ş ama İ ngiliz General Howe bunu Staten

---

Island'daki karargah ı ndan ba ş aramam ı ş t ı . Washington oradan White Plains ve New Jersey'e çekilmi ş tir. Cornwallis taraf ı ndan takip edilen Washington Trenton'da bir çarp ı ş may ı kazanm ı ş ve 26 Aral ı k 1776 gecesi Delaware Nehri'ni geçtikten sonra Princeton'da bir çarp ı ş may ı daha kazanm ı ş t ı r. Howe bu iki yenilgiden sonra İ ngiliz Generali Burgoyne'a kat ı lmam ı ş ve Burgoyne'u Saratoga Muharebelerinde tek ba ş ı na b ı rakm ı ş t ı r. Burgoyne korkak General Gates taraf ı ndan yönetilen Amerikan ordusuna Bemis Hills'de sald ı rd ı .(19 Eylül 1777) Ama cesur bir Amerikan generali Burgoyne'a Free ı nan's Farm'da a ğ ı r kay ı plar verdirdi ve 7 Ekim'de ayn ı cesur Amerikan generali İ ngiliz ordusuna ac ı bir yenilgi tatt ı rd ı . İ ngilizlerin baz ı lar ı Kanada'ya kaçt ı , Fransa ve İ spanya Birle ş ik Devletler'in müttefiki oldular. Cesur Amerikan generalinin ad ı icnedict Arnold (1741-1801) idi. Yapt ı klar ı n ı n Amerikal ı lar taraf ı ndan k ı ymetinin bilinmemesi üzerine kendisine gereken önemin verilmedi ğ ini hisseden general, Washington taraf ı ndan iki küçük

kabahat yüzünden k ı nan ı nca k ı ymetinin İ ngilizler taraf ı ndan daha iyi bilinece ğ ini dü ş ünmü ş tür.

47

İ ki geminin ortak özelli ğ i ikisinin de hayali olmas ı yd ı . Titanik batmadan on dört y ı l önce, 1898'de, Morgan Robinson 'Futüity' ad ı n ı ta ş ı yan bir roman yazd ı . K ı sa bir süre sonra roman "The Wreck of the Titan' ad ı yla yeniden bas ı ld ı . 1898 y ı l ı nda yaz ı lan romanda anlat ı lan hemen her ş ey Titanik'in batmas ı yla paralellik gösteriyordu. Sadece birkaç noktada de ğ i ş iklik vard ı ; Titanic bir buzda ğ ı na çarpm ı yor, sürtünüyordu ve bu s ı rada sadece 22,5 deniz mili h ı z yap ı yordu. İ kinci gemi W.T.Stead'in Aral ı k 1892'de bas ı lan roman ı Trom the Old West to the New'da geçen gemidir. Buradaki tek rastlant ı romandaki yolcu gemisi Majestic'in kaptan ı n ı n isminin EJ. Smith olmas ı de ğ il, Titanik' in gerçek hayattaki kaptan ı n ı n isminin de bu olmas ı yd ı . Ba ş ka bir ironi ise hayali Majestic'in buzda ğ ı na çarpan ve batan bir yolcu gemisini kurtarmaya geliyor olu ş uydu. Daha da trajik bir ironi ise yazar W.T.Stead'in Titanic'in yolcular ı ndan biri olmas ı ve gemiyle birlikte sulara gömülmesiydi.

48

25 milyona. Fakat ş u da belirtilmelidir ki, 19 milyon insan ı n hepsi Japonlar taraf ı ndan öldürülmedi. Di ğ erleri kaçt ı ve hastal ı ktan, açl ı ktan veya Mao'nun gerillalar ı yla Chiang Kaishek'in milliyetçi ordular ı aras ı ndaki çarp ı ş malarda öldü.

49

Hay ı r, Imelda Marcos de ğ ildi. O bir çift küpeye 2.700.000 dolar harcamam ı ş t ı . Söz konusu kad ı n Marie Antoinette (1755-93) idi. Savurganl ı ğ ı nedeniyle yoksullar ı n öfkesini çeken ve ya ş am ı yla da s ı ra d ı ş ı bir kad ı n olan Marie Antoinette devrimden sonra Ekim 1793'te Paris'te Place de la Concorde'ta giyotinle idam etmi ş tir.

50

Fransa Cumhurba ş kan ı François Mitterand.

51

Do ğ ru. 'Habeas corpus' hakk ı n ı ask ı ya ald ı ve birçok yurtta ş ı Demokrat olduklar ı için tutuklad ı . Ayr ı ca sava ş kanununu 1861'de uygulad ı . Anayasa bu gücü sadece Kongreye vermi ş ti ama Lincoln gücü kendisinde toplayarak Kongreyi sorunu tart ı ş mak için tekrar toplamay ı reddetti.

52

Eski sosyalist ülkelerde. Anti- komünist asilere gönderilen askeri donan ı m ı n ço ğ u Polonya'da üretilmi ş AK-47 otomatik tüfekleriydi. Ayr ı ca bu ülkelerden Sandinistalara kar ş ı çarp ı ş an kontralara İ srail ve Honduras üzerinden RPG-7 roket atarlar ı da sa ğ lad ı lar.

53

Bayan Butto, 20. yüzy ı lda, görevdeyken do ğ um yapan (25 Ocak 1990) tek hükümet ba ş kan ı d ı r.

54

Müslümanlar ve Hindular özellikle kurbanlar ı n ı ya ğ malamaya, öldürmeye ve gömmeye dü ş kün bir Hint örgütünün üyeleriydiler. Sanskritçe de "gizleme" sözcü ğ ünün kar ş ı l ı ğ ı "sthag"d ı r ve örgütün ad ı da "Thags" veya "Thugs" idi. Yüzlerce Thug İ ngiliz yetkililerce yakaland ı ve as ı ld ı . Örgütleri çoktan yok oldu. ama Thugs sözcü ğ ü hala vard ı r ve 150 y ı l önce Hindistan'da ne anlama geliyorsa yine ayn ı anlama gelmektedir.

55

Prusyal ı Büyük Frederick, Frans ı z filozof, oyun yazar ı , hicivci ve tarihçi Voltaire'e (1694-1778) 1751'den 1753'e kadar ev sahipli ğ i yapm ı ş t ı r. Prusyal ı hükümdar ı n anadili Almanca'dan daha iyi konu ş tu ğ u Frans ı zca'yla sohbet etmi ş lerdir. Entelektüel olarak özendirici olan ziyaret Voltaire'in sahtekarl ı klar ı , Potsdam'daki kraliyet ailesiyle çeki ş meleri ve göz hapsine konulmas ı ziyareti zaman zaman s ı k ı nt ı ya sokarak bitirme noktas ı na getirmi ş tir. Ama buna ra ğ men, ç ı kan sorunlar ı n

çözümleri bulunarak bu ilginç ziyaretin süresi neredeyse iki y ı l ı bulmu ş tur.

56

Gerçekten geçmi ş tir. Ama günlü ğ ünden al ı nan bu sözler, Napolyon'a hitaben General de Caulaincourt taraf ı ndan Ekim 1812'de her ikisi de zaten Moskova'dayken söylenmi ş tir. O tarih itibariyle Ruslar Napolyon'un Çar I.

Alexander' ı (1777-1825) teslim olmaya zorlama umutlar ı n ı bo ş a ç ı kararak Moskova'y ı yakm ı ş lard ı . Generaliyle olan konu ş mas ı ndan bir kaç gün sonra Napolyon birliklerini merkezden bu kadar uzakta tutman ı n bir etki yaratmayaca ğ ı n ı n fark ı na varm ı ş ve Moskova'dan korkunç geri çekili ş ini ba ş latm ı ş t ı r.
57

Bu adam Marquis de Lafayatte'dir. (1757-1834) George Washington'un saflar ı nda birçok ba ş ar ı l ı sava ş a komuta etmi ş , sonra Paris'teki Ulusal Muhaf ı zlar ı n ba ş kumandan ı ve Ulusal Meclisin muhaf ı z ı olmu ş tur. Tom Paine 1792'de Ulusal Meclise üye oldu ğ u zaman me ş ruti monar ş iyi destekledi ğ i gerekçesiyle Lafayatte'i hain ilan etmi ş tir. Lafayatte Avusturya'ya kaçm ı ş , orada hapse at ı lm ı ş ve Napolyon'un yard ı m ı yla 1797'de serbest kalm ı ş t ı r. Napolyon onu bir "enayi" olarak görmesine ra ğ men Lafayatte'e sayg ı duyuyordu ve onu ordunun emekli listesine yerle ş tirdi. Yakla ş ı k yirmi be ş y ı l sonra Fransa Millet Meclisi'nin liberal bir üyesi olarak, Indiana eyaletinde bir ş ehre ad ı n ı veren

Amerikan liderlerinin ve halk ı n ı n a ş ı r ı övgüsünü ald ı ğ ı on be ş ayl ı k bir ABD turuna ç ı kt ı . 58

Bonapart ailesinin hayatta kalan son üyesi Marie Bonapart't ı r. 1882-1962 y ı llar ı aras ı nda ya ş ad ı , imparatorun büyük ye ğ eninin k ı z ı yd ı .

59

Jefferson'un sevgilisi siyah bir kad ı n olan Sally Hemings'ti. Ama genelde inan ı lan ı n aksine bu kad ı n Jefferson'a bir köleden daha yak ı nd ı . Babas ı Jefferson'un kar ı s ı n ı n da babas ı olan John Wayles'ti. Jefferson genç dul Martha Wayles Skelton'la Ocak 1772'de evlenmi ş ti. Sally Hemings'in annesi yar ı -beyaz Elizabeth kanunen hala köleydi ve köleli ğ i Wayles arac ı l ı ğ ı yla çocuklar ı na geçirmek zorundayd ı . 1787'nin ilkbahar ı nda Sally Hemings, Jefferson'un k ı z ı Marie (Polly) Jefferson'a Paris'e giderken e ş lik etmi ş tir. İ kisi orada iki y ı ldan uzun bir süre ya ş am ı ş ve Frans ı zca ile müzik ö ğ renmi ş lerdir.

60

Yedi Y ı l Sava ş lar ı 'nda (1756-63) İ ngiltere ile Prusya Rossbach ve Leuthen'deki zaferlerden sonra, Kunersdorf ta Rusya'n ı n geri çekilmesi ve sonras ı nda 1762'de bar ı ş

önerisi sayesinde kurtulduklar ı ezici bir yenilgi alm ı ş lard ı r. Paris'teki Bar ı ş Antla ş mas ı n ı n sonuçlar ı ndan biri de İ spanya'n ı n Florida'y ı İ ngiltere'ye b ı rakmas ı d ı r. Daha da önemlisi, İ ngiltere ve Prusya, Fransa, Avusturya, Rusya, İ sveç ve Saksonya'y ı ma ğ lup etmi ş tir. Sava ş Kuzey Amerika'daki s ı n ı r anla ş mazl ı klar ı ndan ç ı km ı ş ve karadan Amerika ve Almanya'ya, denizden ise dünyan ı n tüm bölgelerine yay ı lm ı ş t ı r.

61

İngiltere ekonomik olarak zorlanmış tır, çünkü Amerika İç Savaşı'nın başlamasıyla yüzlerce İngiliz tekstil atölyesinin pamuk hammaddesi kesilmiş, bu olay tüm Britanya Adalarına yayılan ekonomik zorluklara ve işsizliğe yol açmış tır.

62

Avrupa'da Ağustos 1914'te altı milyondan fazla asker karşı karşıya geldi. Fransızlar 1870'deki utançlarının öcünü almak amacıyla General Foch'un komutasıaltında Berlin'e yürümeye can atıyorlardı. Alman Kayzeri H.Wilhelm Genelkurmay Başkanı Von Moltke'yle yaptıkları Schlieffen Planını kullanarak Fransa'yı safdışı bırakmak istiyordu. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu 28 Temmuz 1914'de Von Hötzendorf önderliğinde Sırbistan'a savaş açarak Sırp ve Ruslarımağlup etmeye niyetlenmişti. Büyük Dük Nicholas önderliğindeki Ruslar ve General Joffre önderliğindeki Fransızlar İngiltere'yle beraber Almanya'ya saldırıp yenmek

istiyorlard ı . Bütün generaller Clausewitzt'in büyüsü alt ı nda hareket ediyorlard ı . A ğ ustos 1914'deki genel seferberli ğ in duyurulmas ı ndan sonra iki hafta içinde ordu en büyük çarp ı ş malar ı do ğ u ve bat ı cephelerinin yan ı s ı ra Balkanlar'da ya ş and ı .

63

Bir çok kez denemelerine ra ğ men Roma imparatorlar ı İ skoçya'y ı i ş gal edemediler, çünkü Piktisch kabileleri sürekli Roma İ ngiltere'sine ak ı n ettiler. Sonunda Hadrian, Solway Firth'den Tyne'a kadar uzanan kuzeydeki istilac ı lar ı engellemek üzere yakla ş ı k 150 kilometre uzunlu ğ unda bir duvar (MS 128'de tamamland ı) örülmesini emretti. İ ngiltere, Romal ı lar ı n i ş gal edip de birkaç istihkam, hamam ve sözcük d ı ş ı nda kendilerinden çok iz iz b ı rakt ı ğ ı tek ülkedir.

64

Gandhi, Güney Afrika Koloni Sekreteri Jan Smuts'dan 11870-1950) Asyal ı lara ili ş kin herhangi bir kanunun adil biçimde ve kazan ı lm ı ş haklar ı göz önünde bulundurarak uygulanmas ı yla ilgili yaz ı l ı teminat alm ı ş t ı r. Asyal ı lar ı n ya ş am ı n ı güvence alt ı na sokabilecek en büyük kazan ı m ı elde etti ğ ini hisseden

Gandhi, Smuts, Güneybat ı Afrika'ya kar ş ı aç ı lan koloni sava ş ı yla me ş gulken Hindistan'a geri döndü. 65

Weizmann (1874-1952) I. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda İ ngilizlerin cephane üretiminin temelini olu ş turan asetonu sentesize etmeyi ba ş aran parlak bir bilim adam ı yd ı . Weizmann İ ngiliz hükümetinden, özellikle de 1915'de ordunun sava ş ihtiyaçlar ı yla ilgilenen Lloyd George'dan (1863-1945) gelen bütün para ödüllerini geri çevirdi. Weizmann' ı n amac ı , kendisine gösterilen bu ki ş isel cömertlikler

---

yerine Yahudi halk ı n ı n davas ı na İ ngiliz hükümetinin destek olmas ı n ı sa ğ lamakt ı . Sonuçta bu umudu bo ş a ç ı kmad ı . 1917'de ünlü Ballour Deklarasyonu'nun İ ngiliz hükümetinden elde edilmesinde büyük oranda rolü olmu ş tur. Daha sonra İ srail devletinin kurucular ı ndan biri ve ba ş kan ı oldu.

66

Gazeteci Ernie Pyle "Kollar ı nda en az iki k ı z olmayan her Amerikan askeri te ş hirciydi" demi ş tir.

67

I. Dünya Sava ş ı 'nda, ate ş kesten hemen üç ay önce, 10 Temmuz 1918'te Honduras Almanya'ya sava ş açan son ülke olmu ş tur.

68

Do ğ ru. Bu kurumlarda Yahudi ve Katoliklere izin verilmiyordu. Buna ra ğ men bugün, bu olaylara ili ş kin

dinî veya ı rksal herhangi bir ayr ı m yoktur. 69

Bilinen ilk i ş gal Anadolu'nun MÖ 2000'de Hititlerin eline geçmesidir. ilk resmi kay ı tlara geçen sava ş ise MÖ 1479 y ı l ı nda Meggido'da, III. Thutmose'nun komutas ı ndaki M ı s ı rl ı lar ı n Filistin'i tekrar ele geçirmeye kalk ı ş malar ı yla gerçekle ş mi ş tir. Kade ş Kral ı Hyksos'u yenen III. Thutmose'un kabilesi "Çoban Krallar" olarak da bilinir ve daha önceki tarihlerde sava ş arabalar ı da kullanm ı ş lard ı r. Bu kabile MÖ 1680'de M ı s ı r' ı da i ş gal etmi ş tir ama bu sava ş lar hakk ı nda çok az ş ey bilinmektedir.

70

Di ğ er deniz kazas ı St. Lawrence körfezinde gerçekle ş ti. 1914'de batan gemi 'Empress of Ireland'd ı . Kanada'n ı n bu Pasifik gemisi sis içinde bir Norveç kömür gemisiyle çarp ı ş ı nca meydana gelen kazada binin üstünde yolcu ve mürettebat suda bo ğ ularak öldü. Yirminci yüzy ı lda gerçekle ş en deniz kazalar ı n ı n en büyüklerinden biri olmas ı na ra ğ men pek bilinmez.

71

İ ngilizler denedi. Asl ı nda ilk İ ngiliz Yüksek Komiseri kendisi de biri Yahudi olan Sir Herbert Samuels Arap ç ı

karlar ı n ı savunmak için hayli u ğ ra ş t ı . Hatta Yahudiler ve Araplar aras ı ndaki i ş birli ğ ini kolayla ş t ı rmak umuduyla Genel Arap Konseyini bir toplad ı . Lord Peel'in Kraliyet Komisyonu taraf ı ndan Filistin topraklar ı n ı n Yahudi ve Arap devletleri aras ı nda bölünme önerisi ise hem Yahudilerce, hem de Araplarca reddedildi. Y ı llarca süren bu politik pat durumundan sonra II. Dünya Sava ş ı 'n ı n ba ş lang ı c ı nda İ ngiltere Ortado ğ u'dan

---

yapt ı ğ ı petrol ithalat ı n ı n tehlikeye dü ş mesinden korkarak Filistin'e olan Yahudi göçünü k ı s ı tlamaya ba ş lad ı .

72

Napolyon neredeyse Nice'den Cenova'ya uzanan bir co ğ rafyada bütün müttefik ordular ı yenmi ş tir. Önce Baron Colli'nin Piamonte Ordusu'nu Mondovi'de ma ğ lup etmi ş (21 Nisan 1796), sonra kasaban ı n köprüsü üzerinden bizzat kendisinin yönetti ğ i süngü taarruzuyla Beaulieu'nun Lodi'deki Avusturyal ı artç ı s ı na yönelmi ş tir. (10 May ı s 1796) Her ş eyden çok bu sonuncu taarruz harekat ı genç generali adamlar ı na sevdirmi ş ve hükmetti ğ i süre boyunca gönüllerine taht kurmas ı n ı sa ğ lam ı ş t ı r. 73

Hemen hemen ayn ı nedenle Sir Winston Churchill ünlü kitap dizisi The Second World War'da, 1939-1945 y ı llar ı aras ı ndaki askeri çarp ı ş malar farkl ı zamanlarda ve dünyan ı n farkl ı bölgelerinde meydana gelmesine ve

araya zaman zaman uzun bar ı ş lar girmesine ra ğ men, İ kinci Dünya Sava ş ı 'n ı tek bir sava ş olarak de ğ erlendirir. Churchill bu dizi ve di ğ er tarihsel çal ı ş malar ı n ı tamamlama f ı rsat ı na sahipti ama ayn ı ş ey Thucydides için söylenemez. O dönemin ko ş ullar ı nda büyük zorluklarla kaleme ald ı ğ ı tarihini sürekli yeniden gözden geçirerek, yeni bilgiler ve tan ı mlamalarla zenginle ş tirerek tamamlayabilmi ş , The History of Peleponnesian War (İ yonya Sava ş ı) MÖ 421'deki geçici Nicias bar ı ş ı ve Thucydides'in hiç kaydetmedi ğ i sava ş ı n yedi y ı l ı yla Seraber MÖ 411 y ı l ı n ı n sonbahar ı s ı ras ı ndaki politik ve askeri kar ı ş ı kl ı klar ı n ortas ı nda durmu ş tur. Thucydides bu sava ş lar ı amaçlar ı n ı n ayn ı olmas ı ndan dolay ı tek bir sava ş olarak de ğ erlendirir: Ispartal ı lar ı n Atinal ı lar taraf ı ndan yenilgiye u ğ rat ı lmas ı . Amphipolis'in Ispartal ı Basidas taraf ı ndan ele geçirilmesini engelleyemedi ğ i için Atina'ya giri ş inin 20 y ı l süreyle yasaklanmas ı tabii ki Thucydides'i derinden yaralam ı ş t ı r. Sürgünde geçirdi ğ i 20 y ı l boyunca The History of Peleponnesian War' ı pek az görülecek bir tarafs ı zl ı kla yazmaya ba ş lam ı ş t ı r. Dördüncü Kitap Ispartal ı lar ı n kar ş ı s ı nda Atinal ı bir general olarak kendi yenilgisini anlat ı r. Bununla birlikte Sekizinci Kitap'tan sonra Thucydides Atinal ı lar ı n MS 404'de Isparta'ya teslim olu ş lar ı n ı anlatamadan tarihsel kay ı t aniden bitmektedir.

Thucydides tarihini bitiremeden MÖ 400'de öldürülmü ş tür.

74

Bu kötümser gözlem ABD'nin ilk ba ş kan yard ı mc ı s ı olan John Adams (1735- 1826) taraf ı ndan yap ı lm ı ş t ı r. 1797 y ı l ı itibariyle federal sistem taraftar ı olan Adams daha sonra ba ş kan seçilince fikrini de ğ i ş tirmi ş tir.

75

Bu olaylar ı n ortak yönü tarihleridir: 12 Nisan 1961. Üç olay da ayn ı günde gerçekle ş mi ş tir.

76

Naziler güçlenmeden çok önce, Güney Afrika'daki Boer Sava ş ı (1899-1902) s ı ras ı nda İ ngilizlerin komutan ı Lord Horatio Kitchener (1850-1916) yüzy ı l biterken Güney Afrika'da bu kamplar ı in ş a ettirmi ş ti. Burada dü ş manlar ı n ı , gerilla birlikleri (kommandos) İ ngilizlere sald ı ran yerli Afrikanerleri toparlad ı . Kitchener taraf ı ndan toplanan 60 000 beyaz yerle ş imciden 26 000 kad ı n ve çocuk bu kamplarda hastal ı ğ a ve açl ı ğ a yenik dü ş tüler. Ş u ironiye bak ı n ki, Hitler 1940'ta İ ngiltere'yi i ş gal etmeye haz ı rland ı ğ ı nda Nazi Almanya's ı ndan kaçan Alman Yahudi mülteciler II. Dünya Sava ş ı boyunca İ ngiliz kamplar ı nda al ı koyulmu ş tur. Bu kamplardan biri de 'Kitchener Kamp ı ' ad ı n ı ta ş ı yordu.

77

General Washington'a atfedilebilecek bir çok özellik aras ı nda birisi özeldir: O bir ziraatç ı yd ı . Günlü ğ üne, bahç ı van ı na Hint keneviri bitkisinin erke ğ ini pistillate'den

yani di ş isinden ay ı rtt ı ğ ı n ı yazm ı ş t ı . Kenevirin sap ı ip yap ı m ı nda kullan ı l ı r. Ama di ş i Hint kenevirinin kurutulmu ş yapraklar ı ve çiçek açan tepeleri uyu ş turucu olan cannabis'in, daha bilinen ad ı yla esrar ı n kayna ğ ı d ı r. Fakat general bu son ürünü içmek için mi, yoksa botanik bir gelir kayna ğ ı olarak m ı kullanm ı ş t ı r, bu hiçbir zaman ortaya ç ı kmad ı .

78

Arjantin.

79

Kötü ünlü Roma İ mparatoru Caligula ad ı yla bilinen Galus'tu. K ı z karde ş i Agrippina (Genç) MS 49'da ikinci kocas ı Passienus Crispus'u zehirlemekten suçlanm ı ş , daha sonra amcas ı Claudius'la evlenip, taht ı o ğ lu Britannucus'un yerine kendi o ğ lu Neron'a b ı rakmas ı için onu zorlam ı ş t ı r. MS 54'de amcas ı -kocas ı Claudius'u zehirledi ğ i dü ş ünülmü ş , bir süre sonra Poppaea'yla ili ş kisine kar ş ı ç ı kt ı ğ ı için o ğ lu Neron'la da aras ı bozulmu ş tur. Neron kendi ad ı na katland ı ğ ı bütün zahmetler için annesine minnettarl ı k duymaktan çok uzakt ı ve Özellikle batmas ı için in ş a edilmi ş bir gemi arac ı l ı ğ ı yla onu bo ğ maya bile çal

ı ş t ı . Ama Agrippina hayatta kald ı ve Neron da annesini MS 59'da sayfiye evinde b ı çaklatarak öldürttü.

80

Bu, 1793'de Fransa'da, ülke d ı ş ardan gelen askeri bask ı lar nedeniyle çökmenin e ş i ğ indeyken Sava ş Bakan ı Lazare Carnot (1801-88) önderli ğ inde olmu ş tur ve Frans ı z Devrimi'nin a ş ı r ı lar ı iç sava ş a yol açm ı ş t ı r. Bir y ı l içinde Carnot Frans ı z topra ğ ı n ı bütün yabanc ı i ş gal birliklerinden temizledi. 1795 y ı l ı itibariyle, Fransa Hollanda'y ı ezip geçmi ş ve Prusya, İ spanya, Hannover ve Saksonya'yla bar ı ş m ı ş t ı r.

81

Frans ı z Devrimi'nde Jakobenler kendi kendilerini devrimin bekçisi olarak tayin etmi ş lerdi, yani 18. yüzy ı l ı n K ı z ı l Muhaf ı zlar ı idiler. Bir çok Frans ı z generali Müttefiklerden (İ ngiliz, Hollanda, Portekiz, İ spanya) askeri yenilgiler al ı nca 1793'de Jakobenler bu generallerden birini, Aam Philippe Custine'i Ulusal Meclis taraf ı ndan kurulan Kamu Güvenli ğ i Komitesi'nin ba ş ı na getirdiler. Jakobenlerin, komitenin yarar ı na casusluk yapan ve müdahalede bulunan komiserleri vard ı . Bütün bunlar Robespierre'in ba ş latt ı ğ ı "Terör" ile birlikte 1400 monar ş isti, entelektüeli ve di ğ er rakiplerini giyotine göndermesinden önce olmu ş tur.

82

Bu bölge bugün Irak topraklar ı nda bulunan A ş a ğ ı Mezopotamya'da MÖ 3800 dolaylar ı nda yer alan Sümer'dir. Ur'un üçüncü hanedan ı yok olduktan ve çöldeki Sami halk ı isin, Larsa ve Babil hanedanlar ı n ı kurduktan sonra konu ş ma dili olarak Sümerce yava ş

yava ş yok oldu. Eski Babil dönemi boyunca Sümerce sadece çiviyaz ı s ı olarak kullan ı ld ı . Baz ı resmi metinler Sümerce ve Babilce (veya Akatça) olmak üzere iki dilliydi. Bu dönem boyunca sadece Babilce konu ş ulmas ı na ra ğ men edebi metinler Sümerce olarak yaz ı ya aktar ı lm ı ş t ı r. İ sa'n ı n ya ş ad ı ğ ı zamana gelindi ğ inde Sümerce yeryüzünden silinmi ş ti.

83

Son Habsburg 1916'dan 1918'e kadar hüküm süren, Macaristan'l ı IV.Charles olarak da bilinen Avusturya'l ı I.Charles'd ı r. Habsburg'lann çökmesinden sonra 1922 y ı l ı nda otuz be ş ya ş ı nda öldü ğ ü Madeira'ya sürgüne gitti. Bu Portekiz adas ı nda, Monte köyünde bir tepenin üstüne in ş a edilmi ş kiliseye gömülmü ş tür.

84

Bu "first lady" Abraham Lincoln'ün kar ı s ı Mary Todd Lincoln'dür (1818-82). Kendisini ilgilendirmeyen sorunlara kar ı ş t ı ğ ı için Beyaz Saray'da birçok dü ş man edinmi ş ti. Dahas ı , Konfederasyon'daki aile ba ğ lar ı dolay ı s ı yla sadakati hakk ı nda ciddi ş üpheler uyand ı rm ı ş ama bunlar ı n hiçbiri kan ı tlanamam ı ş t ı r. Kocas ı n ı n ve üç çocu ğ undan ikisinin ölümüyle birlikte akli dengesizli ğ e sürüklenmi ş tir. Üçüncü çocu ğ u Robert

Todd mülkünü bo ş yere harcay ı p intihar giri ş iminde bulunabilece ğ i korkusuyla 1875'de özel bir ak ı l hastanesinde dört ay mü ş ahede alt ı nda kalmas ı n ı sa ğ lam ı ş t ı r. 85

Güney Amerika'y ı İ spanyol hakimiyetinden kurtaran Venezüellal ı general Simon Bolivar (1783-1830). Bolivar'a tüm Latin Amerika'da "Kurtar ı c ı " denilir.

86

Benzersiz olan ş ey Michael' ı n (d.1921) Romanya'ya babas ı II.Carol'dan önce hükmetmi ş olmas ı d ı r. Michael tahta ilk ç ı kt ı ğ ı nda sadece be ş ya ş ı ndayd ı , çünkü babas ı veliaht prens Carol Romanya'y ı terk etmi ş ve bütün haklar ı ndan o ğ lu lehine feragat etmi ş ti. Çocuk kraldan memnun olmayan Romanya hükümeti 9 Haziran 1930'da Carol'u kral ilan ederek sürgünden dönü ş ünü ayarlad ı . II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda Nazi Almanyas ı 'n ı n Yahudi dü ş man ı Romen Demir Muhaf ı zlar ı desteklemesi ülkeye sadece ekonomik felaket getirmekle kalmad ı ayn ı zamanda toprak kayb ı na da yol açt ı . Kral II.Carol (1893-1953) ve Yahudi e ş i Magda Lupescu günah keçisi ilan edildi ve tahttan çekilmek zorunda kalan Carol e ş i Lupescu'yla birlikte Romanya'y ı terk edince 1940'da Michael bir kez daha kral oldu.

87

Ülkelerin her birindeki ünlü iki ki ş i ayn ı gün ölmü ş tür. Huxley ve Kennedy 22 Kas ı m 1963'de; Piaf ve Cocteau

11 Ekim 1963'de; Stalin ve Prokofiev 5 Mart 1953'de öldü. 88

Hattat Jacob Shallus. Anayasay ı ş üphesiz dünyan ı n en ünlü kaligrafi eseri yapan zarif yaz ı s ı yla kopyalamas ı için otuz dolar ödenmi ş ti. Hükümetin ve Anayasan ı n Philadelphia'dan Trenton'a ta ş ı nmas ı na yol açan s ı tma salg ı n ı nda öldü. Shallus 1796Ma öldü ğ ünde k ı rk alt ı ya ş ı ndayd ı . Washington, Madison ve di ğ er otuz yedi imza sahibi Anayasan ı n kurucular ı ve düzenleyicileridir.

89

İ kisi de de ğ il. Gelmi ş geçmi ş en çok kayb ı n gerçekle ş ti ğ i deniz felaketi II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda 30 Ocak 1945'de bir Sovyet denizalt ı s ı Nazi nakliyat gemisi Wilhelm Gustloff'a torpil atarak bat ı r ı p 7700 ki ş iyi öldürdü ğ ü zaman meydana gelmi ş tir.

90

- İ ki ba ş kan da suikaste kurban gitmi ş tir.

- İ kisinin de kafalar ı na arkadan ate ş edilmi ş tir. • Bir Cuma günü vurulmu ş lard ı r.

- Kanlar ı n ı n gözleri önünde vurulmu ş lard ı r

• Lincoln'ün katili John Wilkes Booth 1839'da do ğ mu ş , Kennedy'nin katili Lee Harvey Oswald 1939'da do ğ mu ş tur.

• Lincoln'ün sekreterinin ad ı Kennedy; Kennedy'nin sekreterinin ad ı Lincoln'dü. • İ ki sekreter de ba ş kanlar ı na vurulduklar ı yerlere gitmemelerini tavsiye etmi ş tir.

• Abraham Lincoln 1860'da seçildi, John F.Kennedy 1960'da göreve ba ş lad ı .

91

I. Frederick (yakla ş ı k 1123-90), daha bilinen ad ı yla Barbarossa'd ı r. En parlak döneminde Kudüs'ü Selahaddin Eyyubi'den geri almak için büyük bir Haçl ı ordusu toplayarak yola ç ı kt ı ve Salef Nehri'ni geçerken bo ğ ularak öldü. Askerlerinin birço ğ u ani ölümü kar ş ı s ı nda o kadar y ı k ı ld ı ki, dini bir sava ş a giri ş mi ş ken ya kendilerini öldürdüler, ya da imparatorlar ı n ı n ölümüyle H ı ristiyan Tanr ı lar ı n ı n onlar ı yüz üstü b ı rakt ı ğ ı n ı ve Allah' ı n daha güçlü oldu ğ unu dü ş ünerek Müslümanl ı ğ a geçtiler. O ğ lu VI. Henry de k ı sa bir süre sonra öldü ve torunu II. Frederick 1196'dan 1250'ye kadar hüküm sürdü. Ancak İ talya ve Almanya'daki hükümdarl ı ğ ı hayal k ı r ı kl ı ğ ı na yol açt ı ve 1220 ile 1231'deki yasalar imparatorlu ğ un parçalanmas ı na ve kraliyet ailesinin çökü ş üne neden oldu.

92

Büyük Charles (Ş arlman) (742-814). Ş imdi bir k ı sm ı ayakta olan ve gömüldü ğ ü Aachen (Aix-la Chapelle) katedraliyle birle ş tirilen sarn ı c ı n tasar ı m ı na yard ı m etmi ş tir. Avrupa kültürünün birle ş tiricisi ve Fransa, İ talya ve Almanya'n ı n kutsal Roma İ mparatoru olarak hala Almanya ve Fransa tarihçileri taraf ı ndan "kahraman" olarak kabul edilir.

93

Fransa'da ölüm cezas ı n ı n 1981'de yasaklanmas ı na kadar giyotin idamlarda kullan ı lm ı ş t ı r. 94

Bu sözün Marie Antoinette taraf ı ndan söylendi ğ i iddia edilir ama asl ı nda bu duygusuz laflar, Marie Antoinette daha 1770'de Fransa'ya gelmeden en az iki y ı l önce ismi belirtilmeyen bir prensese atfen Rousseau'nun (1712-78) "Confessions" adl ı eserinde yer al ı yordu. Marie Antoinette Avusturya İ mparatoru I. Francis'in dokuzuncu çocu ğ udur ve 1770'de Frans ı z taht ı n ı n varisiyle evlendikten sonra Confessions' ı n bas ı m ı n ı n üzerinden y ı llar geçmi ş ve Antoinette 1774'e kadar Fransa kraliçesi olmam ı ş t ı .

95

Bu ba ş yaz ı Mihail Gorbaçov'un 1980'lerdeki Sovyet Birli ğ i veya Boris Yeltsin'in Rusya Cumhuriyeti ve Ba ğ ı ms ı z Devletler Toplulu ğ u üzerine yaz ı lmam ı ş , 1930'larda Times' da ç ı km ı ş ve Josef Stalin'in Sovyetler Birli ğ i'ni tan ı mlam ı ş t ı r.

96

Bu konu ş mac ı Woodrow Wilson'd ı r. Bu demeçleri 25 Eylül 1919'da Colorado Pueblo'da vermi ş tir. O gece sa ğ l ı ğ ı bozulmu ş , sol kolu ve baca ğ ı felç olmu ş tur. İ ki

---

ay boyunca ya ş amla ölüm aras ı nda gidip gelen ba ş kan akli melekelerini tekrar kazanm ı ş t ı r ama hiçbir zaman sa ğ l ı ğ ı na tamamen kavu ş amam ı ş t ı r.

97

Tarihi MS 4. yüzy ı lda ba ş layan San Marino'dur. 1503'de k ı sa bir süre Cesare Borgia'n ı n kontrolü alt ı na girmesine ra ğ men neredeyse 1700 y ı ld ı r ba ğ ı ms ı zd ı r. Buna ra ğ men ancak Mart 1992'de Birle ş mi ş Milletler'in 175. üyesi olmu ş tur.

98

Begin s ı k s ı k Araplardan patlay ı c ı ve silah al ı yordu. 1943'ün sonuna kadar Filistin'deki İ ngiliz ordusunda askeri tercüman olarak hizmet etti.

99

- Abraham Lincoln.

• Rutherford B. Hayes (1822-93) ba ş kan olmadan bir y ı l önce. • Thomas Edison (1847-1931).

• David Lloyd George, İ ngiltere eski ba ş bakan ı . • Frannk Knox, ABD Donanma Bakan ı . • Adolf Hitler, 1940'da.

100

1945 y ı l ı , 1906'da Winston Churchill'in de kazanan taraf aras ı nda yer ald ı ğ ı Liberal zaferinden beri en fazla sola kayan seçime sahne olmu ş tur.

_____ www.maximumbilgi.com

İkinci Dünya Savaşı ve Naziler

www.maximumbilgi.com

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

1

Enigma şifre makinesi Alman Yüksek Komutanlığı'nın, Hitler'in son saldırısının başlatılmasıyla ilgili emrini göndermedi. Hitler, Müttefiklerin Enigma'nın gizli kodunu çözmek üzere olduğundan şüphelenmeye başlamışt ve saldırı için tam bir mesaj karartmasını emretti. Neyse ki İngilizlerin şifre çözme yeteneklerinden oldukça geç, hatta yenilgisinden hemen önce şüphelenmişti.

2

• Hitler'e karşı suikast girişiminde bulunmakla suçlananların yaklaşık 3000'i asılmış veya kurşuna dizilmiştir. 5000 kişi ise ölüm cezasına mahkum edilmiş, fakat bürokratik savsaklamalar ve beceriksizlikler nedeniyle savaşın sonuna kadar hayatta kalabilmiştir. İdamların çoğu piyano telinin bulunmadığı Plötzensee kışlasında gerçekleşmiştir. Propaganda Bakanlığının film bölümünün başkanı Fritz Hippler'in emriyle kışlanın et kancalarına

iplerle as ı lm ı ş lard ı r. Bu filmler Hitler'e izlemesi için gönderilmi ş , daha sonra da yok edilmi ş tir. Suçlananlar ı n yüzlercesi çe ş itli yerlerde çe ş itli yöntemlerle idam edilmi ş lerdir ama piyano teliyle as ı lanlara ili ş kin herhangi bir kan ı t yoktur. Tüm bunlar as ı lmalar ı filme çeken kameraman Sasse ve ses teknisyeni Braun taraf ı ndan do ğ rulanm ı ş t ı r.

- Winston Churchill Kas ı m 1940'da Nazilerin yakla ş an Coventry sald ı r ı s ı n ı daha önceden haber alm ı ş ama Anthony C.Brown'un "Bodyguard of Lies" kitab ı nda aç ı klad ı ğ ı gibi bu sald ı r ı n ı n önemini kavrayamam ı ş t ı r. Almanlar ı n ş ifrelerinin çözülmü ş olmas ı Vernichtungsangriff e yol açmam ı ş t ı r ama yine de bu nedenle Churchill birçok savunma uça ğ ı n ı Naziler kar ş ı kullanamam ı ş t ı r. Churchill'in, İ ngilizlerin kodlar ı n ı çözdü ğ ünü Nazilerin anlamalar ı n ı istemedi ğ i do ğ rudur ve bu nedenle dünyadaki en iyi ş ifre analistleri Polonyal ı Rejewski ve Zygalski ile İ ngiliz vatanda ş ı Alfred Knox, Wilfred Dunderdale ve özellikle Alan Turing taraf ı ndan mükemmelle ş tirilen ultra ş ifre çözücüyü tehlikeye atm ı ş t ı r. Buna ra ğ men, İ ngilizlerin ş ehri zar zor savundu ğ u da bir söylentidir. Nazi uçaklar ı na kar ş ı yo ğ un uçaksavar ate ş i aç ı lm ı ş ve birçok uçak dü ş ürülmü ş tür. Naziler Coventry'e Nisan 1941'de tekrar sald ı rm ı ş lard ı r.

3

• Evet, "Konserve Mallar" ad ı n ı ta ş ı yan bir operasyon vard ı r. 31 A ğ ustos 1931 tarihinde Hitler, Himmler ve Heydrich'in yan ı s ı ra Gestapo ş efi Heinrich Müller'e Alman radyo istasyonu Gleiwitz'e yapmac ı k bir askeri sald ı r ı düzenlemelerini emretti ğ i zaman gerçekle ş mi ş tir. Operasyonun sorumlusu SS Albay ı Alfred Naujocks'du. Alman toplama kamp ı Oranienburg'dan on üç mahkuma Polonya üniformalar ı giydirilerek zehir verilmi ş ve Hochimde köyünün yak ı n ı ndaki ormana ve radyo istasyonunun çevresine yerle ş tirilerek Polonyal ı lar ı n s ı n ı r ı n hemen kar ş ı s ı nda bulunan Alman radyo istasyonuna sald ı rmaya çal ı ş ı rken vurulduklar ı süsü verilmi ş tir. Ölü mahkumlardan biri de mikrofonlardan Polonya'n ı n Almanya'y ı i ş gal etti ğ i duyurusu yaparken stüdyoya yerle ş tirilmi ş tir. Tüm bunlar iç ve & ş kamuoyunu etkilemek için yap ı lm ı ş t ı r

---

tabii. Hitler, bu olay ı ertesi gün Polonya'y ı i ş gal etmenin bahanesi olarak kullanm ı ş ve II. Dünya Sava ş ı 'n ı ba ş latm ı ş t ı r. Sonralar ı Naujocks Amerika'ya kaçm ı ş ve Amerikal ı lar taraf ı ndan tutuklanm ı ş , ama tekrar kaçt ı ktan sonra ne ondan ne de Heinrich Müller'den bir daha haber al ı nabilmi ş tir.

- Kimi Danimarkal ı lar Danimarka Yahudileriyle dayan ı ş malar ı n ı n bir ifadesi olarak Davut'un y ı ld ı z ı n ı takmas ı na ra ğ men, ne Danimarka kral ı , ne de yüzlerce veya binlerce Danimarkal ı n ı n bunu yapt ı ğ ı n ı söylemek mümkündür. Ama yine de genel olarak Danimarkal ı lar Yahudi vatanda ş lar ı na korumac ı yakla ş - m ı ş lard ı r. Öyle ki 1940-1943 aras ı ndaki Nazi i ş gali s ı ras ı nda Almanlar, Danimarkal ı lar Nisan 1940'da imzalanan Danimarka-Almanya antla ş mas ı na uydu ğ u sürece Danimarkal ı Yahudilerle u ğ ra ş may ı karl ı görmemi ş lerdir. Sadece Danimarkal ı lar Nazilere kar ş ı direni ş hareketlerini geli ş tirdikten sonra Eylül 1943'de s ı k ı yönetim ilan edilmi ş ve Danimarka'daki en üst Gestapo yetkilisi Dr. Weiner Best bu f ı rsat ı Danimarkal ı

Yahudileri s ı n ı r d ı ş ı etmek için kullanm ı ş t ı r. Bunun üzerine de Danimarkal ı lar hemen Yahudileri İ sveç'e kaç ı rmaya ba ş lam ı ş lard ı r. Sekiz bin Yahudiden yakla ş ı k iki yüzü bo ğ ulmu ş , intihar etmi ş veya Nazilerce öldürülmü ş geri kalan yüzde 98'i Danimarkal ı bal ı kç ı lar ve kaptanlar taraf ı ndan kurtar ı lm ı ş t ı r. Sava ş tan sonra Dr. Best yarg ı lanm ı ş ve sadece alt ı y ı l hapis cezas ı alm ı ş t ı r.

4

Çünkü İ ngiliz gemisi bin be ş yüz Alman ve İ talyan sava ş esirini Kanada'ya aktar ı yordu. Bu esirlerden birço ğ u bo ğ uldu.

5

Yüzlerce milyon dolar de ğ erinde para, k ı ymetli ta ş lar ve madenlerin (17 bin ton alt ı n, yakla ş ı k 110 ton platin, 4.638 karat elmas) yan ı nda yüzlerce sanat eseri yirmi milyondan fazla Nazi kurban ı ndan al ı nd ı ve alt ı U-Bot'la Arjantin'e nakledildi. Hitler'in yard ı mc ı s ı Martin Bormann 1945'deki bu denizalt ı operasyonunu yönetti. Dört Alman ve Arjantinli Nazi ganimetini Juan Peron'un o zamanki metresi Eva Duarte (1919-52) ad ı na Banco Germenico ve Banco Tourquist'e yat ı rd ı lar. Dört Nazi de daha sonra öldürüldü ve katiller asla bulunmad ı .

Ganimete el koyuldu ve Arjantin paras ı na çevrilerek Peron'un (1895- 1974) politik çal ı ş malar ı için kullan ı ld ı .

6

1947 y ı l ı nda hem ABD'nin hem de Almanya'n ı n kat ı ld ı ğ ı gizli bir operasyondu. Birçok Alman Nazi bilim adam ı n ı n -Wernher von Braun (1912-77) ve özellikle daha sonra Satürn V roketinin üretim ş efi olan Arthur Rudolph gibi - ABD'de roket teknolojisi üzerine çal ı ş mak için kal ı c ı göçmenlik vizesi alabilmelerini sa ğ lamak üzere temize ç ı kmalar ı na yard ı m etmeyi amaçl ı yordu. "Ataç" sözcü ğ ü, Pentagon'un Sovyetler Birli ğ i kapmadan önce ABD'ye getirmeye çal ı ş t ı ğ ı her Alman bilim adam ı n ı n foto ğ raf ı na ataçla tutturulan belgeleri ima ediyordu. Bilim adamlar ı n ı n Bat ı Almanya'dan ABD'ye h ı zla geçi ş lerini kolayla ş t ı rmak

---

için, önde gelen Alman bilim adamlar ı ndan birço ğ unun kay ı tlar ı , ate ş li Nazi geçmi ş lerinin lekesini ç ı karmak amac ı yla Pentagonun emriyle düzeltilmi ş veya "zarars ı z hale" getirilmi ş tir. Bu i ş lem, özellikle Nazi fanatikli ğ i iyi belgelenmi ş ve Hitler'in emrindeyken von Braun'un V-2 silahlar ı n ı imal etmek için Nordhausen toplama kamp ı ndan binlerce köle i ş çi kullanan Arthur Rudolph'a uygulanm ı ş t ı . Yirmi bin esir öldürüldü veya açl ı ktan öldü. Alman bilim adamlar ı ndan ço ğ u vatanda ş l ı k ald ı ama Rudolph, iddia edilen sava ş suçlar ı nedeniyle 1984'de Almanya'ya geri gönderildikten sonra vatanda ş l ı ğ ı n ı iade etti.

7

Bu çingenenin ad ı Jean Baptiste "Django" Reinhardt (1910-1953) idi. Bugün bile Reinhardt tüm zamanlar ı n en iyi caz gitaristlerinden biri olarak kabul edilir. Ço ğ unlukla Paris'in banliyösinde ya ş am ı ş , Belçika do ğ umlu bir Macar çingenesiydi. Ya ş am ı n ı ve kariyerini tehdit eden kaza, 1928 y ı l ı nda karavan ı nda ç ı kan

bir yang ı n sonucunda sol elinin dördüncü ve be ş inci parmaklar ı n ı n tamamen sakat kalmas ı yd ı . Bu a ş ı lamaz görünen soruna ra ğ men, gerçekten ola ğ anüstü bir teknik olu ş turmay ı ba ş arm ı ş t ı . Avrupa'da Piaf ve Chavelier kadar ünlüydü. 1930'lu y ı llarda, büyük caz kemanc ı s ı Stephane Grapelli'yi sahneye ç ı kartarak Quintette du Höt Club de France'ö (QHCF) kurdu. Reinhardt Quintette'iyle birlikte 3 Eylül 1939'da, Chamberlain'in Hitler'e sava ş ilan etti ğ i gün, Londra State Kilburn sahnesine ç ı kt ı ve sonra hemen Fransa'ya döndü. İ ngiltere'de kalan Grapelli'nin yerine klarnetçi Hubert Rostaing'i grubuna katt ı ve Naziler Avrupa'y ı fethettikten sonra çe ş itli ş ehirlerde ve ülkelerde kendini posterlerde sadece J.Reinhardt olarak duyurdu ğ u halka aç ı k konserler verdi. Almanlar Frans ı z i ş birli ğ ini istedi ğ i ve Reinhardt, konserlerine gelen Alman askerleri taraf ı ndan sayg ı gördü ğ ü için ona dokunmad ı lar. Asl ı nda onun müzi ğ ini Amerikan kültürü de ğ il, Fransa'n ı n miras ı n ı n bir parças ı olarak gördâler. Müttefikler Paris'e sald ı r ı p bombard ı mana ba ş lad ı ğ ı nda Reinhardt geceleri Pigalle metro istasyonunda geçirdi ve sonunda yine müzikal gösteriler yapt ı ğ ı Leman Gölü üzerindeki İ sviçre s ı n ı r ı na yak ı n Thononles-Bains'e gitti. Çingeneler Nazilerin dü ş man listesinde olduklar ı için asla dü ş manla i ş birli ğ i yapmakla suçlanmad ı . Sen Nehri üzerindeki bir geziden sonra May ı s 1953'de

Fontaineblaeu yak ı nlar ı nda Samois-Sur Seine'de felç geçirerek öldü. Okur-yazar olmayan Reinhardt notalar ı da okuyam ı yordu.

8

Ultra ş ifre çözücü Alman Yüksek Kumandanl ı ğ ı 'n ı n Enigma kodunu Hitler ve Mussolini'nin emirleri de dahil olmak üzere çözebilirdi. Fakat Dönitz komutas ı ndaki Alman donanmas ı farkl ı bir Enigma makinesi kulland ı . İ ngilizler 1941'de Grönland yak ı nlar ı nda Alman U-110'u ele geçirene kadar Alman do- nanmas ı n ı n Enigma makinesi için gerekli ş ifreleme k ı lavuzlar ı n ı bulamad ı lar. Fakat bunun da ömrü k ı sa sürecekti; Naziler yepyeni Triton kodunu kullanmaya ba ş lad ı lar ve İ ngilizler Ocak 1943'e kadar bu ş ifreyi çözemediler. 1943 y ı l ı n ı n ortas ı na gelindi ğ inde İ ngilizler, ayn ı y ı l May ı s ı n sonunda duran "kurt sürüleriyle" aras ı ndaki mesafeyi kapatt ı . Hepsinden kötüsü, Almanlar Müttefik konvoy kodunu biliyorlard ı . Müttefikler her ay kodlar ı n ı de ğ i ş tirmeye ba ş lay ı nca

---

Naziler ş ifreleri çözemez oldular ve Atlantik'teki kay ı plar h ı zla dü ş tü. Nazilerin Müttefik konvoy kodunu k ı rd ı ğ ı gerçe ğ i 1966'ya kadar gizli tutuldu. Müttefiklerin Alman Enigma kodunun k ı r ı lmas ı n ı duyurduklar ı zaman oldu ğ u gibi halk ı n dikkatim asla çekmedi.

9

Friedrich Nietzsche (1844-1900). Elizabeth Nietzsche-Förs ı cr. Çok ileri ölçülerde bir anti-semitist olan Bernhard Föster'le evlenip Paraguay'a gitti ve orada "Nueva Germania" ad ı n ı ta ş ı yan saf bir H ı ristiyan Alman kolonisi kurdu. Nietzsche kay ı nbiraderinin anti-semitik görü ş lerinden tiksiniyordu. Förster, mali bir skandale kar ı ş t ı ğ ı anla ş ı ld ı ktan sonra intihar etti ve Elizabeth, karde ş inin baz ı çal ı ş malar ı n ı ve notlar ı n ı -edebiyat alan ı nda Nobel Ödülü'ne aday gösterilen seçme eserler- yay ı na haz ı rlamak, de ğ i ş tirmek ve yanl ı ş yorumlamak üzere Almanya'ya geri döndü. Babalar ı n ı n ak ı l hastal ı ğ ı yla ilgili belgeleri bile tahrif ederken Nietzsche'nin dü ş üncelerini 1900'deki ölümünden çok

sonra ahlaks ı zca çarp ı tan bir yay ı n olan "The Will to Power"da kulland ı . Hitler bu yüzden bu kad ı n ı takdir etti ve Alman filozofu hakk ı ndaki yaz ı lar ı n ı Nazizmin amaçlar ı do ğ rultusunda kulland ı . 10

Fraulein Wessel. Nazi Partisi mar ş ı "Horst Wessel" ş ark ı s ı n ı yazmakla ünlü Horst Wessel'in (1907-30) k ı z karde ş iydi.

11

Nazi Almanya's ı nda Himmler (1900-45) ve polis kuvvetleri neredeyse mutlak egemen olana kadar Canaris yürekli bir kurtarma operasyonu planlayarak ve Berlin Yahudilerine birçok izin ka ğ ı d ı sa ğ layarak Gestapo'y ıı 1942 yaz ı na kadar kand ı rd ı . Bu Yahudiler Gestapo karargahlar ı na AB D'de sabotaj yapmalar ı için bir kenarda tutulan Alman Abwehr casuslar ı ym ı ş gibi gösterilerek Nazi hükümetinden herhangi bir müdahaleyle kar ş ı la ş maks ı z ı n Almanya'y ı terk edebildiler.

12

II. Dünya Sava ş ı 'nda Alman Yahudilerin yüzde 95'i Naziler taraf ı ndan katledilirken, İ talya'daki İ talyan Yahudilerinin yakla ş ı k yüzde 85'i hayatta kald ı . A ş a ğ ı yukar ı 6000'i toplama kamplar ı nda katledildi. İ

talya'da büyük ço ğ unlu ğ unun hayatta kalmas ı n ı n nedeni anti-semitizmin bu ülkede hiçbir zaman çok da önemli bir ulusal konu olmamas ı d ı r. Ayr ı ca birçok Yahudinin ya ş am ı m kurtarmalar ı na bak ı lacak olursa İ talyanlar ı n fa ş ist hükümetten duyduklar ı ho ş nutsuzlu ğ u bu yolla da d ı ş a vurmu ş olduklar ı dü ş ünülebilir.

Hitler 4 A ğ ustos 1918'de, I. Dünya Sava ş ı 'nda, Birinci S ı n ı f Demir Haç Ni ş an ı ald ı ğ ı zaman. Hitler bunu ceketine takan adam ı n bir Yahudi, üste ğ men Hugo Gutmann oldu ğ unu biliyordu.

Bu Hitler'in konu ş malar ı nda s ı kça belirtti ğ i üzere sald ı rgan politikalar ı n ı n bahanesiydi ve tabii ki bir dereceye kadar Avrupa'y ı fethetme tutkusuna da katk ı da bulunmu ş lard ı r. Ama her ş eyden önce, onu ve Almanya'y ı hesaba kat ı lacak yeni bir dünya gücü olmaya sevk ve te ş vik eden ş ey I. Dünya Sava ş ı 'n ı n son aylar ı nda general Erich Ludendorff'un yay ı nlad ı ğ ı bildiriydi. General, Rusya'y ı bin kilometre geriye sürme, Belçika ve kuzeydo ğ u Fransa'y ı Alman topraklar ı na katma ve Toulon'u Akdeniz'de bir Alman liman ı haline getirme ça ğ r ı s ı nda bulunuyordu. Yenilgiyi kabullenmek bir yana, Ludendorff ve Alman Anavatan Partisi I. Dünya Sava ş ı 'n ı n bitiminden dört ay önce sadece do ğ u kom ş ular ı n ı de ğ il, bat ı s ı n ı r

bölgelerini de kontrol altı na almayı planlı yordu. Bu durum, Ludendorff'un, Hitler'in 1923'deki başarısız Münih Ayaklanmasında bulunuşunu ve Adolf Hitler 1933'de şansölye olduğunda ordunun ona verdiği desteği açıklıyor. 15

İster inanın ister inanmayın, ama bu, Japonların Pearl Harbor'a havadan sald ırı sın ı sava ş çığlığı "Tora! Tora! Tora!" ile yöneten adamdı, yani Amiral Mitsuo Fuchida. 6 Ağustos 1945'de atom bombasının mantar şeklindeki bulutunu uzaktan gördüğünde Hiroşima'ya uçuyordu. Ayrıca Eylül 1945'de Missouri'de resmi teslim törenlerinde gemide bulunuyordu. Hitler'in o kadar büyük bir hayranı ydı ki ona benzer bir b ı y ı k b ı rakm ı ş t ı . II. Dünya Savaşı'ndan yıllar sonra Hıristiyanlığa geçti ve bir evangelist olarak ABD'yi sıkça ziyaret etti. 1974'de yetmiş iki yaşındayken öldü.

16

Şubat 1987'de, İtalyan hükümeti ve Yahudi örgütleri İtalya'daki Yahudilerin yaşamakoşullarını II. Dünya Savaşı'ndan sonraki kırk yıl ı a ş k ı n süre boyunca da düzenlemeye devam eden Mussolini'nin anti-semitik yasasının yerine geçecek bir anlaşma imzaladılar. Bugün İtalya'da 40 bin kadar İtalyan Yahudisi yaş

amaktad ı r ki II. Dünya Sava ş ı 'ndan önce de say ı lan a ş a ğ ı yukar ı bu kadard ı .

17

Martin Luther. (Ama 'Reform'un kurucusuyla bir ilgisi yok.)

18

Hangi olay yanl ı ş t ı r? İ nanmas ı zor ama üçü de do ğ rudur.

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

- Her yönüyle bir Nazi olan Binba ş ı Eric Hartmann isminde bir adamd ı . II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda herhangi bir sava ş taki herhangi bir pilot için rekor olan 352 hava zaferi kaydederek di ğ er bütün pilotlardan daha fazla müttefik uça ğ ı yok etti. Sava ş tan sonra on y ı l boyunca Sovyetler Birli ğ i'nde sürgününde kald ı ama sonra NATO'ya ba ğ l ı Bat ı Alman Hava Kuvvetlerini takviye etmek için İ ngiliz ve Amerikal ı yetkililer taraf ı ndan kullan ı ld ı . 1960'larda ve 1970'lerde gizli hava kuvvetleri dü ş man ı olarak ABD ve İ ngiltere'yi s ı k s ı k ziyaret etti.

- Eric Hartmann ço ğ u Rusya cephesinde olmak üzere üç yüzden fazla dü ş man uça ğ ı n ı dü ş ürdükten sonra Hitler onu Rostenburg'daki askeri karargah ı na davet etti. Hartmann tabancas ı n ı n k ı l ı f ı nda durdu ğ u kemerini çözdü ve bir ask ı l ı ğ a ast ı . Hitler onu ö ğ le yeme ğ i için ba ş ka bir odaya davet etti ğ inde Hartmann as- k ı l ı ğ a geri döndü ve Nazi liderinden en ufak bir itiraz m ı r ı lt ı s ı duymadan kemerini ve tabancas ı n ı takt ı . Nazi lideri, Nazi Almanya's ı n ı n

savunmas ı nda bu kadar çok dü ş man uça ğ ı n ı yok eden bir adama güvenebilece ğ ini kavram ı ş t ı .

• Yukar ı daki görü ş me Hitler'in 20 Temmuz'da can ı na kastedilmesinden dört hafta sonra, 25 A ğ ustos 1944'de gerçekle ş ti. Bu A ğ ustos görü ş mesinde Hitler, Eric Hortmann'a sava ş ı n Nazi Almanya's ı için askeri olarak kaybedildi ğ ini itiraf etti ama Bat ı l ı güçlerin de daima Sovyetler Birli ğ i'nin dü ş man ı olaca ğ ı n ı öne sürdü. Hartmann, e ğ er genç pilotlar dü ş man uçaklar ı na her türlü hava ko ş ulunda sald ı rmak yerine Hitler'in emretti ğ i gibi sadece iyi hava ko ş ullar ı nda sald ı rsalard ı daha çok dü ş man uça ğ ı n ı n yok edilece ğ i dü ş üncesindeydi. Hitler generallerine aç ı kça "yalanc ı lar" diye hayk ı rm ı ş , sonra da Hartmann' ı ve ba ş ka bir Nazi pilot kahraman ı , H. U. Rudel'i cesaretlerinden dolay ı övmü ş tü.

19

Monar ş isi darbe giri ş imi "Kapp Ayaklanmas ı " olarak bilinir ve 1920 Mart ı n ı n 13'ünden 17'sine kadar sürmü ş tür. Yüzba ş ı Ehrhardt' ı n (Kapp de ğ il) liderlik etti ğ i sa ğ kanat hareketi i ş çilerin taleplerini büyük ölçüde desteklemesine ra ğ men sendikalar ı n genel greviyle sonuçland ı . Emekçiler fabrikalarda çal ı ş may ı ve

sokaklarda dövü ş meyi reddettiler. Merkez sa ğ bir politikac ı olan New York'da do ğ umlu Dr. Wolfgang Kapp göreve getirildi. Bir o ğ lan çocu ğ u darbeye kat ı lan askerleri yuhalad ı ğ ı için askerler çocu ğ u ölene kadar coplad ı lar. Grev yapan sendikal ı i ş çiler bu vah ş i harekete o kadar öfkelendiler ki askerlerin aleyhine döndüler ve onlar ı Alman ba ş kentini terk etmeye zorlad ı lar.

Bu arada Münih'de Gustav von Kahr' ı n önderli ğ inde ba ş ka bir sa ğ darbe daha gerçekle ş ecekti. Cumhuriyeti y ı kmaya ve Versailles Antla ş mas ı n ı kabul etmemeye kararl ı olanlar ı n hepsini etraf ı na toplayarak ba ş ar ı l ı olmu ş tu. İ ki askeri isyan ı n koordinasyonu için ordu taraf ı ndan görevlendirilen irtibat memuru ise tan ı nmayan bir eski onba ş ı , daha sonralar ı da bir i ş siz olan Adolf Hitler isminde bir adamd ı . Kapp Ayaklanmas ı Hitler'in de ğ i ş mez biçimde sendikalar ı n kar ş ı s ı nda yer almas ı na sebep oldu. 1934'de Hitler Kahr' ı Ölüme mahkum etti, çünkü Kahr Hitler'in 1923 Ayaklanmas ı n ı n bast ı r ı lmas ı ndan sorumluydu.

20

A ğ ustos-Eylül 1942 Guadalcanal Sava ş ı . Japon birlikleri denizi gece vakti kontrol ediyordu ve karanl ı kta Guadalcanal çevresine takviye askerler indirerek bütün Amerikan hareketini engelliyordu. Gündüz oldu ğ unda durum tersine dönüyor ve ABD havaya hakim olarak, Henderson hava alan ı ndan sava ş uçaklar ı n ı n korumas ı alt ı nda her türlü malzemenin ve ço ğ u denizci olmak üzere insan kuvvetinin inmesini mümkün k ı l ı yordu. Bu, Eastern Solomons çarp ı ş mas ı n ı n ba ş lang ı c ı yd ı .

21

Hitler notunu 24 Nisan'da General Oberst Krebs'e verdi. Krebs de notu baz ı Sovyet harita ve dokümanlar ı m ele geçirmeinnden dolay ı 22 Nisan'da Ş övalye Haç ı takt ı ğ ı Te ğ men Heinz Hcuer'e verdi. Berlin'deki Sovyet kuvvetlerine sald ı rma ve onbn yok etme emriyle birlikte notun derhal General Steiner'e • U ş t ı r ı lmas ı gerekiyordu. Ama Heinz Heuer Sovyet askerleri taraf ı

ndan yakaland ı . Mesaj ı a ğ z ı na t ı kt ı ve yuttu. Sovyetler Heoer'e kendi mezar ı n ı kazd ı rd ı lar ve ona son bir sigara teklif ettiler. Heuer sigaray ı içerken bir Alman sald ı r ı s ı Sovyetleri sipere girmeye zorlad ı ve Heuer'e ölümden kaçma f ı rsat ı verdi. Ama sadece birkaç dakika içinde tekrar yakaland ı ve Sibirya'ya gönderildi. Daha sonra Do ğ u Berlin'de gizli polis için çal ı ş mas ı istendi. Heuer Bat ı Almanya'ya kaçt ı ve İ ngiliz askeri polisine dan ı ş man oldu. Böylece General Steiner, her ne kadar Mare ş al Keitel 25 Nisan'da Hitler'in yeralt ı s ı ğ ı na ğ ı ndan ayr ı ld ı ktan iki gün sonra Hitler'in yeni emrini ona götürdüyse de, asla Hitler'in 24 Nisan mesaj ı ndan haberdar olmad ı . Ama General Steiner ve General Henrici Müttefik hatlar ı na do ğ ru sürüklenmi ş lerdi ve emredildi ğ i üzere Nauen'e ilerleyecek konumda de ğ illerdi. Üç gün sonra, 30 Nisan'da Hitler kendini vurdu.

22

1942'de Nazi Ubotlar ı ve sava ş gemileri neredeyse sekiz milyon ton Müttefik gemisi bat ı rd ı . Ayn ı y ı l, bu devasa kayb ı dengelemek için neredeyse ayn ı miktarda gemi üretildi. İ ngiltere'nin 1942'de ayakta kalmas ı n ı n ikinci nedeni ise Hitler'in, Nazi Amirali Dönitz'in o y ı l Kuzey Atlantik'e daha fazla Ubot gönderilmesi yakar ı ş lar ı na ra ğ men çok kritik bir anda Ubotlar ı n büyük bir

k ı sm ı n ı Akdeniz'e göndermesidir. Bu, görünü ş e bak ı l ı rsa, Hitler'in dünyay ı kendi amaçlar ı ndan korumak için yapt ı ğ ı en yararl ı i ş olmu ş tur.

23

Evet, Ba ş kan Roosevelt Japonlar ı n Pearl Harbor ile ilgili planlar ı n ı biliyordu ama tarihi bilmiyordu. Japon Amiral Yamamoto, Pearl Harbor'a sald ı r ı plan ı n ı Japon Yüksek Kumandanl ı ğ ı 'na ilk kez açt ı ktan sadece dört hafta sonra, Ocak 1941'de bu sald ı r ı plan ı ndan ABD Ba ş kan ı n ı haberdar eden ki ş i ABD'nin Japonya Büyükelçisi Joseph C.Grew'dür. Ancak bu cesur planla alay eden ABD'nin resmi yetkilileri bu uyar ı y ı ciddiye almad ı lar, aynen Stalin'in Hitler'in Sovyetler Birli ğ i'ne sald ı raca ğ ı na ili ş kin Churchill''in uyar ı s ı n ı dikkate almad ı ğ ı

gibi... Oysa Japon romanc ı lara bile konu olan bu olay (örne ğ in, 1933'de yay ı nlanan Kyuseke Fugunaga'n ı n roman ı "An Account of the Future War Between Japan and the United States") üzerinde Japon askeri otoriteleri ciddi olarak çal ı ş ı yorlard ı . 7 Aral ı k 1941'de Pearl Harbor'da görevli en yüksek rütbeli Amerikan subay ı Amiral Kimmel'in eline Grew'ün -Donanma İ stihbarat Dairesi taraf ı ndan özetlenmi ş - telgraf ı sald ı r ı dan on ay önce, l Ş ubat 1941 'de geçmi ş ti. Roosevelt, Pearl Harbor' ı mümkün bir hedef olarak de ğ erlendirmesine ra ğ men Kimmel ve di ğ er askeri yetkililer Pearl Harbor'a sald ı rma ihtimalinin Pasifik'teki ba ş ka yerlere sald ı r ı lmas ı ndan daha az oldu ğ unu dü ş ünüyorlard ı .

24

Nazi partisi mar ş ı n ı yazmakla ünlü adam Horst Wessel bir komünist taraf ı ndan de ğ il, sevgilisini elinden ald ı ğ ı bir Nazi, Ali Hoehler taraf ı ndan öldürülmü ş tür. Ama buna ra ğ men baz ı Hitler biyografileri Hoehler'in Alman Komünist Partisi'nin üyesi olabilece ğ ini ileri sürerler.

Oysa Hoehler'in Erna Jaenecke is- mindeki fahi ş e sevgilisi VVessel'e a ş ı k olmu ş tu. Wessel Nazi mar ş ı n ı n sözlerini yazm ı ş , müzi ğ i ise besteledi ğ i di ğ er baz ı ş arttann derlenmesinden olu ş mu ş tur. Ama Wessel, Hoehler'in tar ş unuyla a ğ z ı ndan ölümcül ş ekilde yaraland ı ktan sonra. Propaganda Bakan ı Goebbels Der Angriff gazetesinde Wessel'in komünistlerce yaraland ı ğ ı m uydurmu ş tur. 23 Ş ubat 1930'da öl«eden Önce be ş hafta boyunca Wessel kendisiyle ilgili uydurulan bu efsaneden ve hayali kahramanl ı ğ ı ndan haberdard ı . Dairesinde bulunan bir çok ş ark ı Hitler'in emriyle alelacele topland ı ir sonuç Nazi Partisi'nin mar ş ı oldu. Ali Hoehler ve fahi ş e Jacnecke'nin ikisi de Wessel'in ölümünden birkaç hafta sonra gizemli bir ş ekilde öldüler.

Hitler'in eski arkada ş lar ı ndan 'Putzi' Hanfstaengl, "Melodinin tam da yüzy ı l ı n bitimine yak ı n zamanlardaki Viyana kabare ş ark ı lar ı na benzedi ğ ini" yazsa da bugün hala Wessel'in çok say ı daki ş ark ı s ı ndan müzikal derlemeyi yapan ı n kim oldu ğ u bilinmemektedir.

25

Özellikle iki korkunç olay vard ı : 11 Ocak 1941 gecesi Bank yeralt ı istasyonunda bir bomba patlad ı . Belki de

bir çok ceset hiçbir zaman bulunamayacak olmas ı na ra ğ men toplam 111 kurban kurtar ı ld ı . Di ğ er trajedi ise 14 Ekim 1941'de Balham istasyonunda patlayan bir bomban ı n oraya s ı ğ ı nan 46 ki ş iyi öldürdü ğ ünde gerçekle ş ti.

26

Hay ı r, Hitler Nazi Almanya's ı n ı n diktatörü oldu ğ unda de ğ il, çok daha sonralar ı ... Selamlama Avrupa'da sava ş bitmeden sadece dokuz ay önce, Hindenburg'un ölümünün ard ı ndan Hitler'in mutlak iktidar ı ele geçirmesinden on y ı l sonra, kendi intihar ı ndan yakla ş ı k dokuz ay önce, 1944 A ğ ustos'unda resmen uygulamaya konuldu.

27

Karl Wolffun Hitler ve Himmler'in çal ı ş ma al ı ş kanl ı klar ı na göre ayarlanm ı ş son derece yorucu program ı böbrek rahats ı zl ı ğ ı ndan ac ı çekmesine neden oldu. Führer sabah be ş te yatana kadar onunla kalmak, sonra da o saatte çal ı ş maya ba ş layan Himmler için haz ı r olmak zorundayd ı . En iyi olas ı l ı kla iki efendisinin de ona ihtiyac ı olmad ı ğ ı zaman düzensiz aral ı klarla hafifçe uykuya dalabiliyordu. Dahas ı , Hitler ve Himmler'in yan ı nda görev yaparken kendisine bu kadar ac ı veren bu rahats ı zl ı ğ ı hiç dikkate al ı nm ı yordu. Sonunda Wolff un böbrekleri o kadar bozuldu ki 1943 Ş ubat' ı nda Dr. Kari Gebhardt onu böbreklerinden ameliyat etmek zorunda kald ı . Fakat Wolff'un II. Dünya Sava ş ı 'n ı k ı saltma çabalar ı Avrupa'daki sava ş ı bir gün bile azaltmam ı ş t ı . 28

İ kisinden de. Fakat Hitler'in politikas ı Ukrayna'y ı Almanya'ya veren 3 Mart 1918 tarihli Sovyet-Alman Brest-Litovsk Antla ş mas ı n ı n sadece bir devam ı yd ı . Bu, i

ş gal edilmemi ş Rusya'y ı ekonomik olarak Reich'e ba ğ ı ml ı k ı lmaya çal ı ş an 28 A ğ ustos 1918 Alman-Sovyet Antla ş mas ı yla da takviye edildi. Böylece, Hitler'in Mein Kampf'da benimsedi ğ i Do ğ u Alman İ mparatorlu ğ u'nun in ş a edilmesi dü ş üncesi sadece fazladan Lebensraum (ya ş am alan ı) iste ğ ini yans ı tm ı yor, ayr ı ca tarihsel gerçeklerle de uyu ş uyordu.

29

II. Dünya Sava ş ı 'nda özellikle Müttefiklerin ve Nazilerin i ş galleri s ı ras ı nda bir çok planör operasyonu görülmü ş tür, îlk ve en dramatik büyük planör operasyonu II. Dünya Sava ş ı 'n ı n ba ş lar ı nda Almanlar dünyadaki en güçlü kale olarak görülen Belçika'daki Eben Emel Kalesini ele geçirdi ğ inde gerçekle ş mi ş tir. Yüzba ş ı Waller Koch ve 424 adam ı k ı rk iki planör kullanm ı ş ve kale içindeki dokuz tesisi on be ş dakikadan az bir sürede ele geçirmi ş lerdir. K ı sa bir süre sonra da Belçika teslim olmu ş tur.

30

Herhalde Hitler ş öyle derdi: "Bugünlerde kim hala Ermenilerin Türkler taraf ı ndan yok edilmesini konu ş uyor ki?" Ama bu soru asla sorulmad ı , îlk olarak, akl ı ba ş ı nda hiç kimse ona böyle bir soru sormaya cesaret

edemezdi. İ kincisi, Hitler hayattayken hiç kimse II. Dünya Sava ş ı 'nda Naziler taraf ı ndan öldürülen Yahudilerin say ı s ı n ı n alt ı milyona ula ş t ı ğ ı n ı bilmiyordu. Albert Speer'e göre, Yahudilerle ilgili hiçbir konu Hitler'in huzurunda görü ş ülmüyordu. Sadece bir ki ş i - Viyana'daki Reich temsilcisi Baldur Von Schirach' ı n kar ı s ı Henriette von Schirach - bu konuyu açm ı ş ve Hitler de Yahudilere kar ş ı politikas ı n ı so ğ uk bir tav ı rla savunmu ş tur, ama bu kad ı n ı da huzurundan ebediyen kovmu ş tur. Bununla birlikte, von Ribbentrop Sovyetler'le sald ı rmazl ı k pakt ı n ı imzalad ı ktan k ı sa bir süre sonra, 22 A ğ ustos 1939'da, Obersalzberg'de generallerine söylev

verirken Hitler Ermeni konusunu gündeme getirmi ş tir. Polonya'y ı

ele

geçirdikten sonra bütün Polonyal ı erkek, kad ı n ve çocuklar ı yok edece ğ ini söyleyen Hitler bu arada Ermeni konusuna da göndermede bulunmu ş tur.

31

Hitler Danimarka ve Norveç'in dü ş ü ş ünden sonra Benelüks ülkelerini i ş gal etti ğ inde Winston Churchill daha ba ş bakan de ğ ildi ve bu tarih hakk ı nda hiçbir ş ey bilmiyordu. Ama ba ş bakan Neville Chamberlain Hitler'in Hollanda, Belçika ve Lüksembourg'u 10 May ı s 1949'da, Fransa'y ı da birkaç gün sonra i ş gal edece ğ inden haberdard ı . Bu tarih Berlin'deki Hollanda askeri ata ş esine Amiral Wilhelm Canaris'in Abwehr (Hitler'in Alman Silahl ı Kuvvetlerinin İ stihbarat Bürosu) ba ş kan ı Albay Hans Oster taraf ı ndan verilmi ş ti. Üst düzeydeki konumlar ı na ra ğ men Canaris de, Oster de Nazilere duyduklar ı nefret dolay ı s ı yla Müttefiklere bir çok gizli bilgi vermi ş lerdir. Hollanda askeri ata ş esi bu bilgiyi Londra'ya gönderdi ama WhitehalPda uyar ı ya yeterli ilgi gösterilmedi, çünkü Nazi sald ı r ı lar ı na ili ş kin daha

önceki uyanlar yanl ı ş ç ı km ı ş t ı . Churchill'in 10 May ı s 1940'da İ ngiltere'ye ba ş bakan olmas ı yla birlikte harekete geçmek ise art ı k çok geçti. Be ş y ı l sonra, 9 Nisan 1945'de, Hitler'e kar ş ı 1944 Temmuz'undaki ba ş ar ı s ı z bombal ı suikast ı n ard ı ndan Canaris ve Oster Naziler taraf ı ndan idam edilmi ş tir.

32

En büyük ironi Klaus Barbie'ye sahte seyahat belgelerinin bir Yahudi - genç bir Amerikal ı subay olan yirmi üç ya ş ı ndaki Leo Hecht - taraf ı ndan sa ğ lanmas ı yd ı . Fakat Hecht'e bu ka ğ ı tlar ı Barbie'ye verme emri, sava ş suçlar ı ndan haberdar olmas ı na ra ğ men üstleri taraf ı ndan verilmi ş ti.

33

Bu ülke Finlandiya'yd ı . Washington Finlandiya ile diplomatik ili ş kilerini 30 Haziran 1944'de kesti. Finlandiya'ya sava ş açmad ı çünkü Finliler Hitler'le ittifak yapmak ve Sovyetlerin 1940'dan beri i ş gal etti ğ i bölgeyi geri almak amac ı yla Almanlar ı n Sovyetler Birli ğ i'ni i ş gal edebilmesi için ülkelerinin bir k ı sm ı n ı kullanmas ı na izin vermek zorundayd ı lar. ABD Finlandiya'yla diplomatik ili ş kilerini kestikten birkaç ay sonra Ba ş kan Mannerheim Amerika'n ı n sava ş s ı ras ı

ndaki müttefiki Sovyetler Birli ğ i'yle 1944 Eylül'ünde bir ate ş kes imzalad ı .

34

Bilindi ğ i kadar ı yla Finlandiya Nazi i ş gal kuvvetlerine bir tek Yahudi bile teslim etmedi. Hiç ku ş kusuz 1940'lar ı n ba ş ı nda Finlandiya nüfusunun sadece yüzde biri Yahudi'ydi ama bu bile binlerce Yahudi'yi kurtarmak demekti. Yahudi nüfuslar ı n ı kahramanca korumaya çal ı ş an di ğ er üç Avrupa ülkesi Bulgaristan, Danimarka ve Norveç'tir. Hiçbir Bulgar Yahudisi Nazilerce sürgün edilmemesine ra ğ men, Bulgaristan' ı n sava ş boyunca i ş gal etti ğ i Makedonya (Yugoslavya) ve Trakya'daki (Yunanistan) yakla ş ı k 11 bin Yahudi Bulgar hükümeti taraf ı ndan toplanm ı ş t ı r.

35

İ talya. Fa ş ist italya İ ngiltere'ye 1940'da sava ş ilan etti ve Mussoli'ninin çökü ş ünden sonra İ talya bu kez Nazi Almanya's ı na biçimsel bir sava ş ilan ı nda bulundu. Her ne kadar Romanya ABD'ye 12 Aral ı k 1941'de sava ş ilan ettiyse de, Romanya'n ı n fa ş ist diktatörü Antonescu 23 A ğ ustos 1944'de devrildikten sonra Romenler Alman birlikleriyle 1944'de k ı sa bir süre sava ş mas ı na ra ğ men, Romanya Kral ı Micheal Nazi Almanya's ı na resmi olarak sava ş ilan etmedi.

36

Bu ülke Tayland'd ı r. ABD, Japonya'n ı n Frans ı z i ş galindeki bölgeyi Tayland'a geri vererek bu ülkeyi Japonya'n ı n yan ı nda yer almaya zorlad ı ğ ı n ı farketti. Bu arada ABD'deki Tayland büyükelçisi II. Dünya Sava ş ı boyunca Japon i ş galcilerle sava ş an 90 bin gerillayla birlikte Tayland' ı Japonlardan kurtarmak için bir hareket örgütleyecekti.

37

30 Ocak. O gün Ba ş kan Roosevelt do ğ du (1882), Hitler Almanya'n ı n ş ansölyesi oldu (1933) ve dünya Winston ChurchiH'i cenazesinde u ğ urlad ı (1965).

38

Ba ş bakan Churchill dedi ki: "K ı sacas ı , bu yeni bomba varolan bombalar ı m ı zdan sadece daha büyük olacak. Sava ş prensiplerinde bir de ğ i ş iklik içermiyor." Ba ş lang ı çta ne Churchill ne de Hitler atom enerjisinin insan ı rk ı üstünde kullan ı lmas ı n ı n sonuçlar ı n ı tam olarak kavrayabilmi ş ti.

39

Amerikal ı gazeteci Joseph Kingsbury- Smith, Nazi sava ş suçlusu Streicher ve di ğ erlerinin as ı lmas ı n ı izledi. As ı lmalardan sorumlu çavu ş a neden inleyenin bir tek Streicher oldu ğ unu sordu. Çavu ş , Streicher'in dara ğ ac ı ndaki son sözlerinden - Heil Hitler! - sonra ipin ilmi ğ ini farkl ı bir ş ekilde geçirdi ğ ini söyledi. Öyle ki ilmik dü ğ ümü boynunun arkas ı na de ğ il yan ı na gelmi ş ve böylece Streicher'in yava ş ça bo ğ ulmas ı na ve kar ş ı l ı ğ ı nda inleme sesine neden olmu ş tu.

40

Naziler, sadece Uluslararas ı K ı z ı l Haç'a toplama kamplar ı ndan birini ziyaret ve tefti ş etmeleri için izin vermekle kalmad ı , ayn ı zamanda K ı z ı l Haç Nazilerin propagandas ı n ı yapt ı . Ziyaretten önce Naziler Çekoslovakya'daki Theresienstadt (Terezin) toplama kamp ı na çeki düzen verdiler - yepyeni barakalar in ş a ettiler, çocuk tesislerini boyad ı lar ve büyük bir orkestra kurdular - ve K ı z ı l Haç müfetti ş leri bu duruma kanarak Nazilerin esirlerine gayet iyi davrand ı klar ı n ı rapor ettiler. Yahudi esirler K ı z ı l Haç ı n sava ş esiri veya enterne edilen siviller kategorisine girmedi ğ inden onlara yiyecek paketi veya giysi gibi en ufak bir

---

yard ı mda bulunulmad ı . Naziler kamp ı filme alarak yo ğ un bir propagandaya giri ş tiler; Newsreel spikerine göre Alman askerleri do ğ u cephesinde ölürken Yahudiler harika bir tatil yap ı yor, kütüphanede kitap okuyorlard ı . Oysa filme al ı nan çocuklar da dahil tüm tutsaklar bir sonraki seferde Auschwitz'e gönderilerek gaz odalar ı nda katledileceklerdi. Sinema filmi - The Führer Rants The Jews A Town - 1944 Temmuz ve A ğ ustos'unda K ı z ı l Haç ı n ziyareti için çekilmi ş ama Nazi Almanya's ı nda asla halk ı n gösterimine sunulmam ı ş t ı r. Filmin baz ı k ı s ı mlar ı Kudüs'teki Yad Vashem ar ş ivinde saklanmaktad ı r.

41

En sevdi ğ i ça ğ da ş Alman bestecisi Richard Strauss'un (l864-1949) Yahudi gelininin ya ş am ı m Hitler'in bizzat kendisi ba ğ ı ş lam ı ş t ı r.

42

Bu ş ehir Budape ş te'dir. Sovyet ordusu 1945'de Macaristan' ı n ba ş kentini ele geçirdi ğ inde ş ehirde ya

ş ayan 12 bin Yahudi vard ı . Yakla ş ı k 437 bin Macar Yahudisi Naziler taraf ı ndan ölüm kamplar ı na gönderilmi ş ti ve İ sveçli Raoul Wallenberg 1944'de Budape ş te'de ula ş t ı ğ ı nda bu ülkede ya ş ayan 237 bin Yahudi acil olarak sürgüne gönderilmek üzere fi ş lenmi ş ti. Wallenberg Yahudilere on binlerce İ sveç pasaportu -Schutzpass -da ğ ı tarak Budape ş te'deki birçok Yahudinin art ı k İ sveç vatanda ş ı olarak kabul edildi ğ ini ve dolay ı s ı yla serbest b ı rak ı lmalar ı için Nazileri ikna etmeye çal ı ş m ı ş t ı r. Sovyetler Budape ş te'ye 1945'de girdikten sonra Wallenberg'i hemen tutuklam ı ş lar ve Sovyetler Birli ğ i'nde ölüme mahkum etmi ş lerdir. 43

Bu bir söylenti de ğ ildir. Gerçekten de iki Yahudi kad ı n 1936 Berlin Olimpiyatlar ı nda Alman tak ı m ı nda yer ald ı lar. Birisi Helene Meyer'di. (Genellikle Mayer diye yaz ı l ı r.) Daha on yedi ya ş ı ndayken 1928 Olimpiyatlar ı nda eskrimde at ı n madalya kazanm ı ş t ı . Hitler'in iktidara gelmesinden bir y ı l sonra ABD'ye göç etti ve Kaliforniya'da uluslararas ı hukuk e ğ itimi gördü. Sadece babas ı Yahudi olmas ı na ra ğ men 1934 Nürnberg ı rksal yasalar ı na göre "Mischling" kabul edildi ve bütün Alman spor kulüplerinden at ı ld ı . Hitler, e ğ er Alman eskrim tak ı m ı nda yer almak üzere Almanya'ya dönerse "Aryan" s ı n ı fland ı r ı lmas ı na al ı naca ğ ı na söz

verdi. Döndü, Nazi Almanya's ı na gümü ş madalya kazand ı rd ı ve madalya kürsüsünde Nazi selam ı verdi. Fakat iddia etti ğ i üzere, Naz ı Almanya's ı na dönmesinin as ı l nedeni ş eker hastas ı olan annesini görmekti ve bir daha ABD'ye gidi ş için vize alamad ı .

Di ğ er Yahudi sporcu ise İ ngiltere'ye göç eden ve 1934'deki yüksek atlama yar ı ş malar ı nda İ ngiltere birincisi olan Gretel Bergman'd ı . Ona da "Aryan" kabul edilece ğ i sözü verildi ve Berlin'e geri döndü. Denemelerde Alman kad ı nlar ı aras ı nda kolayca en iyi yüksek atlamac ı oldu ama olimpiyat yar ı ş lar ı ndan dakikalar önce geri çekildi ve duyurulan üç yar ı ş mac ı n ı n aksine sadece iki Alman kad ı n yüksek atlama yar ı ş lar ı na kat ı ld ı . Kaybettiler. Kazanan l.60

---

metreyi atlayan bir Macar kad ı nd ı . Denemelerde Gretel Bergman kolayl ı kla 1.64 metreyi geçmi ş ti. Bergman hemen İ ngiltere'ye geri döndü.

Bu arada Helene Meyer'i geçerek alt ı n madalya kazanan eskrimci de Berlin Ölimpiyatlar ı 'ndaki en ya ş l ı kad ı n sporcu olan Macar Ilona Schacherer- Elek'di ve o da bir Yahudi idi.

44

Bu olay, Japon kabine toplant ı s ı s ı ras ı nda üstünkörü konu ş ulan ABD'nin Japonya'ya atom bombas ı atmas ı de ğ ildi. Çok gizli bir ara ş t ı rman ı n vard ı ğ ı sonuca göre Müttefiklere teslim olman ı n as ı l nedeni Sovyetler Birli ğ i'nin 8 A ğ ustos 1945'de Japonlar ı n elinde bulunan Mançurya'y ı i ş gal etme karar ı yd ı . Japon liderleri bunu mutlak bir felaket olarak gördüler ve bedeli ne olursa olsun önlemek için her yolu arad ı lar. Asl ı nda, daha birkaç hafta önce Prens Konoye sava ş ı sona erdirmek üzere Sovyetler Birli ğ i'ne uygun önerilerde

bulunmak için Moskova'ya gönderilecek Japon elçisi olarak belirlenmi ş ti. 9 A ğ ustos 1945'de im- parator bar ı ş için her ş eyi harekete geçirdi. Bu ayr ı ca Japonya'ya, bu sefer Nagazaki'ye, ikinci atom bombas ı n ı n at ı ld ı ğ ı zamand ı . Bununla beraber, Japonlar ı n sadece ilk atom bombas ı at ı ld ı ktan sonra de ğ il, Truman, Churchill ve Stalin'in Hiro ş ima'dan iki hafta önce Potsdam Konferans ı 'nda Japonlara silah b ı rakma ça ğ r ı s ı yapt ı klar ı ültimatomun yay ı nlanmas ı ndan hemen sonra da teslim olmak için bol bol f ı rsatlar ı vard ı . Japonlar bir ihtiyat olarak yorumu saklad ı klar ı anlam ı na gelen "Mokusatsu" kelimesiyle yan ı t verdiler ama Müttefik çevirmenleri, kelimeyi yanl ı ş anlayarak Japonlar ı n ültimatomu dikkate almad ı klar ı n ı belirttiler. Bu "yan ı t" Ba ş kan Truman' ı öfkelendirdi. Sovyetlerin Mançurya'ya sald ı r ı plan ı uygulanmadan önce Japonlar ı n Amerikal ı lara teslim olmas ı n ı istedi. Truman Stalin'e güvenmiyordu ve atom bombas ı n ı kullanarak sava ş ı n sona ermesini çabukla ş t ı rmaya karar verdi.

45

1933'den önce Almanya'daki 50 bini a ş k ı n doktorun yüzde 80'i Yahudi de ğ ildi. 66 milyon ki ş iden olu ş an bir ulusa 10 bin Yahudi doktor ve 42 bin Yahudi olmayan doktor bak ı yordu.

46

Bu sözler Göring, Himmler ve di ğ er Nazi kodamanlar ı na atfedilmi ş tir. Ama gerçekte Reich Tiyatro Odas ı 'n ı n ba ş kan ı , ba ş ar ı s ı z bir Alman oyun yazan olan Hanns Johst'a aittir. Bu yorumda bulunmu ş ve 1933'de yazd ı ğ ı drama Schlageter'de de buna yer vermi ş tir.

47

Yanl ı ş . Ama sadece stratejik olarak zorunlu kald ı ğ ı nda bunu yapm ı ş t ı r. 1944 yaz ı nda Ordu Grubu'na Güney Ukrayna'ya Tuna üzerindeki Galatz'dan Karpat Da ğ lar ı 'na çekilmesini emretmi ş tir, çünkü bu, Almanlar ı n Sovyetlere kar ş ı

kendilerini daha kolay savunmas ı n ı sa ğ layacakt ı . K ı sa bir süre sonra ise Bulga- ristan ve Yunanistan aras ı ndaki tek nakliye ba ğ lant ı s ı olan demiryolunu Bulgarlar ı n Müttefikler ad ı na ele geçirmesini önlemek için ordusunu Kuzey Yunanistan'a kayd ı rarak Yunanistan' ı n büyük k ı sm ı n ı , özellikle Peloponnesus'u dü ş mana b ı rakmaya karar vermi ş tir. 48

Hitler'in kendilerine s ı ğ man Alman Yahudileri geri çevirmeleri yönündeki talebini reddeden iki ülke kendi yanda ş ı Japonya ve Franko'nun İ spanyas ı 'yd ı . Di ğ er ülkelere s ı ğ ı nmak için ba ş vuran pek çok Yahudinin bu talebi geri çevrilerek Nazi Almanya's ı na ve ölüm kamplar ı na geri gönderildiler. 49

Houston Stewart Chamberlain ad ı nda bir İ ngilizdi. Birinci Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda da Almanya'y ı desteklemi ş ve 1916'da Alman vatanda ş ı olmu ş tu.

50

Hitler 8 Temmuz 1942'de General Walter Dornberger'den aç ı kça ve herkesin önünde özür diledi. Çünkü Dornberger'in yap ı m ı yla u ğ ra ş t ı ğ ı A-4 roketleriyle yeterince ilgilenmemi ş , bu roket program ı sayesinde bir-iki y ı l içinde Londra'y ı vurabileceklerine inanmam ı ş t ı . Oysa sava ş içinde görülmü ş tü ki, Naziler daha sonras ı nda NASA'da çal ı ş an ünlü bilim adam ı von Braun'un da 30 ya ş ı nda genç bir bilim adam ı olarak görev ald ı ğ ı bu programa daha önce a ğ ı rl ı k verseydiler Londra'n ı n bu roketlerle yerle bir edilmesi ve dolay ı s ı yla belki de İ ngiltere'nin dize getirilmesi mümkün olabilecekti. Ancak geç kalm ı ş lard ı .

Siyasi Tarih ve Coğrafya

www.maximumbilgi.com

Çok Lüzumlu Tarih Ansiklopedisi Paul Kuttner

1

Bohemya için verilen emir yerine getirilemedi çünkü kendi Yahudi meclisi "Hofjuden" mali destek yapt ı ğ ı çe ş itli Avrupal ı hükümdarlarla görü ş melerde bulundu ve Kraliçenin karar ı n ı de ğ i ş tirmesi için harekete geçmelerini istedi. Mali bak ı mdan Yahudi cemaatine ba ğ l ı hükümdarlar, prensler de Maria Therasa ile görü ş tüler ve sonuçta emri geri almas ı n ı sa ğ lad ı lar. Paran ı n gücü bir kez daha Yahudi cemaatini kurtard ı .

2

Çinlilerin K'ung Futzu dedikleri Bat ı dünyas ı n ı n ise Konfüçyus olarak tan ı d ı klar ı bilge. 2500 y ı l öncesine giden ö ğ retisi bugün hala yüz milyonlarca ki ş iye yön vermektedir. Çin'de suçu önemli ölçülerde önleyen Konfüçyus MÖ 479'da ölmü ş tür.

3

38. Paraleldeki bölme i ş leminin amac ı , bu ülkeyi kal ı c ı bir ş ekilde iki ayr ı i ş gal bölgesine çevirmek de ğ il, Kore'de bulunan Japon birliklerinin kimilerinin Sovyetlere, kimilerinin de Müttefiklere teslim olmas ı n ı h ı zland ı rmakt ı . Ancak 1946 ve 1947'deki demokratikle ş me süreçleri Sovyetlerin birle ş mi ş bir Kore'ye yaln ı zca bir tak ı m ş artlar alt ı nda raz ı olmas ı ndan ötürü ba ş ar ı s ı zl ı kla sonuçland ı . Güney Kore'de 10 May ı s 1948'de ABD Geçici Komisyonu gözetiminde seçimler yap ı l ı rken, Sovyetlerin dostu Kim- İ l-Sung da kuzeyde ayr ı bir hükümet kurdu ve 9 Eylül 1948'de Demokratik Halk Cumhuriyeti Kim'i Kuzey Kore ba ş kan ı ilan etti. Böylelikle bu iki ülke dünya haritas ı nda yerlerini ald ı lar.

4

Büyük ölçüde ABD Anayasas ı 'ndan kopyalanm ı ş lard ı r.

5

Türklerin I. Dünya Sava ş ı 'na Büyük Britanya'n ı n dü ş man ı Almanya'n ı n yan ı nda girmi ş olmalar ı . Ba ş bakan David Lloyd George Türklerin Filistin'de ald ı ğ ı yenilginin onlar ı sava ş tan çekece ğ i dü ş üncesindeydi. General Edmund'un Filistin'de Türklere kar ş ı Kudüs'ün

kendisine teslim olmas ı ndan bir ay önce elde etti ğ i zafer Kas ı m 1917 Belfor Deklarasyonu 'nün yolunu açm ı ş ve bununla beraber Osmanl ı İ mparatorlu ğ u'na son ölümcül darbeyi de indirmi ş , Büyük Britanya'ya Yafa'dan Kudüs'e, Jeicho'y ı ve Ürdün Nehri boyunca Ölü Deniz'e kadar olan topraklar üzerinde söz söyleme hakk ı n ı kazand ı rm ı ş t ı . 1918 Eylül'ünde Allenby' ı n kuvvetleri, T. E. Lawrence (1888-1933) ve Arap birliklerinin ba ş ı ndaki Emir Faysal' ı n da yard ı m ı yla, Filistin ve Suriye'nin tümünü ele geçirmi ş lerdi. Bu durum Arap milliyetçili ğ ini beslemi ş ve Filistin'e Yahudi göçmenlerin yerle ş mesi ile büyük çat ı ş malara yol açm ı ş t ı r.

Bu arada ş u da belirtilmelidir ki, Türkler zaten 19. yüzy ı lda Yahudilerin haklar ı n ı tan ı m ı ş lard ı . Belfar Deklarasyonu'nun amac ı 1. Dünya Sava ş ı 'nda İ tilaf devletlerinin Yahudilerin deste ğ ini kazanmalar ı yd ı .

6

Tar ı m ı , bal ı k tutmay ı ve avlanmay ı b ı rakm ı ş olan Ova Yerlilerinin tüm ekonomisi kendilerine yiyecek, çad ı r, giysi ve hatta k ı ym ı ğ ı ndan i ğ neler, tüylerinden iplik, kemiklerinden b ı çak sap ı , boynuzlar ı ndan kupalar ile ka ş ı klar yapt ı klar ı bufalolar üzerine kuruluydu. "Beyaz Adam" bufalolar olmad ı ğ ı nda Yerlilerle çok daha rahat ba ş edebilece ğ ini anlad ı . Bu, bufalolar ı n korunmas ı n ı n temel sebebiydi. 1830 y ı l ı nda ABD'de 30 milyon bufalo vard ı . 19. Yüzy ı l sonunda ise tamam ı 2100'ü bulan bufalolardan ço ğ u do ğ ada de ğ il hayvanat bahçelerinde esir ya ş ı yordu. Yerliler temel geçim kaynaklar ı n ı kaybetmi ş lerdi.

7

Bugün ad ı Etiyopya olan Habe ş istan' ı n lideri Yarbay Mengistu Haile Mariam 1987 seçimleri sonras ı nda seçime kat ı lan 14 milyon Etiyopyal ı seçmenin Marksist bir yönetim biçimini onaylam ı ş oldu ğ unu iddia etmi ş tir.

8

1984'de Granada'ya giden ABD askerinin toplam say ı s ı ndan daha fazla madalya da ğ ı t ı lm ı ş t ı r; 7000 askere 8600 madalya.

9

Jul Sezar (MÖ 102-44).

10

Richard Nixon. 11

Otuz y ı l ı a ş k ı n süre boyunca Küba'n ı n içerisinde kendi askeri üslerinde konu ş land ı r ı lm ı ş Sovyet askerleri vard ı . Ayn ı ş ekilde Küba'n ı n güneydo ğ usundaki Guantanama'da da ABD deniz üssünde Amerikan askerleri bulunmaktayd ı ve hala da bulunmaya devam etmektedir. 12

"So ğ uk Sava ş " tabiri bir resmi konu ş mada ilk olarak 1947 y ı l ı nda Bernard Baruch taraf ı ndan ifade edilmi

ş ti, ancak 1930'lar ı n sonlar ı nda itibaren bas ı nda kullan ı lmaktayd ı .

www.maximumbilgi.com

13

1987'deki Barbie mahkemesinin yarg ı ç ve jüri üyeleri 341 özel sorunun sonunda yapt ı klar ı ndan pi ş manl ı k duymayan Alman sava ş suçlusunu mahkum etmekte hiç tereddüt etmediler. Özel olarak sorulan soru Barbie'nin binlerce masum insan ı ölüme göndermesinde hafifletici sebeplerinin olup olmad ı ğ ı yd ı . Bu soruya jüri üyeleri ve yarg ı çlar "Hay ı r" yan ı t ı n ı verdiler.

14

1916'da Ba ş kan Wilson, Hollywood yap ı mc ı s ı Thomas Ince'e "Uygarl ı k" isimli filminden ötürü te ş ekkür etmi ş tir. Filmin pasifist, izolasyoncu mesaj ı Amerika'n ı n Avrupa sava ş ı ndan uzak durmas ı gerekti ğ i dü ş üncesini güçlendirmi ş tir. Ama sadece iki y ı l sonra Amerikal ı lar Alman ordusunun yapt ı ğ ı ac ı mas ı zl ı klardan ve tabii Alman denizalt ı lar ı n ı n s ı n ı r tan ı maz sald ı r ı lar ı ndan çok etkilenmi ş olacaklar ki, ABD'nin L Dünya Sava ş ı 'na İ tilaf Devletleri yan ı nda girmesi hayli kolayla ş m ı ş t ı . Bunun sonucunda

D.W.Griffin'in büyüleyici filmi "Intollerance" ilk gösteriminde büyük bir etki yaratt ı .

15

Bir yard ı mc ı s ı Kru ş çev'e birkaç saat önce bir Amerikan casus uça ğ ı n ı n Sovyet hava sahas ı na girdi ğ ini ve dü ş ürüldü ğ ünü söyledi. Bir hafta boyunca Sovyetler bu durumu dünya kamuoyuna aç ı klamad ı lar. Bu arada ABD'li yetkililer de silahs ı z bir Amerikan meteoroloji ke ş if uça ğ ı n ı n Türkiye'den havaland ı ğ ı n ı ama yerine ula ş mad ı ğ ı n ı bildirdiler. U-2'nin bir casus uça ğ ı oldu ğ unu inkar eden Amerikal ı lar Sovyetler taraf ı ndan tutuklanan uça ğ ı n pilotu Francis Gary Powers' ı n ABD hükümetince uça ğ ı n geli ş mi ş kameralar ı n ı kullanarak casusluk yapmakla görevlendirilmi ş oldu ğ unu itiraf etmesiyle deh ş ete dü ş tüler. Olay ı n aç ı ğ a ç ı kmas ı üzerine Paris'te ABD Ba ş kan ı Eisenhower, İ ngiltere Ba ş bakan ı McMillan ve Fransa Cumhurba ş kan ı De Gaulle'ün de kat ı ld ı ğ ı zirve toplant ı s ı n ı Sovyet temsilcileri terk etti.

16

Otomobil üreticisi Henry Ford (1863-1947).

17

Bu konu ş may ı ne kendisi haz ı rlam ı ş ne de birisi Dr. Martin Luther King için yazm ı ş t ı r. Asl ı nda 28 A ğ ustos 1963'de onunla beraber kürsüde bulunanlar ı n baz ı lar ı n ı da zora sokacak ş ekilde orijinal metninden uzakla ş m ı ş ve planlad ı ğ ı konu ş may ı yapamayanca bu "Bir dü ş üm var " k ı sm ı n ı do ğ açla olarak söylemi ş tir.

18

Japonya ve eski Sovyetler Birli ğ i. Eski SSCB, bugünkü Rusya Federasyonu Japonya ile bir bar ı ;, antla ş mas ı imzalamaya haz ı r ancak Japonya, sava ş ı n son

---

birkaç gününde Rusya'n ı n ele geçirdi ğ i Japonya'n ı n kuzeyindeki dört aday ı iade etmedi ğ i sürece anla ş maya yana ş m ı yor. Rusya ise bu adalar ı Japonya'ya iade etmeyi reddediyor ve dolay ı s ı yla bar ı ş antla ş mas ı imzalanam ı yor. Böylece 1990'lara gelindi ğ inde bu iki ülke halen teknik olarak sava ş halindeydi.

19

1936 y ı l ı nda İ ngiltere Ba ş bakan ı Stanley Baldwin "e ğ er seçersem Hitler dar ı l ı r" gerekçesiyle Winston Churchill'i Savunma Bakan ı olarak atamay ı reddetmi ş tir. Bunu da Hitler Rhinelen'i ele geçirdikten sonra aç ı klam ı ş t ı r.

20

Ad ı İ spanyolca Cristobal Colon olan İ talyan ka ş if Kolomb ilk olarak El Salvador Adas ı 'na (Kolomb ad ı n ı San Salvador koydu) ayak bast ı . Kolomb, Haiti ve bunun yan ı s ı ra Küba ve Hispanolia'y ı da 1492'de ke ş fetti. Bir y ı l sonra ikinci yolculu- ğ unda Yerlilerce Boriquen ya

da Borinquen denilen Purto Rico Adas ı 'n ı buldu. Kolomb buraya San Juan Bautista ad ı n ı verdi. Kolomb, Virgin Adalar ı 'n ı , Antigua'y ı ve Santa Cruz'u da ziyaret etti. 1494 May ı s' ı nda Jamaika Adas ı 'n ı ke ş fetti, İ spanyollar bu adaya Sant'Jago ad ı n ı verdiler. Sadece 1498'deki üçüncü denemesinde Amerika k ı tas ı na ilk kez ç ı kt ı ve bugünkü Venezüella topraklar ı na ayak bast ı . Her nas ı lsa onun ard ı ndan bir da ğ a (Pico Cristobal Colon, 5775 m) ismini veren ülke Kolombiya'n ı n kom ş usuydu. Ayn ı y ı l ı n A ğ ustos ay ı sonundan önce de Tobagio, Grenado ve Margarita'y ı gördü. Honduras ve Jamaika'ya ayak bast ı ğ ı bir dördüncü sefer yapm ı ş olsa da bugün kuzey Amerika olan topraklara hiç ayak basmam ı ş t ı r. 21

Durham Katedrali'nin yap ı m ı na

1093'te ba ş lanm ı ş ve 1500'e kadar eklemeler

yap ı lm ı ş t ı r.

22

Geli ş mekte olan ülkelerde ya ş ayan insan say ı s ı dünyan ı n toplam nüfusunun dörtte üçüdür, 2000 y ı l ı nda dünyadaki her iki insandan birinin Asya'da ya ş ayaca ğ ı tahmin ediliyor.

23

Bunun iki nedeni vard ı : Prusyal ı II. Frederick'in Frans ı z tarz ı na olan tutkusu ve büyükbabas ı n ı n 1890'da Berlin'e 5 binden fazla Frans ı z Huguenor'unu getirmi ş olmas ı . Bunlar evlerini Paris gelene ğ ine uygun tarzda yapm ı ş lard ı . Berlinliler de bu duruma uyum sa ğ lad ı lar ve binalar ı n ı bu tarzda yapmay ı sürdürdüler.

24

İ spanyollar adaya San Juan Bautista ad ı n ı verdiler ve daha sonralar ı Puerto Rico (zengin liman) olarak de ğ i ş tirdiler. Bununla birlikte ba ş kentin ismi San Juan olarak devam etti. 25

Avustralya.

26

Bu ki ş i William Stevenson' ı n 'Yürekli Olarak An ı lan Adam' ı na (A Man Called Intrepid) göre İ sveçli sinema y ı ld ı z ı Greto Garbo'ydu. (1905-1990) İ ngiliz ajanlar için mesajlar da ta ş ı rd ı .

27

Bu Portekiz yerle ş im yeri, Macao (Macau) Portekiz'de de ğ il, Hong Kong'un k ı rk mil bat ı s ı ndad ı r. Sakinlerinin yüzde 75'i Çinlidir. Sokaklar Portekizce resmi adlara sahiptir, ama Çince adlar ı yla bilinirler. 20 Aral ı k 1999'da Çin kontrolüne geçmi ş tir.

28

New Mexico Chaco Kanyonu'nda ya ş ayan Anasezi Yerlileri taraf ı ndan MS 1000- 1200 y ı llan aras ı nda yap ı ld ı . Yerlilerin in ş a etti ğ i devasa ta ş binalar ı n kal ı nt ı lar ı bugün halen görülebilmektedir.

29

Hay ı r, Fransa'da de ğ ildir. Söz konusu ş ehir, Montreal, Kanada'dad ı r. Kanada'n ı n en büyük liman ı d ı r. Bunun yan ı s ı ra ş ehir bir adada kurulmu ş tur ve Kanada'n ı n en büyük üçüncü ş ehridir.

30

Berlin, Almanya. Irkç ı Nazi döneminde dahi, söz konusu istasyonun ad ı de ğ i ş tirilmemi ş tir. Bugün halen Berlin'in bat ı siminde (Onkel Tom's Hütte) yer almaktad ı r. 31

Trenin ad ı 'Flying Scotsmn'dir. Londra King's Cross'tan Edinburgh'a sabah 10'da hareket etmektedir. Yaln ı z II. Dünya Sava ş ı s ı ras ı nda hareketi yar ı m saat Öne al ı nm ı ş t ı r.

1536 y ı l ı nda Pedro ve Mendoza komutas ı nda bir İ spanyol kraliyet ke ş if ekibi Rio de la Maria del Buen Aire (Buenos Aires) ad ı n ı koyduklar ı bir yerle ş im yeri kurdular. Yiyecek k ı tl ı ğ ı , hastal ı klar ve yerlilerden gelen sald ı r ı lar İ spanyol yerle ş imcilerin buray ı terk etmesine ve 1541'de Paraguay Nehri boyunca ilerleyip Asuncion'a gitmelerine yol açt ı . Buran ı n fazla kalabal ı kla ş mas ı ve Iralalar' ı n kar ş ı sald ı r ı lar ı na maruz kalmas ı dolay ı s ı yla İ spanyol Kraliyeti taraf ı ndan yeni atanan Juan de Garay Asuncion'u terk etti ve Rio de Plata'n ı n bat ı s ı na geri döndü. 1580 y ı l ı nda, ilk yerle ş imcilerin buray ı terk edi ş inden 39 y ı l sonra, burada kal ı c ı bir İ spanyol yerle ş im merkezi olarak Buenos Aires'i ikinci kez kurdu. 33

Yarat ı c ı s ı Frederick Augusto Bartholdi'nin "Dünyay ı Ayd ı nlatan Özgürlük" ad ı n ı verdi ğ i heykeli olarak bilinir ve New York liman ı nda bulunmaktad ı r. Frans ı z vapuru Isere'ye 214 kasa içerisinde getirildi. Heykel için

250 bin dolar Fransa taraf ı ndan sa ğ land ı ancak ABD heykelin parçalar ı n ı bir araya getirmek ve devasa granit ayakl ı ğ ı n ı olu ş turmak için 350 bin dolar harcad ı .

34

Söz konusu do ğ a ürünü t ı pad ı r. Gerçekten t ı pa ölü a ğ aç kabu ğ udur ve hiç zarar vermeden me ş e a ğ ac ı ndan elde edilir. Bununla birlikte t ı pa me ş e a ğ ac ı ndan ancak 9 y ı lda bir al ı nabilmektedir. 35

Avrupa'n ı n en uzun asma köprüsü Portekiz'dedir, Lizbon ve Almada'y ı birbirine ba ğ lar. Tejo Nehri üzerinde kurulmu ş tur.

36

Güney Afrika Cumhuriyeti. Yönetsel ba ş kent Birle ş ik Hükümet Binas ı 'n ı n da bulundu ğ u Pretoria; yasama ba ş kenti millet meclisi binas ı n ı n yer ald ı ğ ı Cape Town ve yarg ı sal ba ş kent ise Bloemfontein'dir.

37

Büyük Piramit, her biri 2,5 ton a ğ ı rl ı ğ ı nda 2,3 milyon kireçta ş ı blo ğ undan yap ı lm ı ş t ı r.

38

Bugün itibariyle dünyan ı n en çok ziyaret edilen müzesi Paris'teki Georges Pompidou Ulusa, Sana, ve Kültür Merkez, d,, Ortalama olarak y ı lda 7 milyon ziyaretçisi vard ı r.

39

1991'deki Körfez Sava ş ı öncesi Kuveyt'te. Andorra'da ya ş ayan nüfusun yaln ı zca yüzde 7'si (ya da yerli Katalanlar ı da sayarsak yüzde 28'i) Andorral ı 'yd ı . Andorra Avrupa Birli ğ i'nin özerk bir birimidir.

40

Söz konusu ülke Bolivya'd ı r.

41

Ay üzerinde.

42

Bu co ğ rafi bölgelerin adlar ı yla an ı lan e ş yalar vard ı r. Berlin dört tekerli bir ta ş ı ma arabas ı d ı r. Wellington yüksek bir deri, bazen de lastik bottur. Winchester bir tür ate ş li silaht ı r. Panama has ı r bir ş apkad ı r. Inverness tamamen kolsuz yün bir pelerindir.

Hollanda beyazlat ı lmam ı ş keten veya pamuktan giysidir. Toledo özel dövülmü ş bir k ı l ı çt ı r. Hamburg Avrupa'da ya ş ayan küçük bir ku ş türüdür. Ayr ı ca Hamburg bifte ğ ine de "hamburg" denir.

43

O dönemde Afrika'da ba ğ ı ms ı z ülke olarak sadece ikisi vard ı .

44

Söz konusu ülke Çin taraf ı ndan i ş gal edilen Tibet'tir. Potala Saray ı da Dalai Lama'n ı n eski konutudur.

45

Bu ş ekilde onurland ı r ı lan ABD Ba ş kan ı James Monroe idi (1758-1831). Liberya'n ı n ba ş kenti Monrovia'd ı r.

46

Çin'in süt, ya ğ ve peynir üretimi neredeyse yok gibidir. (T ı pk ı biyo-kimyasal Rh negatif faktörünün Çinlilerde bulunmamas ı gibi.) Birçok Çinli süt ürünlerindeki laktoza tahammül edemez. Çin'in süt üretimi neredeyse yar ı s ı

kadar nüfusa sahip 700 milyonluk Avrupa'n ı n üretiminin yüzde 3'ü kadard ı r.

47

Söz konusu eyalet Louisiana'd ı r ve Büyük Henry veya Navare'li Henry olarak da bilinen ilk Bourbon Kral ı 'n ı n (1553-1610) torunu XIV. Louis (1638-1715) an ı s ı na bu ismi alm ı ş t ı r. 48

Nijerya.

49

Söz konusu yer Anzio'dur. 22 Ocak 1944'te ABD ve İ ngiliz birlikleri buran ı n sahillerine ayak basm ı ş lar ve Almanlarla sava ş m ı ş lard ı r. Bu esnada Anzio'yu da moloz y ı ğ ı n ı haline getirmi ş ler ancak bir y ı l sonra, 4 Haziranda, Roma'daki Müt- tefik zaferinin yolunu açm ı ş lard ı r. İ ki imparator Neron (MS 37-68) ve Caligula'd ı r ama onlar ı n zaman ı nda Anzio, Antium olarak bilinirdi.

50

Londra Belediye Ba ş kan ı 'n ı n ikametgah ı olan Mansion House.

www.maximumbilgi.com